
**A GÉGÉNY NAPSUGÁR ÓVODA,
BÖLCSŐDE ÉS KONYHA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024

„Engem ne emeljen a magasba senki,
ha nem tud addig tartani,
míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
ki nem csak hallani,
de érteni akar,
hogym közel legyen a szívdobogásunk.”
/ Birtalan Ferenc/

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM azonosítója: 202049	Készítette a nevelőtestület: Gyányiné Tenkely Edina főigazgató Ph.
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt.26.§ (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 96/127/2022 iktatószámú határozatban a nevelőtestület elfogadta: Oláhné Varga Éva nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ (3) a) pont az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: Antalné Kádár Zsuzsanna szakmai munkaközösség-vezető
A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§(8) bekezdése alapján – egészségfejlesztési prevenciós program kiválasztásához az igazgatóje beszerezte az óvoda-egészségügyi szolgálat/védőnő véleményét is. védőnő	A Pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak Szabó-Czaga Edit a szülői közösség képviselőjében
Az Nkt.26.§ (1) bekezdése alapján a Pedagógiai Programot az igazgatóje az 1/2022 (08.29) sz. határozatával jóváhagyta. Gyányiné Tenkely Edina főigazgató Ph.	
Iktatószám: 99/10/2024.	Készült: 3 eredeti példányban
Érvényes: A kihirdetés napjától: 2024.11.01.-től visszavonásig	A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján

Tartalom

1

1. A pedagógiai program jogszabályi háttere	5
Előszó.....	6
Intézményünk adatai.....	6
2. Bevezetés	7
3. Helyzetelemzés	8
4. Az óvoda bemutatása	9
Küldetésfilozófiánk	10
Alapelveink	11
5. Óvodakép, gyermekkép	12
Óvodakép.....	12
Gyermekekép	13
Pedagóguskép.....	13
Szülőkép	14
Jövőképünk.....	14
6. Az óvoda nevelési feladatai.....	15
6.1. Az egészséges életmód alakítása	16
6.2. Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja.....	19
6.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	27
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	30
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei	35
Személyi feltételek	35
Tárgyi feltételek	36
Az óvoda csoportszerkezete	38
Az óvodai élet megtervezése	38
Napirend.....	39
Hetirend:.....	40
A szervezett tanulás formái:	41
A nyári élet megszervezése	42
A nevelőmunka dokumentálása.....	43
A gyermekek fejlődésének nyomon követése	46
Az ellenőrzés és értékelés rendszere	47
8. Az óvoda kapcsolatai.....	50
Az óvoda kapcsolatrendszere	50
Az óvoda belső kapcsolatai	50
Az óvoda és a család	51
Kapcsolattartás a bölcsődénkel	53
Az óvodai kapcsolatai külső intézményekkel	53
9. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	57
Játék.....	57
Verselés, mesélés.....	60
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	63
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	66
Mozgás	69
A külső világ tevékeny megismerése	72
Munka jellegű tevékenységek	75
Tanulás (tevékenységben megvalósuló tanulás)	78
10. Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén.....	82
11. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei.....	83
12. Gyermekvédelmi feladatok.....	84
13. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	87

14. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése..	89
A nemzeti kisebbségekhez tartozók és a bevándorlók	89
A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek	89
Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése, tehetségcsírák felismerése az óvodában	91
Érvényességi rendelkezések.....	93
Legitimációs záradék	94
Felhasznált szakirodalom	96
Mellékletek	97

1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/ 2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- Szakmai Alapdokumentum

Előszó

„Az óvodai nevelés csodálatos világa, a naponta megújulni képes inger gazdag környezete adja az intézményes nevelés fundamentumát. Az óvodában elkezdett személyiségfejlesztés, a tudatosan tervezett, irányított pedagógiai munka egész életre kiható, meghatározó, felelősségteljes vállalkozás.” /Dr. Benedek István/

Ebben a szellemben fogalmaztuk meg óvodánk Helyi Pedagógiai Programját, amely a nevelés általános feladatrendszerétől nem tér el. Az eddigi hagyományteremtő, eredményes pedagógiai munkánk arra ösztönzött bennünket, hogy ne adaptáljunk egy pedagógiai programot sem, hanem saját arculatú, a saját körülményeink között megvalósítható és működő, a szülők igényeit szolgáló helyi nevelési programot készítsünk.

E program hasznos és fontos dokumentum. Magába foglalja az egész óvoda nevelési- fejlesztési gyakorlatát, óvodánk reális tükörképe.

Intézményünk adatai

Az intézmény típusa: többcélú intézmény (óvoda, bölcsőde)

Engedélyezett óvodai csoportok száma: 3 csoport

Férőhelyek száma: 75 fő

Csoportok összetétele: azonos életkorúak

Humán erőforrás

Pedagógusok

igazgató

igazgatóhelyettes

óvodapedagógus

Az óvodapedagógusok nevelő munkáját közvetlenül segítők:

pedagógiai asszisztens

dajka

Az óvoda nyitvatartási ideje: 7.⁰⁰ – 17.⁰⁰

2. Bevezetés

Intézményünk, többcélú intézményként többféle funkciót lát el. A bölcsődei nevelés feladatait és elveit a bölcsőde Szakmai programja tartalmazza.

Óvodánk alapfeladatai:

az óvodáskorú gyerekek nevelése, testi-lelki szükségletének kielégítése

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai nevelésünk sokszínűségét, óvodapedagógusaink szakmai tudása, tudatos tervező, gyermekközpontú nevelő, és magas színvonalú fejlesztő munkája garantálja.

Nyitottak vagyunk, partnerközpontú óvodaként működünk, szakmai munkánk mottója a minőség, a nevelő tevékenységünket a gyerekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Óvodánk 3csoportjában neveljük a 3-6-7 éves gyermekeket.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyerekek tehetségének felismerésére és fejlesztésére, a környezettudatosság megalapozására, az óvodánkban működő munkaközösség támogatásával.

3. Helyzetelemzés

Az óvoda jellemző adatai

Az intézmény hivatalos megnevezése:	Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha
OM azonosítója:	202049
Az intézmény székhelye, címe, telefonszáma:	4517 Gégény, Rákóczi u. 44. sz.45/463-010
Az intézmény fenntartója:	Gégény Község Onkormányzata
Az intézmény jogállása:	Onálló költségvetési szerv
Óvodai csoportok száma: Bölcsődei csoportok száma:	3 2
Az intézmény alaptevékenységei:	091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai 104031 Gyermekek bölcsődei ellátása
Alapító okiratának azonosítója:	35/2019
Alapító okiratának kelte:	2019.06.13
Az intézmény alapításának időpontja:	1976.
Az intézmény önálló jogi személy, képviselőtét teljes hatáskörben a fenntartó által megbízott vezető látja el.	
Az intézmény működési köre:	Gégény Község Önkormányzata területe, ill. a Képviselőtestület által meghatározott felvételi körzet (amennyiben a férőhely megengedi, a környező település gyermekei is felvételt nyerhetnek)
Az intézmény irányító szervének, alapítójának, illetve fenntartójának neve, székhelye, címe:	Gégény Község Önkormányzata 4517 Gégény, Dombrádi út. 2.
A köznevelési intézmény típusa:	Többcélú intézmény, óvoda-bölcsőde
Gazdálkodási besorolás:	Önállóan működő költségvetési szerv
Az intézménybe óvodai egységébe felvehető maximális gyermeklétszám:	75 fő
Az intézménybe bölcsődei egységébe felvehető maximális gyermeklétszám:	18 fő

4. Az óvoda bemutatása

Óvodánk a Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha Gégény főútján, a Rákóczi Ferenc úton, szép környezetben helyezkedik el. Az intézmény épülete korszerű, a mai kor elvárásainak megfelelő kialakítású és berendezésű.

A fenntartónkkal közösen nagy hangsúlyt fektetünk az épületeink (óvoda-bölcsőde, konyha) költséghatékony, környezettudatos és a fenntartható fejlődést biztosító működtetésre. Az energetikai fejlesztések során megvalósult az épületek hőszigetelése, a fűtés- és villamos energia rendszerek energiatakarékosabbá tétele, napkollektorok telepítése.

Mindezek összhangban vannak **Zöld óvodai** törekvéseinkkel, amelyek az egész óvodai életünket áthatják. Takarékoskodunk a vízzel, árammal, gyűjtjük az esővizet, a növényi hulladékot komposztálóba gyűjtjük, a használt elemeknek is külön tárolót biztosítunk, sok játékot és fejlesztő eszközt újrahasznosítással készítünk. Célul tűztük ki a szülők környezettudatos magatartásának formálását, gyakran bevonjuk őket ez irányú programjainkba.

Fás, ligetes, tágas játszóudvarral rendelkezünk, mely alkalmas a gyerekek mozgásigényének kielégítésére, a természeti környezet változásainak, jelenségeinek megfigyelésére, megtapasztalására és a természettel való együttélésre.

Rossz idő esetén a jól felszerelt tornaszobánkban és nagyméretű, fedett teraszunkon történik a gyermekek mozgásigényének kielégítése és a testi képességeik sokoldalú fejlesztése.

A **Madárbarát óvoda** programunk megvalósításához, helyi adottságaink jó környezetet biztosítanak. Programunk igazodik a szűkebb és tágabb környezetünkben élő madárállományhoz, amelynek minél sokoldalúbb megismerésére törekszünk. Szomszédunkban fészkel egy gólyapár, így figyelemmel kísérhetjük tavasztól ősziig az életüket. A cinegék és verebek gyakran látogatják az etetőinket, itatóinkat.

Az állatokról, ezen belül kiemelten a madarokról való gondoskodás fontosságát és szépségét minden hozzánk járó gyermek megtapasztalja.

A **Biztonságos óvoda** cím elnyerésével, és a program elemeinek beépítésével az éves terveinkbe, valósítjuk meg az óvodáskorú gyerekek számára a biztonságos közlekedéssel való ismerkedést, gyakorlást, a szabályok beépülését.

Óvodánk befogadó, gyermekközpontú intézmény, ahol színvonalas pedagógiai tevékenység és szeretetteljes gondoskodás által érvényesülnek a gyermeki jogok.

Csoportszobáink berendezése és felszereltsége a gyermekek számára biztosítja mind a nyugodt derűs, légkört, mind a komplex személyiségfejlődéshez szükséges környezetet.

Sószobánk, a felső légúti megbetegedések megelőzéséhez nyújt lehetőséget, és használata ajánlott az allergia, asztma jelenlétekor is.

Óvodánk Alapító Okirata szerint, intézményünk vállalja a **sajátos nevelési igényű gyermekek** nevelését, fejlesztését.

A befogadó, elfogadó és integráló feladataink iránt alkalmazotti közösségünk elkötelezett. Az integrálhatóságot a megyei Szakértői Bizottság határozza meg. A fejlesztéshez szükséges személyi feltételek biztosításához megfelelő szakemberek segítségét kérjük.

A fejlesztések a **fejlesztőszobában** és a tornaszobában valósulnak meg.

Intézményünkben az eredményes nevelőmunka feltételei adottak. Az óvodapedagógusok gyermekszeretete, igényes munkavégzése nagymértékben hozzájárul az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeihez. Nevelői közösségünk őrzi a korábban kialakított és jól bevált hagyományainkat, de törekszik az innovációra is.

Korszerű tanulástechnikai módszereket alkalmazunk, amelyek gyermekközeli, illetve gyermekbarátok. Ilyenek például a projekt módszer, a kooperatív tanulásszervezés, az IKT eszközök meggondolt használata, alkalmazása egyes tevékenységek alkalmával.

Új hagyományokat is alakítunk, amelyekkel jobbra, élményszerűbbé tesszük az óvodai életet. Célunk, egy olyan összetartó közösség kialakítása és fenntartása, amelyben jó gyermeknek és jó felnőttnek lenni.

Eredményes munkánk megnyilvánulásait abban is látjuk, hogy a gyermekek örömmel jönnek óvodánkba. Igyekszünk minden szülő bizalmának megfelelni, a jó partneri kapcsolat érdekében tudatosan fejlesztjük a pedagógiai kommunikációt, amit kölcsönösség és konstruktivitás jellemez.

A nevelő – oktató munkát segítő dolgozók maximálisan részt vesznek a nevelőmunka feltételeinek megteremtésében. Három dajkánk a gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatokban, és az eredményes nevelő/fejlesztő munka hátterének megteremtésében nyújt támogatást.

Kollektívánk tagja egy pedagógiai asszisztens, aki nagy segítség számunkra. Leginkább a mindenkori kiscsoportban, illetve az SNI gyermek/gyermekek csoportjában tevékenykedik.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenkifelett álló érdeke határozza meg.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, elfogadásban, biztonságban, nyugodt, derűs légkörben, sokszínű élményben gazdagodva nevelkedjenek.

Küldetésfilozófiánk

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Célunk a szeretetteljes, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Alapelveink a gyermekek mindenkifelett álló érdekeit szolgálják, amelyek alkalmazása során a családokkal közös együttműködésben valósítjuk meg a gyermekek, saját adottságaihoz, képességeihez igazodó nevelését, fejlesztését.

Partnereinkkel, leginkább a szülők közösségével való szoros együttműködésben valósítjuk meg a kitűzött céljainkat, amelyek a gyermekeink harmonikus, komplex személyiségfejlesztése, és az iskolai életformára alkalmas tulajdonságok kialakítására törekszünk nagycsoport végére.

Sokoldalú, komplex fejlesztő munkánkat, a korszerű tanulástechnikai módszerekkel valósítjuk meg. Ezek a projektszemlélet, a játékba és tevékenységekbe integrált tanulás, a komplexitás, a differenciálás és a párhuzamos tevékenykedtetés.

Udvarunk tágas, fás, ligetes. A gyermekeink számára igazi örömforrás. Mind a mozgásigényük kielégítésére, mozgáskultúrájuk fejlesztésére, mind a természeti környezetünkből való sokoldalú tapasztalatszerzésre is sok lehetőséget nyújt.

Gazdaságos, környezettudatos és a fenntarthatóságra törekvő működésünkkel és tevékenységünkkel kívánunk példát adni és szemléletet formálni a szűkebb és tágabb környezetünknek.

Általános nézetünk, hogy a játékot, a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.

Rugalmas napirenddel, de a rendszeresség és tervszerűség alkalmazásával biztosítjuk a gyerekek számára a családi, barátságos, inger gazdag, biztonságot sugárzó légkört, amelyben óvodáskor végére, megalapozhatjuk a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettséget.

Alapelveink

Nevelési filozófiánk mottója:

„Osztani magad, hogy így sokasodjál, kicsikhez hajolni, hogy magasodjál, Hallgatni őket, hogy tudd a világot, róluk beszélni, ha szólsz a világhoz.”

/Váci Mihály/

A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését, képességfejlesztését, a jogaik tiszteletben tartásával, az egyedi személyiségükre alapozva, az érési ütemük és szükségleteik figyelembevételével biztosítjuk. Befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk, erősítve óvodánk hátrányt csökkentő szerepét.

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.
- A gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak megfelelően a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk. Ezzel segítve a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési újszerű segédanyagokat, eszközöket, innovatív digitális anyagokat, tudományos eredményeket kritikusan, a céloknak megfelelően alkalmazzuk.
- A nevelés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a tehetséggondozás elősegítése.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- A gyermekek számára az értékes élményhez és tapasztalatszerzéshez jutás lehetőségeinek biztosítása.
- Ösztönözni a gyermekeket arra, hogy az átélt élmények hatására tevékenykedjenek, fejezzék ki önmagukat.
- A gyermek egész személyiségét komplex módon, játékba integráltan, differenciáltan fejlesztjük figyelembe véve jártasságát, készségeit, képességeit, érdeklődését, egyéni fejlődési ütemét, építve más forrásból szerzett tudására.

Egyén a közösségben:

Feladatunk, hogy úgy tűzzük ki céljainkat, hogy az a gyermekek mindenkifelett álló érdekeit szolgálják, vegyék figyelembe a szülők/partnerek igényeit, épüljenek hagyományainkra, tapasztalatunkra és az óvodánk pedagógiai programjára. Mindezek alapján alapozzuk meg gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,

- az empátiát, a toleranciát és mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik,
- fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

5. Óvodakép, gyermekkép

Óvodakép

- A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva, szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalom teli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévtől az iskolába lépésig. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
- Óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. A támogató tanulási környezet kialakításával, a gyermekek tanulási képességeinek optimális fejlődéséhez járunk hozzá. A gyermekeink tanulási kompetenciáit feltérképezzük, majd egyéni képességeinek megfelelő fejlesztéssel megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség, azon belül is az egyéni készségek, képességek, kibontakoztatását a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, mely megvalósításához óvodapedagógusaink folyamatosan képzik magukat.
- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nemhelyettesíthető játékról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára is lehetővé tesszük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését. Segítjük társadalmi integrálásukat, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok megvalósulását.
- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakemberek közreműködését kérjük.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését. Ennek érdekében fontosnak tartjuk: a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.
- A környezetével szemben elfogadó és toleráns személyiségjegyek, és a szociális érzékenység megalapozásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja helyét a szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetében. Szeretnénk elérni, hogy a

gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a fenntartó, a szülők közössége, a helyi általános iskola, és a partnerintézményünk mellett, a többi külső és belső kapcsolatunk erősítésére is törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket, annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

Gyermekekép

Óvodánkban a gyermekekép megfogalmazáskor nagymértékben figyelembe vettük, hogy a gyermek, fejlődő személyiség, és életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Figyelembe vettük a gyermek önálló, fejlődő személyiségének tiszteletben tartását, örökölt tulajdonságait, a pszichoszomatikus megnyilvánulásait, a genetikai adottságait, az érési folyamatokat a környezeti hatások befolyásoló tényezőit, valamint a családi és az óvodai nevelést.

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll.

A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán, és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Mindezen törvényszerűségeket nevelési/ tanítási munkánk szolgálatába állítva valósul meg, a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődése.

Megalapozódik a gyermek, környezetével szemben elfogadó, együttműködő, toleráns attitűdje, fejlődik kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés.

Játék, tapasztalás és kísérletezés útján gazdag ismeretanyagot szerezhet, megalapozódik önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Megfelelő pedagógiai légkörben ültetjük el az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés csíráját.

Harmonikus, tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, inkluzív és befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Pedagóguskép

- A pedagógus nyitott, együttműködő, kedves és tiszteletet sugárzó személyiségével, példa a környezete számára.
- A gyermeki személyiség nevelésében, fejlesztésében a gyermekek mindenkifelett álló érdekeit képviseli.
- A család elsődleges szerepét elismeri, jó együttműködésre törekszik, és partner a gyermek fejlődése érdekében a folyamatos információcserében, együttnevelésben.
- Óvodánk alapelveit magáénak vallja, azok szerint végzi munkáját. Gyermekközpontú, inkluzív, jellemzi az egyéni bánásmód, hátránycsökkentés és esélyegyenlőség elősegítése.

- Attitűdje, nevelési stílusa meleg, szeretetteljes és következetes.
- A játék, azon belül is a szabadjáték elsődleges szerepét tiszteletben tartja.
- A gyermekek értékelésekor az előremutató, pozitív értékelést alkalmazza, amely a gyermekek pozitív énképének, önbizalmának megalapozásához vezet.
- Szakmailag képzett, jellemzi az élethosszig tartó tanulás, a folyamatos önképzés. Innovatív és reflektív szemlélet jellemzi, munkáját folyamatosan elemzi és korrigálja, javítja.
- Tudását megosztja szűkebb és tágabb szakmai környezetével.
- Alkalmazza a korszerű tanulástechnikai elemeket, módszereket
- A változásokra rugalmasan reagál.
- Figyelembe veszi a gyermeki igényeket, ötleteket, beépíti azt a tervező és megvalósító munkájába.
- Dokumentációs, tervezési, mérési feladatait pontosan, határidőre és a szakmai elvárásoknak megfelelően végzi, a szaknyelv adekvát használatával.
- Törekszik olyan környezet és légkör kialakítására a csoportjában, ami igényes, családias és nyugodt, de amellet inspiráló, játékra, tapasztalásra, tevékenykedésre, alkotásra és kísérletezésre ösztönző.
- Az óvodai élet minden színterén példát mutat, és arra neveli a gyerekeket, hogy a környezetükkel szemben elfogadóak, toleránsak legyenek.
- A szemléletformálást szívügyének tekinti a hazaszeretet, környezetvédelem, a környezettudatos magatartás és a fenntarthatóbb fejlődés tekintetében.
- Kiemelt feladatként kezeli a gyermeki viselkedéskultúra fejlesztésében a társadalmi és természeti környezetünk problémái iránti érzékenyítést.
- A gyermekek szocializációját úgy segíti elő, hogy individualizációs törekvésük, jellemük ne sérüljön, hanem egyedi jellemük, saját kis egyéniségük is fejlődjön.
- A gyermek nevelési és tanítási folyamatát tudatosan, az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütemek figyelembevételével végzi.

Szülőkép

- Gondoskodik a gyermeki jogok betartásáról, azon belül is a gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről, továbbá megad ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködik az intézménnyel, figyelemmel kíséri a gyermeke fejlődését.
- Biztosítja gyermeke óvodai nevelésben való részvételét. Ismeri az óvoda pedagógiai programját, házirendjét. Érdeklődik gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, partner az együtt nevelésben, fejlesztésben.
- A gyermek eltérő fejlődési üteme esetén, a pedagógus, illetve az igazgató kezdeményezésére együttműködik a pedagógiai szakszolgálattal, és szükség esetén biztosítja gyermekének az óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét.
- Tiszteletben tartja az óvoda pedagógusainak, alkalmazottainak emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsít irántuk.

Jövőképünk

Gyermekközpontú intézményként, a gyermekeket egyéni képességei szerint neveljük, fejlesztjük.

A jövőt a mindenkorai nevelőtestülettel együttműködve, a korábbi hagyományainkra, értékeinkre, eredményeinkre, partneri kapcsolatainkra építve kívánjuk formálni úgy, hogy az újítás, innováció jellemezze szakmai munkánkat.

Képzéseinket, önképzésünket úgy választjuk ki, hogy azok kompetencia területei megfeleljenek az aktuális célkitűzéseinknek, előttünk álló feladatoknak, és az Alapprogram, a helyi Pedagógiai

Program és az Önértékelési program elvárásainak, és általuk képesek legyünk biztosítani a magas színvonalú szakmai munkavégzést és intézményi működést.

A gyermekek érdekében végzett közös munkánk összehangolásával, erőforrásaink optimális kihasználásával, csakis együtt vagyunk képesek az előttünk álló kihívásoknak megfelelni.

6. Az óvoda nevelési feladatai

Nevelés gyakorlatunk – az óvodai nevelés célja, feladata

Óvodai nevelésünk alapelvei megegyeznek az óvodai nevelés alapprogramjában megfogalmazott óvó-védő, szociális nevelő-személyiségfejlesztő funkciókkal.

- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Mindezt a gyermekek életfeltételeinek speciális megszervezésével, a kisgyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosításával, az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével valósítjuk meg. Ezek együttesen biztosítják majd az óvodás kor végére az a iskolaérettséget és a sikeres iskolai beilleszkedést minden gyermek számára.
- Tiszteletben tartjuk és támogatjuk, hogy gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben kiegészítő, és hátránycsökkentő szerepet vállalunk.
- A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a szülőkkel való együttműködés, együttnevelés és fejlesztés fő célként és feladatként került meghatározásra.
- Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul. Tiszteletben tartjuk az emberi és a gyermekeket megillető jogokat, és kiemelt célunk hogy minden gyermek egyenlő esélyekkel részesülhessen az általunk biztosított színvonalas nevelésben.

E célok elérésének érdekében foglalmaztuk meg feladatainkat:

- Olyan feltételeket szeretnénk kialakítani, mely folytán egyfajta humánus elveket megvalósító nevelőmunka bontakozzon ki óvodánkban, melynek eredményeként gyermekeink élethelyzetükhöz méltón, egészségesebbek, boldogabbak, neveltségben, tudásban többek legyenek. Programunkat úgy fogalmazzuk meg, hogy fő hangsúlyt kapjon a személyes bánásmód, a játék, a kommunikáció, a szociális tanulás.
- Olyan tanulási helyzeteket biztosítunk folyamatosan, amelyben a gyerek jogot kap aktivitása, érdeklődése szerint elsajátítani azokat az ismereteket, formákat, amelyek az emberi együttműködés személyességét, értelmét, biztonságát közvetíti számára.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermek egész napját nyugodt, biztonságos környezetben, elmélyült játékkal tölthesse. Ennek során olyan szabad cselekvések feltételeinek megteremtése, amelyben a gyerek tapasztalatszerzését a felnőtt, csak közvetett módon befolyásolja. A gyermek kibontakozásában az őt körülvevő környezet meghatározó.
- Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására és a gyermek jogainak tiszteletben tartására. Egyetértünk azokkal az elvekkel, amelyek hangsúlyozzák, hogy minden gyermeknek joga van arra, hogy különbözzön.

Óvodánk nevelőtestülete vállalta, hogy az óvoda alapító okiratában foglaltak szerint - az óvodai nevelés mellett, ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, oktatását: ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető, szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az érzékszervi

fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek nevelését.

„Az ember egész életére képes megőrizni a gyerekkorban rátapadó szavakat, hangulatokat, emlékképeket, amelyek aztán érett korban válnak igazi szellemi tulajdonná. Így az alvó csírák virággá válnak.” /Törzsök Béla/

Az óvoda nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és az **értékorientált közösségi nevelés**, a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerinti együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- ❖ az egészséges életmód alakítása,
- ❖ az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- ❖ az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: Az óvodás korú gyermek testi-lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése.

Feladat:

- Az egészséges életmód népszerűsítése életvezetési szemlélet formálása, környezettudatos gondolkodásmód erősítése a család /gyermekek, szülők / körében.
- Az egészségmegőrzés egyik legfontosabb feladata az optimálisan megfelelő környezet alakítása.
- Sűrűtérmentes, elfogadó légkörben a gyermekek testi-lelki jó érzésének biztosítása,
- A jól szervezett tevékenységekhez a nyugodt, feszültségmentes, optimális hely és idő biztosítása.
- A gyermekek szokásrendszerének megalapozása, a gyermekek fejlettségének megfelelő szintű életszervezéssel. A testi szükségletek korlátozásmentes kielégítéséhez a megfelelő hely és eszköz biztosítása. (A létszámnak megfelelő mértékű vizesblokk, WC, törölköző, tükör, stb. A gyermekeknek a folyadékpótlás lehetősége az ivókútból van biztosítva, a csoportokban pedig folyamatosan biztosított az ivóvíz, a gyümölcsle, és gyógyteák fogyasztása.)
- Feladatunk az életkornak megfelelő helyes életritmus alakítása.
- A növekedés és fejlődés legfontosabb feltételének a táplálkozásnak, mindig megfelelő időpontban kell történnie, megfelelő mennyiségű,- és minőségű táplálék elfogyasztásával. Az óvodás gyermek, napi ötszöri *étkezést* igényel, teljes tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda ezért figyeljen oda, hogy a gyermekek étrendje változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen.
- A kulturált étkezés során a gyermekek szokásrendszerének, esztétikai érzékének, önkiszolgálásának fejlesztése, ill. a társakért végzett munka örömeztetésének biztosítása.
- A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, és tisztaságigényük kialakulását kell szolgálja.
- A testi szükségletek korlátozásmentes kielégítése, a szabad mozgás biztosítása az öltözőben és a mosdóban, a szükség szerinti tisztálkodás végzése, a szomszédos oltása. Mindezek biztosítsák a gondosságra, a társak segítségére, a teljes önállóságra

nevelést.

- Fontos a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése.
- A gyermekek alvásiigényének kielégítése, az alváshoz szükséges kedvező körülmények, nyugalom, békesség biztosítása.
- A fáradt gyermek *pihenésének* biztosítása, szokásainak tiszteletben tartása. A gyermekek szívesen fekdjenek le, és lehetőleg maguktól ébredjenek.
- A környezettudatos magatartás és a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásrendszer alakítása. A környezeti nevelésünk kiemelten kezeli ezt a területet, erre építi a fejlődést segítő tevékenységeket, melyek magukban hordozzák a fenntarthatóság iránti elkötelezettséget. Óvodánk minden dolgozója munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra.
- Kiemelt feladatnak tartjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását, megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve, speciális, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodában valósul meg a kisgyermek testi jólétének, egészséges fejlesztésének megoldása, a gondozás és a gondoskodás. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Nagy gondot fordítunk az udvar esztétikájára, a növények védelmére, s bevonjuk a gyermekeket is az udvar szépítésébe, gondozásába.

Feladatunknak tartjuk, hogy a gyerekek nyitottságára, kíváncsiságára építsünk,- alapvető tanulási módjukat, az utánzást figyelembe véve- értékes ismeretekre tesznek szert. Az óvoda helyiségei környezetbarát szemléletmód szerint berendezettek. A játékokat körültekintően választjuk meg. Takarékosságra tanítjuk gyermekeinket a villany és a vízhasználat terén is, illetve megismertettük a gyerekeket a szelektív hulladékgyűjtés módszerével.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvoda udvara

- Az udvar tisztántartása, gondozása
- Balesetmentes, biztonságos környezet alakítása
- Szabványoknak megfelelő környezetbarát fajták telepítése
- Egészséget megőrző zöld övezet ápolása, füvesítés, virágosítás.

Az óvoda helyiségei

- Barátságos, esztétikus helyiségek (csoportszoba, mosdó, öltöző) alakítása
- Az óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, virágosítása
- Balesetmentes tárgyi feltételek biztosítása
- A lelki egészségvédelem érdekében meghitt játszószarkok alakítása
- Légzőszervi betegségek megelőzésére, a sószoza

Testápolás

A gyermekek tisztaság iránti igényének alakítása

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, használatához szükséges szokásrendszer alakítása, úgy, hogy fokozatosan, önállóan végezhessek ezeket a teendőket.

Megfelelő feltételek biztosítása

- Elegendő idő
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkör
- Egyénre szabott munkatempó
- Tisztálkodáshoz szükséges eszközök biztosítása
- Mintaadás a szokások kialakításához

Étkezés

A táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az étkezés változatossága, a kisgyermek igényeihez való alkalmazkodás biztosítja az egészséges táplálkozást.

Feladat:

- A gyermekek ösztönzése az egészséges ételek, különösen a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.
- Az egészségtelen ételek kerülése, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- Minden gyermek szükségletének megfelelő mennyiségű ételt kapjon, illetve szedjen magának.
- Ételallergiás gyermekek számára megfelelő étel biztosítása.
- A kulturált étkezés szokásainak alakítása.
- Az evőeszközök helyes használatának megtanítása.

Öltözködés

A helyes öltözködés szokásainak kialakításához fontos, hogy megismertessük a gyermekeket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel,
- az öltöztetés-vetkőzés helyes sorrendjével,
- a ruhadarabok összehajtásával, a saját jellel ellátott szekrényben való esztétikus elhelyezéssel,
- tudatosítani a cipőváltás szükségességét, a cipők elhelyezését a megfelelő helyre.

A szervezet edzése, betegség megelőzés, egészségmegőrzés szokásainak alakítása

- A napi tevékenységek során minél több időt töltsenek a szabadban.
- Sokféle mozgáslehetőség biztosítása, mely kedvezően hat a szervezet fejlődésére.
- Nyáron, ősszel, tavasszal napi kocogás, futás lehetőségének biztosítása, téli időszakban szánkózás, csúszkálás.
- A testi edzettség biztosítása a nap, a víz, a levegő együttes hatásával.
- Csont és izomrendszer teherbíró képességének növelése
- A légző és keringési rendszer teljesítőképességének fokozása
- Lábboltozatot fejlesztő és tartásjavító gyakorlat beépítése a mindennapi frissítő tornába és a mozgásos játékokba.

Pihenés

- Nyugodt légkör, megfelelő hangulat, érzelmi ráhangolódás biztosítása (nyugalmat árasztó, relaxációs mesék, halk zene, altatódalok éneklés).
- Egyéni alvásigények, otthoni szokások, szükségletek figyelembe vétele.
- Szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Testápolás

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatot önállóan, szükség szerint végzi.
- A tisztálkodási eszközöket önállóan használja, majd tisztán, esztétikusan a helyére teszi.

- A mosdó rendbetételében szükség szerint segít.

Öltözködés

- Önállóan öltözködik, vetkőzik.
- A testrészeket biztosan ismeri.
- Felismeri a ruhadarabok elejét, hátulját, szükség esetén a ruháját kifordítja.
- Önállóan ki és begombol, cipőt köt, cipőt vált.
- A ruhadarabokat esztétikusan összehajtja.

Étkezés

- Önállóan étkezik.
- Képes a kés-villa együttes használatára, ételszedésre merőkanállal.
- Önállóan tölt folyadékot.
- Összeszedi a táányérokat, evőeszközöket.
- Az asztalterítőt önállóan felteríti, leszedésénél összehajtja.
- Ízlésesen megteríti.
- Képes az ételeket ízekre bontani (erős, édes, sós, savanyú, csípős).
- Ismeri az ételek hétköznapi és hivatalos nevét.

6.2. Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja

Az egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A pedagógiai programunk részeként, egészségfejlesztési program keretében, a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további ismeretszerzésre.

Az óvodai nevelés segítse az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését. Hosszú távú egészségfejlesztési célkitűzések keretein belül kívánunk hozzájárulni a boldog és kiegyensúlyozott gyermekek jobb életminőségének eléréséhez.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek a kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármasság (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Feladat: A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. E szükségletek kielégítésével biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészség potenciáljának elérését, azaz lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza.

Az óvodai egészségfejlesztési eljárások során az elsődleges (primer) prevenció kompetenciakörében mozgunk. **Az óvodában dolgozók feladata:** a gondunkra bízott gyermekek:

- egészségének fejlesztése, prevenció
- szervezetük edzése,
- ellenálló képességük növelése
- stressz hatások feldolgozására való felkészítésük.

Só szobánk, jó lehetőséget nyújt a gyermekek légző rendszeri megbetegedésének megelőzésére, enyhébb tüneteinek kezelésére.

Kialakítása és berendezése egyszerre maximum 1 felnőtt és 3-4 gyermek fogadására alkalmas, így a minél hatékonyabb kihasználtságának érdekében, nagy gondot kell fordítanunk használatának megszervezésére.

A különböző pollenekre allergiás gyermekek és dolgozók légzési nehézségeire is enyhülést nyújtanak a só tömbök és só homokozó. Ezáltal a só szobát használók testi-lelki közérzete jobbá válik, és mind az óvodában, mind otthon töltött életminőségük sokat javul.

Az egészségnevelés fő feladatai, tevékenységi területei:

- testi (szomatikus) egészség védelem
- lelki (pszichés) egészség védelme
- szociális, társadalomegészség védelem

Óvodánk egészségnevelési, egészségfejlesztési alapelvei

- az egyéni szükségletek tiszteletben tartása, azok kielégítése
- nevelésünk szolgálja a primer prevenciót
- támogatjuk az egészséges életmódra nevelést
- feltétel nélkül elfogadjuk a gyermeki személyiség jellemzőit, kerüljük a megkülönböztetést, előítéletet
- nyugodt, biztonságos, félelemmentes légkör kialakítására törekszünk
- tiszteletben tartjuk a gyermek, illetve a szülők jogait, világnézetét

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes szokások alakítása az óvodában az alábbi területeken a legintenzívebb:

- Mozgásfejlesztés
- Egészséges táplálkozás
- Léleki egészségvédelem: mentálhigiéné
- Prevenció

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

- A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért törekszünk arra, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot nyújtó családi, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.
- A gyermekek biztonságának és biztonságérzetének kialakulását az óvoda épületének biztonságot nyújtó kialakításával, az ésszerű biztonsági szabályok meghatározásával, betartásával és betartatásával igyekszünk megvalósítani.
- Empatikus, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítására törekszünk.
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk.
- Igyekszünk az egyes gyermek közösségbe való beilleszkedését, szocializálódását úgy támogatni, hogy az individualizációja ne sérüljön, sőt inkább kibontakozhasson.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy képesek legyenek elfogadni az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével, megerősítésével segítjük a reális énkép alakulását, egészséges önbizalmuk fejlődését.
- A gyermekek természeti és társadalmi problémák iránti érzékenyítése, a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján.
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások alakítása. Ebben nyújt segítséget *Viselkedéskultúra fejlesztése* programunk.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátzás, együttléti tevékenységek képességeinek alakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással minta a másság elfogadásához
- A segítségnyújtás konkrét formáinak gyakorlásához mintaadás, és helyzetek teremtése.

Az óvodai egészségfejlesztés lehetőségei:

A mozgásfejlesztés

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá.

A felfrissítő, edző szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenység középpontjában sok mozgással járó játék áll. Emellett – heti rendszerességgel - korcsoportra szabott, irányított mozgásos tevékenységeket, komplex testmozgásokat biztosítunk.

Kisméretű tornaszobánk, a szervezési feladatok alapos átgondolásával, és a mozgásfejlesztő eszköz készletünk használatával alkalmas a gyermekek testi képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztésére.

Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban.

Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás és a természetben végzett különböző tevékenységek (kukoricatörés, dióverés, alma-; krumpli szedés, mogyorógyűjtés, mókusugráló verseny) egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.

Évente szervezünk különböző programokat, sportolási lehetőséggel kiegészítve gyermekeink és családjaik számára, ezzel is megalapozva a rendszeres mozgás megszerettetését, az egész életen át tartó sporttevékenység iránti igény felkeltését óvodásainkban.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgásos tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, a levegő, a nap kihasználásával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Örömként éljék meg a - közös (játékos, sportos) mozgást.
- Ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

Kiemelt mozgásfejlesztés területei:

- A szabad játékban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- Szervezett keretben a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben.
- Tartásjavító és lábboltozat erősítő torna elemeinek beépítése a mindennapi mozgásanyagba

Az egészséges táplálkozás

Különösen figyelünk:

- Az étkezés örömet fokozó, esztétikus terítésre, környezetre, testi ápoltságra, kulturált beszédszokások alakítására.
- A kulturált étkezési körülmények biztosítására és a táplálkozások ritmusára.
- Az alapos rágásra, melyhez biztosítjuk a megfelelő időt.
- Kellő mennyiségű folyadék folyamatos biztosítására, egyéni szükségletek figyelembe vételével.
- Két étkezés között a gyümölcsbevételre.
- Az egyéni szükségletekre, érzékenységekre.

- Az étkezések nyugodt, derűs légkörére.
- Az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatára, ezekkel fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket.
- A szülőkkel, közösen szervezett szemléletformáló eseményekre (Egészség hét, Márton napi lakoma).
- Tanácsadási, szemléletformálási lehetőségek kihasználására. A szülőkkel információt cserélünk (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében) az óvodai és otthoni étrend összehangolásával és a gyermekek étkezésének minél sokszínűbbé tételével kapcsolatban.
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során. Ismerkedhetnek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogathatnak, zöldségeket, gyümölcsöket kóstolhatnak, salátákat készíthetnek.

Kiemelt feladatunk:

A helyes táplálkozási szokások alakítása: a heterogén táplálkozás igényének erősítése, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldség-gyümölcs, tejtermék fogyasztására való ösztönzés, egészségük védelme, óvása érdekében.

Diétás étkezés, diabétesz:

A szakorvos által igazolt diétás étkeztetési igénynek megfelelő étrend az intézmény által, a közétkeztetés keretében a konyha közreműködésével történik.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 41. §-a szerint a gyermekek napközbeni ellátásaként életkoruknak megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni.

A Gyvt. 151. §-a értelmében a gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni az óvodában nyújtott étkeztetésre is. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek és tanulók esetében az óvoda, valamint az iskola 1–8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető speciális ellátásról: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt írásos egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.

Ezek alapján az óvodánk biztosítja minden gyermek számára az étkeztetést, cukorbetegség és élelmiszerallergia fennállása esetén is a speciális étrend szerint. A megrendelést az óvodatitkár segítségével rögzítjük, a Házirend szabályozásai alapján.

A szülők egyéni igények alapján – gyermekük ellátása érdekében – hozhatnak ellátást gyermekeik részére, melynek feltételeit az óvoda biztosítja (hűtő, mikrohullámú sütő). A behozott ételt jól zárható edényben tárolva, névvel, dátummal ellátva tároljuk az arra kijelölt hűtőszekrényben.

Egészséges táplálkozással kapcsolatos szemléletformáló törekvéseink:

- Egészségnapok
- Egészséghehek
- Vitamin bál

- Márton napi lakoma

Minden csoport az általa választott napon, illetve intézményi szinten a hagyományosan kialakult alkalmakkor szervezzük meg az egészséges táplálékokat népszerűsítő, új ételféleségekkel ismerkedő eseményeket.

Ezek alkalmával hol a csoportok saját maguk, hol a szülőkkel közösen készítjük el a szülők által hozott hozzávalókból az egészséges ételeket.

A 3-4 évesek a gyümölcsök, zöldségek megmosásában segédkeznek, kóstolgatnak és ismerkednek az új ízekkel.

A 4-5 évesek már a salátakészítésben is segédkeznek, - a szabályok betartása és felnőtt segítsége mellett – a darabolásba és szeletelésbe is bekapcsolódhatnak.

Az 5-6 évesek pedig már az olyan összetettebb feladatokban is részt vesznek, mint a krémek, kompótok, saláták készítése, pogácsa- és, mézeskalács sütése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból, és igény szerint pótolják a folyadékot.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, és igényük megalapozása megtörtént, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Szívesen fogyasztanak különféle gyümölcsöket és zöldségeket.
- Ismerik és alkalmazzák a gyümölcs- és zöldségfogyasztás szabályait (evés előtt megmossák)

Lelki egészségvédelem: mentálhigiéné

Mentálhigiéné az óvodában

A mai kor gyermekeinek ellátása, beilleszkedése új feladatot jelent a nevelés-oktatás területén, módszertani kihívások elé állítja az óvodapedagógusokat. Így az integráció kérdésköre a helyi nevelési programunkban széles értelmezést kap, *(a befogadó pedagógiát,)* amely szerint: „mindenki más, a teljesen „átlagos” gyerek is.

A gyermekek személyiségfejlesztésében az egyéni sajátosságokat, a különbségeket vesszük figyelembe: mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

Feladatainkat a gyermeki szükségletek, a fejlődésük törvényszerűségei szabják meg. A gyermekek szocializációjának elősegítését úgy valósítjuk meg, hogy közben támogatjuk az individualizációjukat, egyediségük fejlődését is.

Célunk: egy olyan biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodában, melyben biztosítjuk gyermekeink egészséges lelki fejlődését, ahol kibontakoztathatja egyéni képességeit. Igyekszünk megóvni gyermekeink idegrendszerét a lelki életükre ható káros túlzásoktól, megterhelésektől, rossz szokásoktól, devianciáktól. Harmonikus társas kapcsolatok és az empátiás kapcsolatok alakítása. A gyermekeken keresztül próbálunk hatni a szülők életmódjára, segítségére. A gyermek pszichés sérüléseinek megelőzése, a maradék lelki energiák mozgósítása, életmódjának alakítása.

Alapvető szempontjaink az elfogadás, kiválasztás, az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele.

A hibás viselkedés megelőzése:

A hibás viselkedési programok olyan magatartászavarok, amelyek egymás meg nem értéséből, antiszociális viselkedésmódokból fakadnak, és a cselekvőt idegrendszeri feszültségben tartják.

Ezek az emberi megnyilvánulások: gyermeki félelem, harag, agresszió megnyilvánulásai okozzák a legtöbb gondot az óvodában.

A gyerekek sokszor kudarcot élnek át. A sikertelenség támadó magatartást válthat ki, ez torz érzelmekkel jár, amelyet számos negatív tünet kísérhet, pl.: erős szívdobogás, izomgörcs, gyomor- és bélrendszer zavara, reszketés, hányinger, fejfájás.

Feladat:

Félelemmentes légkör biztosítása, hiszen csak harmonikus emberi kapcsolatok között, szabadon, félelem nélkül, biztonságos körülmények között fejlődhetnek óvodásaink.

Az agresszió olyan támadó vagy védekező viselkedésforma, amelynek célja a másik legyőzése, megszegyenítése, másnak kár vagy szenvedés előidézése. Nyílt támadás: külső durvaság, verekedés, támadás, fájdalomokozás.

Szimbolikus (burkolt) támadás: nyafogás, duzzogás, durcaság, rosszkedv

Az agressziót könnyebb megelőzni, mint leszerelni. Ez leginkább a kudarc megelőzésével érhető el. Arra kell törekednünk, az óvodában és a családban, hogy a gyermek élettevékenységeiben sikerélményhez jusson.

Az agresszió annál gyakoribb, minél több tiltással, utasítással találja magát szembe a gyermek.

A közösségben szükség van szabályokra, de az ésszerűség határain belül.

Kiemelt feladatunk a stressz elhárítás az óvodában:

Amelyek kiválthatják a stresszhelyzetet:

- Folyamatosan ható zaj, vibráció, fény
- Sok ülés
- Kevés hely, nincs félrevonulási lehetőség
- Konfliktushelyzetek
- Az integráció nehézségei
- A gyermek mozgáskorlátozottsága.

A stresszhatás feldolgozásának, feloldásának lehetőségei az óvodában:

- A gyerek idegrendszerének pihentetése,
- Elvonulási lehetőség biztosítása, (só szóba, csepphinta, babasarok)
- Aktív pihenés,
- Meséléssel, mesedramatizálással, festés és rajzolással
- Szabad játékkal
- Az elfáradás okozta pszichés ártalom megelőzését szolgáló testedzés,
- A túlmozgást feloldó aktív mozgás, fizikai megterhelés.
- Testi kontaktussal (öleléssel, ölbe vétellel, simogatással) igény szerint
- Verbális támogatással: irányított, illetve a gyermek által kezdeményezett beszélgetéssel.

A mentálhigiénés feladatainak megvalósítása érdekében, az óvoda minden dolgozója összehangolja a munkát szülőkkel és a különböző szakemberekkel.

A gyermeki viselkedéskultúra fejlesztésére módszertani segédanyagot állítottunk össze, mely szakmai segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak.

Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is

szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll.

A gyermek testi épségének megővéséről és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése miatt szükség van.

Megismertetjük gyermekeinkkel a játékok, valamint a tevékenységek során használt eszközök biztonságos használatát.

Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik. (pl. olló, tű, kés, villa).

A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában

Kiemelt figyelmet kapnak az anafilaxiás rizikójú allergiások az óvodákban.

A köznevelési intézménynek biztosítania kell gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Ez a változtatás azért jelentős, mert jogalapot ad és egyértelmű irányt jelöl ki a már diagnosztizált anafilaxiás gyermekek intézményi létének és biztonságának érdekében.

Ők azok a gyerekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A jogszabály módosítás értelmében az igazgató köteles:

- felvenni a diagnosztizált allergiás gyerekeket az intézménybe, és
- biztosítani - a tudottan allergiás gyerekek - számára a biztonságos körülményeket.

Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percek alatt fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó EpiPen injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható. Az autoinjektorból a súlyos allergiában szenvedőknek kettőt kell mindig maguknál tartani.

Intézményünkben, az óvodapedagógusi szobában található egy, a háziorvos által biztosított, EpiPen arra az esetre, ha nem diagnosztizált allergiás gyermeknél anafilaxiás reakció lépne fel.

A **Biztonságos óvoda** cím elnyerésével, és a pedagógusok számára szervezett képzés elvégzésével, a gyermekek közlekedésben való részvételének biztonságosabbá tétele valósul meg intézményünkben.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell!
- Amennyiben diagnosztizált, illetve nem ismert allergiás gyereknél túlérzékenységi reakció lép fel, azonnali mentőhívás mellett, a szülő/háziorvos és az útmutató utasításait követve a protokoll betartása.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló- és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani.
- A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tennie a szükséges intézkedéseket, a hasonló balesetek megelőzésére

6.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvodában az érzelmi nevelés kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítását igényli, melyben természetes a gyermek egyéni igényeinek elfogadása és az empátiakészség.

Mindezért szükséges, hogy óvodánkban a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.

Cél:

A lelki egészségvédelem érvényesítésével a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása. A gyermekek erkölcsi érzelmeinek, tulajdonságainak alakítása, erkölcsi értékrendjük megalapozása.

A természethez fűződő pozitív érzelmi motiváltság elmélyítése. Az élménybefogadó képesség fejlesztése.

Az érzelmi zavarok feloldása és a szeretet és a kötődés képességének alakítása.

A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése. Az érzelmek tartósságának mélyítése.

A szociális kapcsolatok kiteljesítése. A felelősségérzet alakítása. Az óvoda gyermekeire jellemző szociális érzelmek előhívása: együttérzés, öröm, becsvágy.

A gyermek esztétikai ítéletének, esztétikai érzelmének alakítása, formálása.

Az iskoláskor küszöbén fejlődjön ki bennük az érzelmek széles skálája: az intellektuális öröm, az együttérzés, a barátság, elégedettség.

Feladat:

- Az óvoda dolgozói és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása.
- Az emberi környezetben, természetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindazok megbecsülésére nevelés.
- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Ebben a közegben a gyermeket pozitív élmények érik, derűs, vidám légkör veszi körül, biztonságban érzi magát, ezáltal fejlődik személyisége, alakul énképe és kifejlődik a másik megérzéseihez való képessége.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Óvodánkban arra nevelünk, hogy a gyerekek fogadják el egymást, tolerálják a másság megnyilvánulását. Társaik felé önzetlenséggel, segítőkészséggel, együttérzéssel forduljanak.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek erkölcsi, akarati életének jellemzőit megalapozzuk: - az önállóságot, a feladattudatot és a szabálytudatot. Csak ezekkel, a szilárd személyiségjegyekkel, kiforrott énképpel válhatnak a gyerekek a későbbi életük során jó közösségi emberré.
- Minden óvodás korú gyermeknek joga van az óvodai neveléshez. A sajátos nevelésű gyermekeknek is joga, hogy különleges gondozásban, nevelésben, megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljenek. Arra törekszünk és nevelünk, hogy ezek a gyerekek integrált nevelésben vegyenek részt, az egészséges gyerekek között.

Befogadás

- Az otthonról érkező gyermekek megismerése a nyílt napokon, családi napokon, még a beiratkozást megelőzően kezdődik, ezáltal informálódunk a gyermek szokásairól, érzelmi kapcsolatairól, életének történéseiről, mely segíti majd a befogadást.
- A bölcsődénkből érkező gyermekek megismerése folyamatosan történik, mivel az intézményi szintű projektek, rendezvények, ünnepségek rendszeres résztvevői a bölcsődések.
- Szülői értekezletet szervezünk augusztusban, melynek során a várható nehézségeket és azokon való átsegítés módját is feltárjuk. A befogadás idején felmerülő kérdésekre igyekszünk megnyugtató választ adni. Lehetőséget biztosítunk a jelválasztásra, mely megteremti a gyermek és a saját óvodás jele közötti érzelmi kötődés feltételét.
- Lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeink a szülőkkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülők folyamatos, fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a befogadási folyamatban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságát ad az új környezet elfogadásához.

- Az újonnan érkezőket kedvesen, szeretettel fogadjuk, ölbeli játékokkal, dallal, mondókával nyugtatjuk meg.
- Olyan családias légkört teremtünk, ahol kedvezően alakulnak társas, baráti kapcsolataik.
- Elhozhatják kedvenc játékaikat, amely az otthont, a biztonságot jelentik számunkra.
- A szülők felé nyitottak vagyunk, együttműködünk a gyermekek minél zökkenő mentesebb beilleszkedése érdekében. Megismertetjük velük az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, a szokás és normarendszerét.

Szocializáció/társas együttműködés

Cél: Érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése, ahol az egyén az erkölcsi normákat és a közösségi nevelés alapvető szabályait elfogadja.

Óvodai nevelésünk során az érzelmi, erkölcsi nevelés különösen jelentős, mert az óvodás gyermek, „érzelmi gondolkodó”, azaz érzelmei befolyásolják cselekvéseit.

A gyermekek az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével tanulnak meg alkalmazkodni egymáshoz, elfogadni, megérteni társaik problémáját, szükségleteiket késleltetni, önmagukat megvalósítani, nem sértve a másik gyermek szabadságát.

A sokrétű, gazdag tevékenységekben nézeteltérések is keletkezhetnek, melyek megtanítják a gyermekeket a feszültségek, ellentétek, különböző igények kulturált megoldására, levezetésére. Arra neveljük őket, hogy kisebb problémáikat igyekezzenek önállóan és erkölcsi értékeiknek megfelelően megoldani. Az egyénre való odafigyelést elengedhetetlennek tartjuk, hiszen a gyermekek különböző adottságokkal születnek, különböző körülmények között élnek, ezért a velük való bánásmód sem lehet azonos.

Egészségügyi, udvariassági szokások, normarendszer megalapozása alakítása.

A gyermekek szociális érzékenységeinek fejlesztése: fogadják el társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, szokatlan kívánságait.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. A játékban, ill. a napi tevékenységekben a gyermekek gyakorolják az önkifejezés formáit, a társas érintkezés mintáit, és a közös élmények hatására megérik a közösség összetartó erejét.

A gyermekeket érő nevelő hatások közül kiemelkedő jelentőségű a közösségi nevelés céltudatossága, folyamatossága, intenzitása, szervezettsége. Ezen belül a gyermekkel szemben két fő követelményt állít az óvoda: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.

A csoportok óvodapedagógusai, a közösen, maguk által alkotott szokás- és szabályrendszert alkalmazzák a mindennapi óvodai élet során. A szabályok, szokások kialakításakor figyelembe veszik a csoportba járó gyerekek életkorát, fejlettségét és a gyermeki véleményeket, javaslatokat.

Fontos feladatunk tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az újonnan érkező gyermekek türelemmel, szeretettel való fogadása.
- A barátságos, nyugodt, félelemmentes óvodai légkör megteremtése.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások alakítása és gyakorlása. A gyermeki én-tudat erősítése, én-képük alakítása.
- Az óvodapedagógusok a megfelelő felkészültség birtokában váljanak alkalmassá a

mentálhigiénés nevelési feladatok ellátására, a prevencióra.

- A gyermekek eljuttatása a társakkal való pusztán együttléttől az együvé tartozásig, az „én”-től a „mi” tudat kialakulásáig.
- A gyermekek tűrő- és konfliktuskezelő, megoldó képességének alakítása.
- Az ugyanabba az óvodába, de más csoportba járó gyerekekben az összetartozás érzésének erősítése.
- A társakért a csoportért érzett felelősségérzet alakítása. A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- A közösség erkölcsi igényeivel, kívánságaival való azonosulás alakítása. A sikerrel végzett közös feladatok feletti örömezés kifejezése.
- A társak, a felnőttek, a csoport, a család számára hasznos, örömet jelentő tevékenységek keresése.
- A gyermekek társas együttéléséhez szükséges erkölcsi, akarat és viselkedési tulajdonságok egyénre szabott fejlődésének sokoldalú elősegítése, a felnőtt és a közösség példája által.
- A jó kapcsolat alakítása az óvodakezdés időszakától kezdődően folyamatosan az: óvodapedagógus – szülő, óvodapedagógus – gyermek, gyermek – gyermek között.
- A gyermekek tevékenységének tudatos megszervezése, óvodai hagyományok ápolása, ünnepek megtartása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek megismertetése a közösségi élet szokásaival, személyiségük sokoldalú fejlesztése a közösség által.
- Sok közös élménnyel elősegíteni a gyermekek szocializációját
- Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, ezáltal is erősödik a szülőföldhöz való kötődés, a *hazaszeretet* érzelmi megvalósítása.
- Tudjanak rácsodálkozni a szépre, jóra a környezetükben és az emberi környezetben is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önérvényesítés pozitív módja.
- Interiorizálódnak az egészségügyi és udvariassági szokások.
- Együttműködik társaival és alkalmazkodik a körülötte lévő természeti és társadalmi környezethez. A társakkal és az önmagukkal való viszony kapcsolatrendszerében megtanulják érzelmeiket kezelni és kifejezni.
- Társaik felé empátiával fordulnak, elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A tevékenység, a megismerés öröme gazdagítja a gyermekek érzelmeit, ezáltal aktivitásra készíti őket. A valós világ jelenségei iránt érdeklődő, minél alaposabb megismerésére motivált.
- Erkölcsi, érzelmi tulajdonságaik alakulnak, erkölcsi értékrendszerük megalapozódik.
- Az érzelmi életük kiegyensúlyozottá válik, amely alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlődésükhöz.
- Fejlett a frusztrációs toleranciájuk, szabály- és feladattudatuk.

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Mivel a gondolkodás és a beszéd egymástól elválaszthatatlan, és a gyermekek fejlettsége, ill. személyiségfejlődése között szoros összefüggés van, ezért fejlesztésüket az óvodai élet minden szakaszában kiemelt feladatként kezeljük.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész óvodai nevelést, benne foglaltatik minden gyermeki tevékenységben.

Identitástudatunk alapja, ezért fontosnak tartjuk a gyermekek számára a szép, kulturált, udvarias beszéd elemeinek, szabályainak közvetítését, nyelvünk szépségének megismerését.

Fontos az egyéni érdeklődésre alapozott beszédkedv kialakítása, fenntartása, a gyermek meghallgatása.

A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, gyarapszik aktív szókincse.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység.

A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretek megszerzését egyaránt magába foglalja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük, és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére, megoldására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntes módon tanulnak. Ezért fontos a gazdag tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, mind a játékban, mind egyéb tevékenységekben. A tanulás játékos tevékenység. A játék, a szó legszorosabb értelmébe véve a tanulás alapvető formája. Miközben a gyerekek megfigyelnek, felfedeznek és kutatnak – nem előre kijelölt célokra szorítkozva – képessé válnak az adott helyzet külső és belső jellemzőire ráhangolódni. Mivel ez a felfedező és egyben strukturáló jellegű tanulás viszonylag laza helyzetben, közepes erősségű motiváció mellett folyik, örömteli és szórakoztató, így az újonnan megszerzett ismeret, könnyen más területekre is kiterjeszthető.

Óvodánkban a rugalmas napirend lehetővé teszi, hogy a megnövekedett játékidő alatt, olyan tanulási formát alkalmazzunk (kötetlen, mikrocsoportos, egyéni fejlesztés) és tartalmát úgy tervezzük, amelynek eredménye a gyerekek egyéni képességfejlődése.

A tanulás nyugodt feltételeit az óvónőnek kell kialakítani, a csoportszobában és a külvilágban, a megfelelő hely és idő megválasztásával, illetve a gyerekek aktív részvételével.

Értelmi képességük, észlelésük, érzékelésük, emlékezetük, figyelmük, képzeletük, képszerű, szemléletes gondolkodásuk a játékon keresztül fejlődik. Ehhez kell kapcsolnunk az óvónő által irányított megfigyeléseket, tapasztalatszerzéseket, és a gyermek által feltett kérdéseket, ami motiválja őket az irányított megismerésben.

Helyezzük minden tevékenységnél előtérbe a manipulálás lehetőségét. Minél több tanulási lehetőséget kínáljunk a gyerekek számára. A tevékenységek során a kölcsönös bizalom kialakítására törekedjünk, ezzel is fokozva kíváncsiságukat.

A játék és a tanulási folyamatban megnő a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyermekek beszédkedve, mert több idő jut az egymás kérdéseinek, válaszainak megbeszélésére. A feladatok, problémák közös megoldása, megbeszélése elősegíti gondolkodásuk, kommunikációs készségük és közösségi életük fejlődését. Az óvónő mindig erősítse a gyermekekben a reális önbizalmat, alkalmazza a differenciált árnyalat értékelését, a jutalmazás sokféle módszerét.

A követelményeket az egyéni teljesítőképességekhez mérje. Minél több sikerélményhez juttassa a gyermekeket, hogy újabb, nehezebb problémák, megoldására ösztönözze őket, de teljesítőképességüket reálisan mérje fel. Feladatunk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségéhez képest fejlődjön, az óvónő ezt segítse elő, de semmiképpen ne erőltesse. Az óvónő az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott helyzetnek megfelelően kombinálja.

Óvodánkban a tanulás a nap folyamán játékba integrált módon történik. A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezése, foglalkozások, beszélgetések, kirándulások, tapasztalatszerző séták kapcsán történik. Az óvodapedagógus kompetenciája, hogy mikor milyen módszert alkalmaz.

Célunk:

- Az értelmi képességek alapozása, - cselekvésbe ágyazottan,
- az ismeretanyag iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása, elsősorban megtapasztalás útján,
- az ismeretek gazdagítása, rendszerezése,
- különböző tevékenységekben és élethelyzetekben biztosítjuk a gyakorlás lehetőségét, az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztését,
- problémaszituációk teremtésével, változatos tevékenységekkel a gondolkodás fejlesztése,
- a spontán szerzett tapasztalatok tudatos alakítása,
- a gyermek eljuttatása a cselekvő-szemléletes gondolkodási szintről a szemléletes- képszerű gondolkodás szintjére, ill. a legmagasabb szintre, a nyelvi gondolkodás szintjére,
- a sajátos nevelési igényű gyermek értelmi fejlesztésében együttműködünk a gyógypedagógussal, megteremtjük a fejlesztés feltételeit (eszközök, módszerek).
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermek ismeretanyagának forrása a mindennapi élet, ezért fontosnak tartjuk, hogy a mai, gyorsan zajló társadalmi változásokat, a váratlan és bonyolult helyzeteket megértsék, és abban tájékozódni tudjanak. A gyermek a spontán észleléstől hosszú fejlődés után jut el a tudatosig. A pontos megfigyelés lesz később az alapja a helyes gondolkodás, emlékezet, fantázia kialakulásának. A képzelet fejlődése fontos a fantázia miatt, mert ez áthatja a játéktevékenységet. Képet alkothatnak olyan dolgokról, amit nem ismerhetnek. Ennek feltétele a környezet nyújtotta érzelmi biztonság. A gyermek érzékszervein keresztül tapasztalatokat szerez, így fokozatosan ismeri meg a környező világot.

Az emlékezet alapja a sokoldalú, változatos tevékenykedtetés, amely lehetővé teszi a pontos bevést, a biztos felidézést. A közös tevékenységek, a siker hatására a gyermek emlékezeti bevése erősödik, s ez az érzelmi többlet újra átélésre ösztönzi őt. A gyermek gondolkodásának feltétele az aktív emberi környezet jelenléte. A gondolkodási tevékenység a problémák megoldására irányul. Problémahelyzet akkor adódik, amikor valamilyen célt kívánnak elérni, de az odavezető út nem - vagy csak részben - ismert. Az óvoda gyermek problémamegoldását elsősorban a fantázia kötetlen működése segíti. A gyermek valódi tudása az, amit maga fejt meg, amit cselekvésén keresztül gyakorol és sajátít el.

Az óvodapedagógus feladata:

- megteremti a gyermekek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételeket,
- játékos tevékenységeken keresztül megfigyeli, hogy a gyermek milyen tapasztalatokkal rendelkezik és az értelmi funkciója milyen szinten áll,
- a családdal együttműködve alakítja ki az egyes gyermekekhez igazodó módszereket, amelyek hatással lehetnek a gyermek értelmi fejlődésére,
- a cselekvéseken keresztül szerzett ismereteket érzelmi hatásokkal, élményekkel erősíti, a gyermek értelmi képességeinek fejlesztését komplex módon végzi,
- az önbizalom kialakulását pozitív megerősítéssel segíti,
- a fejlődésben elmaradt, rész-képesség hiánnyal rendelkező, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, és a differenciált

képességfejlesztést.

A gyermekek között az értelmi képességek tekintetében egyéni különbségek mutatkoznak.

Az átlagosnál jobb képességű, *tehetséges gyermekek* fejlesztését szintjükhöz mérten, differenciált feladatok biztosításával segítjük elő.

A *fejlődésben elmaradt gyermekeket* saját ütemük szerinti egyéni fejlesztésben részesítjük. A részképességeik hiányát nem lemaradásnak, hanem fejlesztésük kiindulópontjának tekintjük.

Abban az esetben, ha csoporton belül nem sikerül a fejlesztést megoldani, igénybe vesszük a **fejlesztő pedagógus** segítségét. A tankötelezettség elérése után, valamilyen oknál fogva még egy évet az óvodában maradó gyermekek nevelésére, fejlesztésére fokozott figyelmet fordítunk.

A sajátos nevelési igényű gyermek esetében a gyermekkel foglalkozó pedagógusok (belső és külső munkatársak) folyamatosan konzultálnak a gyermek nevelésében, fejlesztésében elért eredményekről, valamint a további feladatokról.

A gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése a tanulás tevékenységében:

Az Alapprogram értelmében az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció a beszélő környezet helyes minta adásával és szabálykövetésével valósul meg (a javítgatás elkerülésével).

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, ösztönzésére és meglévő tapasztalataira építünk a nevelőmunka tervezésekor. A gyermeknek mindenekelőtt az anyanyelvet kell elsajátítani, az ezzel párhuzamos idegen nyelv tanulása csak nehezíti mindkettő tökélesedését. (Kivételt képez a két anyanyelvű szülők gyermeke.)

Az óvodai anyanyelvi nevelés feladata, a személyiség formálásával párhuzamosan, a beszédképesség oly mértékű fejlesztése, hogy iskolába lépéskor a gyermek feleljen meg az iskolakészültség követelményeinek.

Az óvodai életben a tanulási tevékenység, a nyelvi nevelés széles skáláját rejti magában. A nyelvfejlesztésünk csak akkor eredményes, ha a gyermek meg is érti a közölt információt. A közvetlen tanulási tevékenységek irányításánál az óvónő tevékenységét beszéddel kíséri, eszközöket, folyamatokat nevez meg, ezáltal mintát ad a gyermekek számára, gazdagítja szókincsüket.

Nyelvi kommunikációs képességfejlesztés

Kiscsoportban
<i>Élettani beszédhibák felszámolása:</i> beszédszervek fejlesztése, beszédtechnikai gyakorlatok, a tiszta hangképzést elősegítő játékok, hallásfejlesztő gyakorlatok, szókincsfejlesztés.
Középső csoportban
<i>Fogalmak tisztázására, a jelentéstartalom megérésére szolgáló gyakorlatok:</i> szókincsfejlesztés, logikus gondolkodást fejlesztő játékok ritmusgyakorlatok.

Nagycsoportban
<i>A nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat fejlesztő játékok:</i> nyelvtörők, népies, humoros kifejezések, közmondások, szólások, hasonlatok, találós kérdések, szókincsbővítés, mondatalkotás, figyelemfejlesztő gyakorlatok, összefüggő beszéd fejlesztése, emlékezetfejlesztő gyakorlatok.

Bensőséges alkalmat kell biztosítanunk a tanulás folyamatában a tárgyak, eszközök használatára. Olyan helyzetet kell teremtenünk, melyben a gyerek érzelmi kapcsolatba kerül környezetével, megszólalásra készítő, változatos ingerek érik. Olyan életszerű szituációkat kell teremtenünk, melyek alkalmasak a fölfedeztetésre, az összehasonlításra, a megkülönböztetésre, az azonosításra, a kiemelésre, az analizálásra, a szintetizálásra: azaz a gondolkodás és a beszéd elemi formáinak gyakoroltatására.

A különböző fejlettségi szinten álló gyermekekkel differenciáltan kell foglalkoznunk. Fontos részünkről a jól irányított kérdésfeltevés, a megfelelő érzelmi ráhangoltság. A tanulási tevékenység tervezésekor az óvónők gondolják végig, hogy a gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése érdekében milyen fejlesztő feladatokat, lehetőségeket, készségfejlesztő játékokat tudnak természetesen, spontán módon beleszőni egy-egy témakörbe, tevékenységbe.

Cél: Képesé tenni a gyermeket arra, hogy érzékszerveik útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet tapasztalati úton megismerje. Különböző élethelyzetekben való gyakorlás, ismereteinek rendszerezése értelmi nevelés, képzelet, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan inger gazdag környezetet hozzon létre a csoportszobában, ahol a gyermekek önkéntelenül is vágyat éreznek a megfigyelésre, kíváncsiságuk sokoldalú érdeklődésük kielégítésére.
- Használja ki a helyi adottságunkat, a szép, tágas, fás, ligetes udvarunk kínálta lehetőségeket, a természeti változások megfigyeltetésére. (pl.: az évszakok váltakozását, természeti jelenségeket).
- Lehetőséget kínáljon a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatának kialakítását. Fejlessze a gyermekek szabad önkifejezését, gondolkodását, cselekvését, döntési képességét.
- Az óvónő vegye észre „használja ki” a gyermek érdeklődése, „rácsodálkozása” adta spontán pedagógiai helyzeteket.
- Értelmi képességeiket fejlessze, érzékelésüket, észlelésüket, figyelmüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat.
- Mindig adjon alkalmat a gyermeki kezdeményezésnek.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek a tanulási tevékenység folyamatában megtanult ismereteket használják fel gyermeki életük más területén is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermek önként, öntevékenyen részt vesz a tanulás folyamatában. Belső indítékra épülő érdeklődés, tudásvágy készíti a tevékenységre.
- Megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek újra próbálkozásra ösztönzik.
- Kialakul a gyermekben a tanuláshoz szükséges önfegyelem, szabály – és szokásrendszer.
- Fejlődnek képességei, átérzi a felfedezés, a rátalálás, a felismerés, a tudás örömét, mely lassú fejlődés eredménye lesz.
- A gondolkodási műveletek során kialakul a gyermekben a magasabb rendű megismerő folyamat, mely a sikeres iskolai tanulás alapfeltétele: az emlékezet, a szenzomotoros és motoros rendszerek fejlődése, a szín és alaklátás, az egész rész összefüggésének helyes felismerése, a formaérzékelés, a motoros fejlődés, a finommotorika fejlődése, a térészlelés, a figyelem.
- Szándékos figyelmük fokozódik, egyre tartósabb. Érzékelésük, észlelésük pontosabbá, emlékezetük megbízhatóbbá válik.
- Érzékenyek, fogékonyak a környezet értékei, problémái iránt, képesek egyszerű probléma szituációkat megoldani.
- Rendelkeznek az iskolába lépéshez, a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókkal, képességekkel (figyelemösszpontosításra való képesség, reprodukív emlékezet, gazdag képzelet, problémamegoldó gondolkodás, kommunikációs készség)
- Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy az iskolába óvodás gyermek érkezik, és majd ott érik iskolássá.
- A gyermekek élményeiket, érzelmeiket kifejezik szóban, mozgásban, zenében, ábrázolásban egyaránt.
- Beszédük érthető, a kommunikáció különböző formáit ismerik és alkalmazzák, árnyaltan fejezik ki magukat.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, tagjai törekednek a pedagógiai megújulásra, igyekeznek érdekessé, változatossá és tartalmassá tenni óvodánk és a csoportjuk életét.

Az óvónők egymás közti kapcsolatára jellemző a közvetlenség, a természetesség, a csoportok közötti átjárhatóság, a partneri kapcsolat.

Óvodapedagógusaink személyisége a gyermekek felé gyermek centrikus, elfogadó, toleráns, inkluzív és támogató.

A következő emberi értékeket közvetíti: érzékenység a társadalmi és természeti környezet problémái iránt, a környezetével szemben elfogadó, toleráns, őszinteség, tisztelet.

Fontos feladatunk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek nevelése.

Lehetőséget teremtünk a migráns gyerekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerésére.

Az intézmény vezetősége lehetőséget biztosít a szakmai önállóságra, a megújulásra, az innovációs törekvésekre.

Az alkalmazotti közösség célja, egy olyan intézményi közösség létrehozása, ahol jó gyerekek és

jó dolgozónak is lenni. Ennek érdekében a különböző munkaterületen dolgozók és a különböző partnerek segítik, kiegészítik egymás munkáját, céljuk a derűs, harmonikus, családias légkör alakítása az óvodában.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér alakítása érdekében óvodánk a külföldi magyar óvodákkal lehetőségei szerint kapcsolatépítésre törekszik.

Alkalmazotti közösség

A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha **alkalmazottainak létszáma 22 fő**,

óvoda: 11 fő: 7 fő óvodapedagógus, 4 fő pedagógiai munkát segítő (1 fő pedagógiai asszisztens és 3 fő dajka)

bölcsőde: 5 fő: 4 fő kisgyermeknevelő, 1 fő bölcsődei dajka

konyha: 6 fő: 1 fő élelmezésvezető, 2 fő szakács, 3 fő konyhalány

A dolgozók szakképesítése létszáma, a törvény előírásainak megfelelő.

Az óvodai egység minden dolgozójára jellemző a nagyfokú gyermekszeretet, a partnerek igényeire való odafigyelés, szakmai megújulásra törekvés és az új iránti nyitottság. Segítő, támogató légkörben neveljük gyermekeinket.

Óvoda- pedagógus	Igazgató Igazgató- helyettes	Dajka, pedagógiai asszisztens	Rendszer- gazda	Karbantartó	Összesen
7 fő	2 fő	3+1 fő	-	-	11 fő

Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete

Intézményünk Gégény Rákóczi u. 44. sz. alatt épült 1976-ban, majd többszöri bővítéssel nyerte el végleges formáját. Ez a létesítmény áll ma is a gyermekek rendelkezésére.

Az óvoda telkének mérete 9089 m², ebből beépített terület 830 m². Az évek folyamán - a gyermeklétszám csökkenése okán, - két alkalommal volt csoportleépítés, így az 5 csoportból 3 működik.

Létesítményünk energetikailag korszerű (hőszigetelt, napelem, hőszigetelt műanyag nyílászárók, energiatakarékos világítás), így megvalósul a gazdaságos, takarékos és fenntartható fejlődést biztosító működtetés.

A nevelési igényeket maximálisan és funkcionálisan kielégítő, modern, jól felszerelt épülettel rendelkezünk, mely biztosítja a feladataink ellátásához szükséges feltételeket.

A csoportszobák tárgyi feltételei a Pedagógiai Programban jelölt feladatoknak megfelelően biztosítottak.

Tornaszobánk kisméretű, de mozgásfejlesztő eszközökkel jól felszerelt. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére és a mozgáskultúra fejlesztésére az udvarunkkal együtt alkalmas.

Só-szobánk hatékony megoldást jelenthet az allergiás és asztmás óvodás és bölcsődés gyermekeink számára. A só-homokozó és a megvilágított só-tömbök, kristályok között történő játszás, színezés, mesehallgatás, éneklés vagy mondókázás alatt észrevétlenül, természetes módon valósul meg a prevenció és a terápia.

A fenntartóval párhuzamosan az óvoda nevelőtestülete, alkalmazotti közössége, a Szülők Közössége elkötelezett szerepet vállalt az intézmény karbantartási tevékenységében, a változatos tárgyi eszköz- és feltételteremtésben, egy szóval a zökkenőmentes működés megteremtésében.

Az óvoda udvara

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű, formájú és anyagú tárgyi eszközöket hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezük el. Arra törekszünk, hogy óvodánk külső és belső környezete minden dolgozó számára megfelelő munkafeltételeket biztosítson.

Óvodánk udvara adja az egyik sajátos jellemzőnket; nagyméretű, fásítva, parkosítva, füvesítve van, az óvodások sokféle tevékenységét biztosítja, esztétikailag ideális környezetet nyújt a gyerekek számára. A gyerekek közvetlenül figyelemmel kísérhetik, megfigyelhetik az évszakok környezetben végbemenő változásait, egy-egy évszak által nyújtott játéklehetőségeket.

Felszerelése nem hagyományos, mert saját környezet adta lehetőségeink, igényünk szerint alakítottuk ki. Az udvari játékok fából és fémből készültek. A gyermekek szabad mozgását edzését szolgálják. A gyerekek számára korszerű udvari ivókút is rendelkezésre áll. Egészséges életmódra nevelésükhöz az óvoda udvara ideális színtér.

Sport udvarrész is kialakításra került, ahol a gyerekek labdajátékokat játszhatnak (futball, kosárlabda). Szerepjátékokra is van lehetőségük a falusi porták jegyeit hordozó két babaházban. Mozgásos versenyjátékokra és énekes körjátékokra is van lehetőség az udvaron. Munkajellegű feladatok elvégzésére a gyermekeket bevonjuk (pl. az udvar tisztántartása, gondozása).

A környezetvédelem és környezettudatos magatartás megalapozására és a szemléletformálásra lehetőségünk nyílik, hiszen madár- és bogárbarát kiskertünk madáretetőkkal, itatókkal, komposztálóval, gyógy- és dísznövényekkel rendelkezik. Módunk nyílik a közös kertészkedésre, konyhakert kialakítására, növények és állatok gondozására is.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Az óvoda tárgyi – eszköz feltételei és fejlesztési terve

A programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz-és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. Ezek pótlása és korszerűsítése az elhasználódás miatt folyamatos.

A csoportszobák esztétikus környezete, gazdag játékeszközök, mozgásfejlesztő játékok biztosítják a gyermekek gondtalan játék örömét, és mozgásigényük kielégítését. A játszóudvarok gazdag növényzete és a természetbarát fa játékok önfeledt, nyugodt játékot, ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára. A nevelési program céljaihoz rendelt eszközrendszer fejlesztésére több éve tudatosan, célzottan törekszünk.

Intézményeinkben a szülők fogadására lehetőséget tudunk biztosítani. A mozgásfejlesztéshez szükséges tornaszobával és a mozgáskultúra fejlesztéséhez szükséges eszközrendszerrel rendelkezünk.

Só-szobánk a gyermekek egészségének megővése, és a prevenciók lehetőségei minél hatékonyabb kihasználása céljából készült.

A fejlesztő szoba jól felszerelt, alkalmas a logopédiai terápia megvalósítására is, hiszen nagyméretű tükörrel is rendelkezik.

A gyermek fejlődésében eszköznek tekintjük egész környezetét, a berendezési tárgytól, a játékeszközökig. Az óvoda berendezésénél szem előtt tartjuk a gyermek egészséges testi fejlődését, biztonságát, mozgásigényét, szabadságát. A gyermek az óvodai nevelés folyamán megtanulja a tárgyakhoz való viszonyt, az eszközök használatát, óvását, megbecsülését.

Kitűzött nevelési és fejlesztési céljainkhoz rendelt eszközrendszer fejlesztésére tudatosan, célzottan törekszünk.

(A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke, fejlesztési terve a 2. számú mellékletben található.)

Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánkban a csoportok száma három. A helyi gyerekek mellett, a környező településen élő óvodáskorú gyerekek szülei körében nagy az igény arra, hogy gyermekük felvételt nyerjen óvodánkba. Az Alapító Okiratban meghatározott, illetve a fenntartó által engedélyezett plusz 20%-os létszámkeret figyelembe vételével tervezzük, az adott nevelési évre a gyermeklétszámot.

A gyermekcsoport szervezését meghatározó tényezők:

Az óvoda csoportszerkezetének alakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit, a gyermekek szociális összetételét, kapcsolatát, az óvónők pedagógiai tapasztalatait, az óvoda adottságait, személyi és tárgyi feltételeit és az óvoda hagyományait egyaránt.

Ügyelünk a rokoni, baráti kapcsolatokra, a fiú-lány arányra, az optimális létszámra, a szülők szociokulturális hátterére, valamint arra, hogy bölcsődéből, vagy családból érkezik-e a gyerek. Olyan csoportokat szervezünk, melyek leginkább megfelelnek a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására, ahol érvényesülnek a kiemelt készség-, és képesség-fejlesztések.

A gyermekcsoport szervezésének elvei:

Óvodánkban homogén (tiszt) csoportok működnek, a csoportba azonos életkorú gyermekek járnak. Nevelőtestületünk úgy döntött, hogy a helyi hagyományokhoz ragaszkodva továbbra is azonos életkorú gyermekekből szervezzük óvodai csoportokat, de meghagyjuk a lehetőséget arra, hogy döntésünket - nevelőtestületi javaslat, vagy szülői igény alapján- módosíthatjuk. Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlására az óvodai csoportok alakítása során.

Az óvodai élet megszervezése

A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek szervezése, vezetése az óvodapedagógus által történik. Óvodai nevelésünket a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósítjuk meg; melynek hatékonyságát meghatározza az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkával. Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt szerepet kap.

Az óvodai élet megtervezése

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően, tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást az elektronikus formájú Csoportnaplóban dokumentáljuk.

A nevelési és tevékenységi tervek, projektek a kitűzött céloknak megfelelően, egymásra épülve készülnek úgy, hogy koherensek az Éves munkatervben és a szakmai munkaközösség éves tervében megfogalmazottakkal.

Az intézményben aktuálisan folyó Mester programok célkitűzéseit is támogatják az

óvodapedagógusok, hiszen azokban gyakran intézményi- illetve óvodai szintű célok, feladatok, projektek is megfogalmazásra kerülnek.

A nevelési tervet a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok közösen készítik el egy nevelési évre. Az értékelést negyedévente végzik és a nevelési év végén összesítik.

A szervezett tevékenységek tervezése egy vagy több hetes projektekben az aktualitásnak, a gyermeki érdeklődésnek, életkori sajátosságoknak megfelelő témában (évszak, jeles nap, hagyomány,) projekt forma alkalmazásával, szeptember 1-től augusztus 31.-ig történik.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Az óvoda óvó-védő funkciójának maximális figyelembe vételével szervezzük az óvodai életet.

Célunk egy olyan életritmus kialakítása, amely a gyermekek számára biztonságérzetet nyújt, segíti a tevékenységekben megnyilvánuló egészséges testi és lelki fejlődésüket.

Mindehhez megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítjuk a keretet.

A heti- és napirend összeállítása az óvodapedagógusok feladata. A csoportjába járó gyermekek életkori sajátosságai, igényei és a helyi adottságok, aktualitások figyelembe vételével.

Napirend

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmasságával lehetőséget biztosít az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre.

A tevékenységek megszervezésénél legfőbb elvi szempontunk a folyamatosság, a kötetlenség, a rugalmasság és a választhatóság biztosítása.

A rugalmasság és folyamatosság mellett szükség van a naponta azonos időpontban és intervallumban történő tevékenységek beiktatására is (az étkezések, a mindennapi mozgásos játékok, a mese, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, a levegőzés, udvari játék). Ezek ismétlődése nyugalmat, biztonságot nyújt, főbb kereteit érdemes megtartani

A program alkalmazásakor az óvodás gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. Ebből következik, hogy a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk a legtöbb időt.

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy biztosítjuk a zavartalan játékidőt a gyermekek számára. Hosszan tartóan, zavartalanul, elmélyülten akkor tud játszani, ha a napirend az óvodába érkezéstől hazamenésig folyamatos, nincs felesleges várakozási idő.

Az óvodás korú gyermek mozgásigényének kielégítésére is nagy gondot fordítunk, mind a csoportszobában és a szabad levegőn egyaránt.

Egészségük védelme érdekében, minél több időt töltsenek a szabad levegőn.

A délutáni pihenést követően tiszteletben tartjuk, hogy az egyes gyermekek alvásszükséglete különböző.

A tevékenységek, kezdeményezések során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni képességeit, aktuális fizikai és érzelmi állapotát, igényeit, javaslatait, és ehhez igazítjuk a fejlesztések tartalmát, az alkalmazott módszereket, a szükséges eszközöket, valamint a tevékenységek időtartamát (5-35 perc).

Egyénre szabott módon, differenciálva, főként mikrocsoportos és egyéni foglalkoztatási formában dolgozunk, de indokolt esetben megjelenik a frontális foglalkoztatási forma is (pl.: séták,

énekes játék, mese alkalmával).

A kis étkezések közül a tízórait - nevelőtestületi döntés alapján - nem folyamatosan, hanem a helyi sajátosságok figyelembe vételével, az intézményünkben már jól kialakult szokás- és szabályrendszer alapján valósítjuk meg.

A napirendet a csoportban dolgozó pedagógusok alakítják ki, programunk időkereteket javasol.

Időkeretek	Tevékenység
7.00 - 8.00	gyülekező
8.00 - 11.45	folyamatos játéktevékenység a csoportszobában,
	önkiszolgálás, tízóraiás,
	egészségügyi szokások gyakorlása,
	kezdeményezések (tevékenységek, fejlesztési lehetőségek kihasználása)
	játék a szabadban, séta, játéktevékenység a csoportszobában,
	testmozgás
11.45 - 12.45	önkiszolgálás, ebéd
	egészségügyi szokások gyakorlása
12.45 - 17.00	alvás, pihenés mesével, altatóval
	folyamatos ébredés
	egészségügyi szokások gyakorlása
	önkiszolgálás, uzsonna
	játéktevékenység a csoportszobában, udvaron
	fejlesztési helyzetek kihasználása
	folyamatos hazabocsátás

Hetirend:

A hetirend csoportonként változó, hiszen alkalmazkodik a csoport életkorához. A csoport pedagógusai dolgozzák ki, a tevékenységek közötti harmonikus arányok figyelembe vételével.

A hetirend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába. Tartalmazza az óvodapedagógus által szervezett tevékenység kínálatot, benne azt a domináns tevékenységet, amelyben az óvodapedagógus megvalósítja aktuális fejlesztési elképzeléseit.

A kezdeményezések megszervezése kötött (testnevelés) és tervszerű, kötetlen formában zajlanak.

A kiscsoportosoknál minden kezdeményezés kötetlen, a nagyoknál minden új kezdeményezésnél ajánlott a részvétel. Megfelelő motiváció, érdeklődés felkeltés esetén ez nem jelent problémát.

A tevékenységeket főként mikrocsoportos formában, egyénre szabott differenciálással végezzük. A fejlesztések természetesen nem korlátozódnak le a kezdeményezések időtartamára, a tervezett tevékenységeken túl minden spontán adódó, játék, vagy egyéb tevékenység során kialakult fejlesztési lehetőséget kihasználnak a pedagógusok.

A gyermeki tevékenységeket rugalmasan kezeljük: alkalmazkodunk a különböző változásokhoz, a gyermeki kezdeményezésekhez. A játék mellett a mese, a mozgás minden korcsoportban része a mindennapjainknak.

A projekt módszer keretében való tervezés és megvalósítás során lehetőség van arra, hogy egy-egy témát egy, illetve több héten keresztül dolgozzunk fel, minél komplexebb formában, minél több megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Ezzel lehetőséget nyújtunk az óvodás gyerekek számára egy témában a minél sokoldalúbb, akár óvodán kívüli ismeret- és

élményszerzéshez is.

Mint a napirend esetében, a hetirendnél is nagy jelentősége van a rendszeresen visszatérő ismétlődéseknek, hiszen érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A tevékenységek közötti belső arányok kialakítására viszont törekedni kell.

Programunk ehhez ajánlást ad a fejlesztési tartalmak heti minimum követelményeinek meghatározásával:

A hetirendben tervezhető tevékenységformák

A fejlesztés tartalma		Tervezett kötetlen	Kötött /kiscsoportosoknak kötetlen/
Mozgás		5x	1x
Verselés, mesélés		5x	
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc		1x	
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka		1x	
Külső világ tevékeny megismerése	Matematikai játék	1x	
	Környezet megismerése	1x	

Az óvodapedagógus feladatai:

- A testi-lelki harmónia kialakításához megteremti a rugalmas napirendet és heti rendet.
- A tevékenységek tervezésénél és szervezésénél megfelelő időkeretet biztosít a gyermeki szükségletek számára.
- Figyelembe veszi aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét.
- Az egész nap folyamán biztosítja a folyamatosságot, kivéve a tízórai és ebéd alkalmával.
- Szem előtt tartja a gyermeki jogokat.
- A tevékenységek szervezésénél előtérbe helyezi a játék kiemelt szerepét, a legtöbb időt erre fordítja.
- A játékhoz megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít és olyan harmonikus légkört teremt, amelyben felszabadultan tevékenykedhet a gyermek.
- A helyes életritmus kialakításánál, nagy hangsúlyt fordít, a szokások alakítására, megalapozására.
- Szeptember 01-től augusztus 31-ig tevékenységekben megnyilvánuló rugalmas napirendet és heti rendet biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.
- A tanulást cselekvésbe/játékba ágyazottan, növekvő időtartamú (5 – 35 perces) csoportos tevékenységek, kezdeményezések tervezésével, szervezésével valósítja meg

A szervezett tanulás formái:

A gyermekek együttműködő készségét, feladattudatát egyre növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

A képességek fejlesztését illetve – az ének-zenét, - a rajz, mintázás, kézimunkát, - a környezet tevékeny megismerését mikrocsoportos és egyéni munkaformában megszervezve tartjuk célravezetőnek. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól a tudatosságot, a nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és a kellő kreativitást: hogy pedagógiai

ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan, előre tudjon tervezni.

Kötelező Mozgás

Kötetlen Verselés, mesélés
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
A külső világ tevékeny megismerése
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A szervezett tanulás időkeretei:

3-4 évesek 5-15 perc

4-5 évesek 20-25perc

5-6-7 évesek 35 perc

A nyári élet megszervezése

Óvodánkban tendencia, hogy a nyár folyamán a gyermeklétszám csökkenése miatt a csoportok összevontan működnek. A nevelési évben kialakult szokásokat szem előtt tartva kell irányítanunk a csoport életét.

A nyári élet megtervezése, az óvodapedagógusok tervező munkájának összehangolásával történik. Kiemelt feladatunk, hogy a nyáron óvodába járó gyermekek életkori és egyéni sajátosságait is figyelembe véve valósulhasson meg az adekvát cél- és feladatrendszer meghatározása, a projektek, tevékenységek tervezése.

Az első időszak feladata a különböző korú gyermekek óvodai életének megszervezése, összehangolása. Ehhez nyújt segítséget az *Örömjátékok – játékgyűjteményünk*, amely a gyerekek ismerkedését, együttműködését és empátikus képességét fejleszti. A gyerekeknek példát nyújtunk a segítségadás konkrét formáiról, amelyet gyakorolhatnak is a kisebbekkel kapcsolatosan. A pozitív minta megerősítésével igyekszünk motiválni a nagyobbakat, a kicsikkel való helyes, segítőkész bánásmódra.

Az egészséges életmód alapvető szokásainak tudatosítása is kiemelt feladatunk a nyári óvodai élet folyamán, amelyhez fontos kiegészítő a *Hőségriadó tervünk*, a benne megfogalmazottak alapján *szükséges eljárni*.

Igyekszünk minden időt a szabadban tölteni. A hetirendbe több kirándulást, sétát tervezünk. Az ilyen kirándulások alkalmával gyakoroljuk a közlekedés szabályait, bővítjük a gyermekek ismereteit, tapasztalatait közvetlen környezetükről. Célunk lesz az udvari élet szervezett, tudatos irányítása – természetesen a gyermekek egyéni kezdeményező készségének megkötése nélkül.

Az udvari és kerti munkába igyekszünk minden gyermeket bevonni. Közös megmossuk az udvari játékeszközöket, seperjük az udvart, a babaházat, felgerezélyezzük a homokozó környékét, a kiskertet. Megöntözzük a virágokat és a veteményeket. Válgják szokássá, igényeljék az udvaron is a rajzolást, gyurmázást, képeskönyv nézegetést, babázást.

Élményeiket mondják el társaiknak, óvónőiknek. A születés- és névnapokat továbbra is megünnepeljük, ezzel is erősítve az új közösségi szellemet. Igyekszünk megismertetni a gyermekekkel a nyár gyümölcsseit, egy-egy konyhakertbe ellátogatva, ill. a zöldségboltban való bevásárlás során. A nyár az összevont csoportok együttlétének időszaka. Ezen időszak alatt felelevenítjük az évközből tanult dalos játékokat, mondókákat, de a tevékenységekhez, körülményekhez igazodva újakat is megismertetünk a gyermekekkel.

Megünnepeljük a Barátság napját és az óvodánk névadójának, a Napnak a napját.

Szervezési feladatok:

- A babaház közös berendezése, eszközök beszerzése, elkészítése, természetes anyagok felhasználása (homok, kavics, kagyló, falevél, agyag).
- Vízfürdőhöz, pancsoláshoz a víz biztosítása. (Párakapu,)
- Virágból, fűszárból koszorú, csokor, szőnyeg fonása, kötése. A virág közös begyűjtése a réten, mezőn.
- Sárkánykészítés és eregetés a kiserdő melletti tisztáson. Festés az aszfaltra víznyomattal, porfestékekkel, zsírkrétával.
- A nyári aratás közös megfigyelése, a közös élmény ábrázolása, szabadon választott technikával.
- Kirándulás szervezése a vadasparkba, a közös élmény feldolgozása a rákövetkező napokban, rajzban, festésben, agyagozásban, barkácsolásban, ill. beszélgetés közben.

Óvodapedagógus feladata:

- Zenés, élményes mozgásfejlesztés, mozgástevékenységek játékos tervezése, szervezése. Az egyéni, fejlesztő játékok további, rendszeres biztosítása.
- A meséhez való pozitív kötődés alakítása érdekében a dramatikus játék, ill. a délutáni rendszeres mesehallgatás megszervezése.
- Az ének, énekes játék, zenehallgatás szerepeljen a nyár folyamán is a mindennapi tevékenységek között.
- A gyermekek esztétikai, higiéniai igény szintjének növelése, formálása.
- A testápolás, öltözködés, étkezési szokások területén a teljes önállóságra nevelés.
- Az óvónő a tevékenységek irányításakor, szervezésekor törekedjenek az élménybiztosításra.
- A nyári jeles napjaink megünneplésének megszervezése (Barátság, Nap)
- A szabadban szervezett étkezések során, a kulturált, higiénikus étkezés szokásainak betartása, ill. gyakorlása. (Az udvaron felállított kerti asztalok, székek, napernyők erre optimális lehetőséget biztosítanak.)

A nevelőmunka dokumentálása

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az intézmény stratégiai dokumentumai az adott időszak oktatáspolitikai céljaival összhangban készülnek. Az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető.

A stratégiai tervek megvalósítása nevelési évekre bontott, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai Program, Éves Munkaterv, Nevelési tervek; Vezetői Pályázat Éves Munkaterv; Továbbképzési Program, Továbbképzési terv; Önértékelési Program, Éves Önértékelési Terv, Intézkedési tervek, stb.).

Az intézmény éves terveinek gyakorlati megvalósítása a pedagógusok és a munkaközösségek bevonásával történik. Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek. Az éves beszámolók az Éves Munkaterv és a munkaközösségek munkatervei alapján az adott évben elvégzett munka értékelését, elemzését tartalmazzák. A beszámolók készítésénél figyelembe kell venni az intézményi önértékelések megállapításait. A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése

Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során az ellenőrzések által feltárt információkat felhasználjuk. A nevelési és képességfejlesztési

eredményességről szóló információk alapján felülvizsgáljuk a stratégiai és operatív terveinket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására.

Dokumentumaink:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programja
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési Program
- Beiskolázási Terv
- Önértékelési Program
- Éves Önértékelési Terv
- Éves munkaterv
- Munkaközösségünk munkaterve
- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Pedagógiai Program:

Elkészítésnél figyelembe kell venni az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett; az irányadó és ide vonatkozó jogszabályi háttérrel. A nevelőtestületnek meg kell határoznia a közös nevezőt, és a tevékenységek szervezeti formáit.

Célunk, hogy a programunk adjon útmutatást, kapaszkodót a csoportnapló vezetéséhez.

Éves Munkaterv:

Az adott nevelési évre szóló pedagógiai tervet, az igazgató készíti el. Tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkaközösségek tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével. Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat.

Csoportok dokumentációi

Felvételi és mulasztási napló

Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését, a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- a gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése

megszűnt

Óvodai csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját. A csoportnapló tartalmi alakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, egységes. Elektronikus formában kezelhető csoportnaplót használunk, amely alkalmas a projekt alapú tervezéshez.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az igazgató aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A napló megnyitva, az igazgató aláírásával, bélyegzővel, dátummal, a korcsoport feltüntetésével van ellátva;
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak;
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket; Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat (szocializációs tervet), a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (éves tevékenységi tervet) a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, az értékeléseket;
- Az éves nevelőmunka értékelését;
- A nyári tevékenységi tervet;
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzéseket;
- A fogadóórak időpontjait;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

Projektek:

A projekt módszert azért választottuk, mert egy gyermekbarát pedagógusi elképzelésekből táplálkozó módszer, amelynek központi gondolata a gyermekből, a gyermek gondolkodásából és érzelmi igényéből való kiindulásból táplálkozik. (Körmöci Katalin)

Témája lehet egy gyakorlati feladat, egy probléma közös megoldásának keresése, és a megoldása, egy közösen átélt esztétikai élmény, egy ismeret, egy tevékenység, illetve tudás elsajátítása.

Fontos, hogy a projektek témái a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, felfedező és kísérletező kedvére építsen! A téma, a projekt feldolgozása mindig tevékenységek sorozatából áll, s a tevékenységek folyamatában közvetlen, konkrét tapasztalást biztosít. Ezek a tevékenységek önként vállalt cselekvésben történnek, nem pedig a felnőtt által kreált feladathelyzetekben.

A cél, a probléma megoldása, a produktum létrehozása a tanulás pedig csak eszköz jellegű, csak a létrehozás hozadéka.

(Körmöci Katalin)

Az gyermeki igények beépülhetnek, ezek gazdagítják a témát. Ezáltal a lebonyolítás menete és ideje nyílt, vagyis a gyermekek érdeklődése, igénye alapján gazdagodik, és egy naptól akár három hónapig is tarthat. Mindeközben minden gyermeknek lehetősége nyílik önként választott tevékenységeken keresztül, és önként vállalt feladatok elvégzésén át a téma mélyére ásni, róla ismereteket szerezni és általa érzelmeket megélni és új élményekhez jutni.

Lehet a témakörhöz igazított, heti vagy napi tervezés, mindig a csoport összetétele, gyermekek fejlettsége, érdeklődése határozza meg. (Az éves projekt lebontása, a témához kapcsolódó egyéni feladatokat, határidőket is tartalmazhat).

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelveink:

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a leghatékonyabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek más, ezért a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérnünk. A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít.

A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, a személyiségfejlődése, érése, folyamatosan megy végbe.

A gyermekek megismerésével kapcsolatos feladataink, módszereink:

- A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és írásban rögzítjük. Az eredményes nevelés feltétele a gyermekek megismerése. Az óvodába lépést megelőzően anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk a gyermek szüleitől.
- Az óvodapedagógus egyik alapvető feladata, hogy biztosítsa minden gyermek részére a szükségleteinek kielégítését, a fejlődéshez szükséges optimális körülményeket, gazdag tevékenységrendszert. Minden gyermeket és annak környezetét minél teljesebben megismerje, fejlődését nyomon kövesse, fejlődési ütemét rögzítse.
- A megfigyelési szempontsort folyamatosan alkalmazza, használja, hiszen így képet kap a gyermekről. Segítségével kiszűrhetőek a részfunkció zavaros gyermekek és a szükséges támogató, hátránycsökkentő nevelés egész korán elkezdhető.
- A megfigyelést a mindennapi életben folyamatosan, a gyermek természetes tevékenységei közben végezzük. Évente kétszer, szükség esetén többször a fejlettségmérő lapon rögzítjük.
- Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Konkrét feladataink:

- A gyermekek fejlettségének megismerése mérés, megfigyelés, értékelés folyamán. Természetes tevékenységében, játékban való megfigyelés.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban (A Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, DIFER táblázat) rögzíti, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, és minden esetben figyelembe veszi a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek ütemét.

- A fejlesztési terv konkrét megfigyelési és/vagy mérési eredményen alapulón jelöli meg a konkrét fejlesztési célt. (Objektív, a gyermek fejlettségét mutató a tevékenység megfogalmazása.)
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvónő, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. Tervezi az egyéni fejlesztés lezárásának időpontját, és a fejlesztési alkalmak megvalósulását rögzíti. A fejlesztés során változtatatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)
- Az óvodapedagógus az egyes gyermekeknél, a részképességek esetleges hiányát nem lemaradásnak, hanem a fejlesztés kiinduló pontjának tekinti.
- Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a szakpedagógus kollégáktól segítséget, fejlesztési javaslatokat kérhet. (A Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától, logopédusától, gyógypedagógusától, fejlesztőpedagógusától)

Az óvónő feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Negyedéves nevelési terv készítése Heti tanulási terv készítése
- Negyedéves nevelési-tanulási terv értékelése Éves értékelés
- Gyermekek személyiség lapjának vezetése A gyermekek értékelése, mérése,
- Egyéni fejlesztési terv

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi:

- Anamnézis
- Fejlődési napló, Fejlettség mérő lapok

Az ellenőrzés és értékelés rendszere

Az óvoda vezetése tervszerű tevékenység, melynek feladatait előre ismerni kell. A vezetői teendőknek vannak stabil elemei, amelyek nem változnak, de vannak újonnan meglévő, vagy erősödő feladatok, amelyet nem hagyhatunk figyelmen kívül. A vezetői feladatok sokszínűsége, szerteágazó irányultsága megkívánja az igazgatótól, hogy munkáját, az igazgató helyettes munkájával összehangolja, megossza, illetve csoportosítsa:

- Pedagógiai feladatok: a nevelőmunka ellenőrzése, értékelése, koordinálása, az óvónők szakmai fejlesztése.
- Tanügyi igazgatási feladatok, közigazgatás, szabályok szerinti működtetés. Általános feladatok: az óvoda működtetése.
- Gazdálkodási, műszaki feladatok, az intézmény működtetése, közigazgatási feladatok. Munkáltatói feladatok, munkajog.
- Közéleti tevékenységek, szakmapolitikában való részvétel, minőségi működtetés, szakmai szervezetekben, társadalmi szervezetekben való részvétel.
- Az óvoda menedzselése, minőségi működtetés, kapcsolattartás. Önfejlesztés, önképzés, önértékelés, a minőség javítása.

A vezetés részletes feladatköre a Szervezeti és Működési Szabályzatban van lefektetve.

Az óvodavezetés ellenőrző-, elemző-, értékelő munkájának hatékony megtervezésével tudjuk csak segíteni, kibontakoztatni és végrehajtani az óvoda helyi pedagógiai programját.

A program ellenőrzését, elemzését, értékelését a következő dokumentumok segítik:

- Az igazgató pályázata.
- Az igazgató éves munkaterve (pedagógiai, működési)
- A gyermekcsoportok éves nevelési terve.
- A programban tervezett tevékenységekben –
- „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére”- programelembe meghatározott fejlettségi mutatók.

Az óvoda pedagógiai programjának ellenőrzése értékelési rendszere

A belső ellenőrzésben részt vevők köre:

- **A program ellenőrzése:** A program ellenőrzésében, értékelésében az intézmény valamennyi óvodapedagógusa részt vesz. Az értékelés elvégzése elsődlegesen az intézmény feladata.
- **Az óvodai csoportok ellenőrzése és értékelése:** Az ellenőrzést az igazgató végzi. Ellenőrzése az alábbi szakmai dokumentumokra terjed ki: Felvételi- és mulasztási napló; Csoportnapló; A gyermekcsoportok nevelési-, fejlesztési terveit tartalmazó egyéb dokumentumok. Az ellenőrzést célszerű évente három alkalommal elvégezni.
- **A nevelő munka feltételeinek vizsgálata:** Elsősorban a fenntartó és az igazgató végzi. A vizsgálat kiterjed a személyi-, tárgyi feltételek meglétére, a munkavédelemre. Időpontja: szeptember elseje.

Ezenkívül a nevelőmunka feltételeit, a csoportok dekorációit, eszközeit, az udvari felújítási munkálatokat, az igazgató, az igazgató helyettes és az óvónők folyamatosan és együttesen ellenőrzik.

A nevelő-, fejlesztő munka ellenőrzése

Az óvodapedagógusok elsősorban önmagukat ellenőrzik, saját munkájukat értékelik. Az óvónő-párok együtt értékelik a történeteket és az adott nevelési helyzetet. Ezen túl az igazgató, az igazgató-helyettes és a szakmai munkaközösség vezetője végez ellenőrzést, illetve elemzést a nevelő-, fejlesztő munka területén. Ellenőrzésük elsősorban az óvoda alapfunktíójára, másodsorban sajátos arculatára irányul.

A gyermek fejlődésének értékelése

A gyermek fejlődésének értékelésére a nevelőtestülettel közös elveket dolgozunk ki. A gyermeki személyiség kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével kívánjuk elérni. Éppen ezért elengedhetetlen a gyermekek egyéni fejlődésének diagnosztizálása.

Mérési módszereink:

- Leggyakrabban, illetve leghatékonyabban alkalmazott mérési módszerünk a *folyamatos megfigyelés*. Az óvónők megfigyelése kiterjed a gyermekek egyéni sajátosságaira, képességszintjére, érzelmi-, értelmi-, akarat-, szociális-, értelmi- fejlődésükre.
- Másik szívesen alkalmazott módszerünk a *beszélgetés*, szorosan kapcsolódik a megfigyeléshez, gazdagítja az eddig szerzett tapasztalatokat. A beszélgetés alkalmazásakor figyelembe kell vennünk a következőket: a gyermek szókincséből induljunk ki; ügyeljünk kérdéskultúránkra; ne tegyünk fel sugalmazó, eldöntendő kérdéseket; nyugodt, meleg, szeretetteljes légkört biztosítsunk; tervezzük meg előre a beszédtemánkat; válasszuk a legmegfelelőbb beszélgetőpartnert (óvónőt), akihez a gyermek érzelmileg erősen kötődik.
- A *gyermeki munkák elemzése* igen sok hasznos információt nyújt számunkra, miután a

gyermek legjellemzőbb jegyeit mutatják. Ezen kívül használjuk a *Goodenough-féle* rajzvizsgálatot, mely megmutatja az emberábrázolás fejlődését az életkorhoz mért fejlettségi szinten. Sokat tudhatunk meg a gyermekek által készített *családrajzról* is. Az igazi családi háttér alapos ismeretével, és a rajz elemzésével megismerhetjük a gyermek helyét a családban, az ott uralkodó légkört, bánásmódot.

Óvodánkban a gyermekek képességeinek mérésére használatos módszerek:

DIFER- Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (4-8 évesek készségfejlődésének vizsgálatára)

Nagy József: *PREFER - Minimalizált iskolakészültségi vizsgálat*

Porkolábné Balogh Katalin: *Kudarc nélkül az iskolába*

GMP - Komplet diagnosztikai tesztcsomag (Dr.Gósy Mária)

Mérésnél betartandó szabályok. A mérésnél ügyelnünk kell: a mérés tisztaságára, arra, hogy pontosan tudjuk mit és miért akarunk mérni, a mérési eszközök megfeleljenek a céloknak, a mérésből csak olyan következtetéseket vonjunk le, amelyek valóban levonhatók.

A program ellenőrzése, értékelése rendje

- A helyi pedagógiai program folyamatát a bevezetés előtti időtől kezdve, időszakonként elemezni, értékelni kell.
- *A programot értékeljük a bevezetés előtt:* a dokumentumok értékelésével; az óvoda nevelő gyakorlatának, nevelő-fejlesztő munkájának elemzésével; a gyermekek ismeret- és képességszintjének felmérésével; a nevelőtestület felkészültségének, szakmai állapotának feltárásával; az óvoda tárgyi feltételeinek áttekintésével.
- A tartalmi munkát elemző helyzetfeltáró értékelés lehetőséget ad meghatározni a fejlesztéshez szükséges tennivalókat. Ezt az értékelést az óvoda vezetősége és óvodapedagógusai végzik. Bevezetés előtt véleményezi a programot a Szülők Közössége, elfogadja a nevelőtestület, jóváhagyja az óvoda vezetője, s egyetértését adja az óvoda fenntartója, a helyi önkormányzat.
- **A programot értékeljük a bevezetés után egy évvel,** a nevelési év végén, az összegyűjtött tapasztalatok, megfigyelések és mérések alapján.
- Elemezzük a dokumentumokat, feltételeket, a megfigyeléseket és a szülők véleményét.
- Ellenőrizzük, hogy a gyermekek nevelésében megjelentek-e a fejlesztő tartalmak, s a nevelőtestület munkakedve milyen szintre lépett.
- Az értékelést az igazgató, a helyettes és az óvodapedagógusok végzik.
- *A programot ellenőrizzük, értékeljük a bevezetés után 3-4 évvel.* Az értékelést az óvoda nevelőtestülete végzi az igazgató irányításával. Az értékelés kiterjed a program hatékonyságára, a nevelés eredményességére.

Szemponatok megítéléshez:

- Az iskolába menő gyermekek fejlettsége.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén, a különböző tevékenységekben. A gyermekek elért fejlettségi szintje az egészséges életmód alakítása terén.
- A gyermekek elért fejlettségi eredményei az érzelmi nevelés és a szocializáció terén.
- Az értékelés módszerei:- az óvodai dokumentumok felülvizsgálata; a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése; az óvónők önellenőrző, önelemző tevékenysége; napi közvetlen beszélgetés; értekezletek; ankétok; - műhelymunka; - információáradás; szükség esetén mérések használata; - az eredmények elemzése, a következtetések levonása után; - ha szükséges a program korrekciója.

Szemponatok az óvodai pedagógiai program értékeléséhez Szempontok a program jóváhagyásához,

véleményezéséhez:

- Megfelel-e a törvényi előírásoknak?
- A program tartalmazza-e az „Óvodai nevelés országos alapprogram”-ban megfogalmazott elveket, feladatokat, tevékenységformákat?
- A program számításba vette-e az óvoda környezetét, feltételeit? Megfelel-e a fenntartó által meghatározott feladatoknak?
- Tartalmaz-e olyan többletfeladatot, amelyekhez nincsenek meg a feltételek? A program áttekinthető-, érthető-e?
- Kellő hangsúlyt kaptak-e az óvodai nevelés alapvető keretei: a gondozás, egészséges életmódra nevelés, a gyermekek érzelmi nevelése, szocializációja?
- Összhangban vannak-e a célok, feladatok, a tevékenységek tartalmaival.

Szemponatok a program gyakorlati értékeléséhez:

- Megfigyelhető-e a gyermekek viselkedésében a fejlődés, nevelésükben megjelentek-e a fejlesztő hatások?
- Ért-e el eredményeket az óvoda a gyermekek szocializációja terén, a játékos tapasztalatszerzés biztosítása terén, a megismerésben, a kommunikációban?
- A szülők visszajelzései utalnak-e a fejlődésre?
- Fokozódott-e a nevelőtestület pedagógiai-szakmai kultúrája, munkakedve?

8. Az óvoda kapcsolatai

Nevelési céljainkat és feladatainkat, az Alapprogram és a saját alapelveinkkel összhangban, a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyerekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A gyerek nevelését a kölcsönös bizalom és tisztelet alapjain, a szülőkkel való együttműködéssel a kezdeményező szerep felvállalásával kívánjuk megvalósítani.

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálatok, családsegítő, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda belső kapcsolatai

A többcélú intézményünk minden egyes dolgozója a kiemelt célunkért munkálkodik: a családi, elfogadó légkörért, melyben minden felnőtt és gyermek jól, elfogadva és biztonságban érzi magát.

Az óvodapedagógusoknak meghatározó szerepe van a csoporton belüli és a csoportok közötti együttműködésben és harmonikus kapcsolatok kialakításában. Ebben személyiségük és nagy szakmai tapasztalatuk nyújt segítséget számukra.

Kapcsolattartási formák gyermekcsoportok között, gyermekcsoportokon belül:

- Közösén átélte élmények, ünnepek, hagyományörzés, megemlékezések, jó gyakorlatok.
- Színház-, bábszínház-látogatások, zenés-interaktív előadások.
- Közös kirándulások, gyerek napok.
- Nagycsoportosok búcsúztatása.

Az óvoda és a család

Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakításában az első lépés, hogy az óvónő elfogadja, hogy a családok anyagi lehetőségeiben, kulturáltságában, emberi kapcsolataiban, nevelési elképzeléseiben és ennek megvalósításában egyaránt különbözőek. Az óvónőnek abban van szerepe, hogy a sokféleséget elfogadtassa, a gyermekekben és a szülőkben élő előítéleteket enyhítse. Jó szándékkal kell megkeresnünk a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megértéséhez vezet az út. A gyermekek értelmi, intellektuális fejlődésének legfőbb hatóereje, az érzelmi biztonság, ezt kell számukra először megteremtünk, hogy pótolni tudjuk a család, az anya szeretetét, közelségét.

Cél:

A családi nevelés elősegítése, valamint a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának kiépítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

Feladat:

- Korrekt kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás alakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének alakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében.
- A kapcsolattartási formák tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, megvalósítása ütemezés szerint
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatainak keresztül feltárni a szülők véleményét, elégedettségét, és az eredményt beépíteni a hatékonyság, eredményesség érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.

Alapelvek

- Az óvodai nevelésünk, együttesen a családi neveléssel szolgálja a gyermek fejlődését, hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Óvodánk nyitott a szülők felé. A légkör gyermekközpontú. Pedagógiai munkánk alapja a jó kapcsolat alakítása a szülőkkel.
- A szülőkkel való együttműködés minden óvodában, így nálunk is szükséges.
- A szülőkkel nevelő partneri viszonyt, közös munkakapcsolatot kell kialakítanunk.

A kapcsolattartásának főbb területei:

- A napi rövid információcsere a szülőkkel.
- A szülő számára lehetőség nyújtása – ha érdeklődő -, hogy rövid ideig az óvodai csoport életében – előre megbeszélte időben -, részt vehessen, többszöri alkalommal, míg a gyerek befogadása történik.
- Szülői értekezletek, ahol tapasztalatcserére nyílik lehetőség.
- Nyílt napon, hogy a szülő megismerhesse az óvodai csoportot és benne saját gyermekét, elhelyezkedését és szerepét a csoport életében.
- Beíratás
- Fogadóórákon, melyek a négy szemközti találkozást igénylő problémák, megbeszélésére teremt lehetőséget. A beszélgetés alkalmat ad a szülők biztatására, ösztönzésére a gyermekneveléshez, a problémák megoldásához.
- Látogatások, családlátogatások alkalmával, előre bejelentett időpontban, a közvetlen

kapcsolat kiépítésére van lehetőség. Első alkalommal a gyermek óvodába kerülése előtt. Egyébként az óvodáskor ideje alatt többször, és nemcsak akkor, ha probléma van.

- Közös programok szervezése során, ahol a szülő munkájával segíti az eredményes megvalósítást. (Pl.: kirándulásokon, rendezvényeken, ünnepek szervezésében.)

Szülők Közössége

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában fontos szerepe van a Szülők Közösségének. Szerepük a kezdeményező képességükben, valamint a folyamatos együttműködés elősegítésében van. Az óvoda és a család kapcsolattartása mindig a gyermek érdekében szövődjön, hogy együtt vállaljuk fel azt a nehéz, de szép feladatot, hogy a gyermekeink életkoruknak megfelelő szellemi, testi, lelki táplálékhoz jussanak.

Az eredményes együttműködés feltételei:

A szülő biztonságban akarja tudni a gyermekét az óvodában is, ezért tisztában kell lennie az óvodában folyó munkával, annak házirendjével, és nevelési eljárásaival. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, ezért az óvoda nevelési eljárásait összhangba kell hoznunk a családdal. A szülő felelős gyermeke neveléséért. Nekünk, óvodapedagógusoknak tiszteletben kell tartanunk a szülői akaratot, de kötelességünk ezeket, a nevelési eljárásokat befolyásolni, illetve kiegyenlíteni.

Az óvoda és a Szülők Szervezete

Az óvodában a szülői közösség tagjait a szülők maguk közül, többségi szavazattal választják meg. Választás után „Szülők Közössége”-ként működik, általuk választott elnök vezetésével.

- Ellátja az óvodában járó valamennyi gyermek szüleinek érdekképviselését.
- Megfelelő kapcsolatot alakít ki a szülők és az óvoda vezetője, pedagógusai és dolgozói között.
- Aktívan részt vesz az óvoda szervezési feladatainak megvalósításában. Tolmácsolja a jogos szülői igényeket az óvodavezetés felé.
- Ismerje meg az óvoda nevelési programját és véleményezze azt.
- Munkájával segítse elő a család-óvoda jó kapcsolat kialakulását, tartalmi munkájának megszervezésében adjon javaslatot.
- Kirándulások, jótékonysági rendezvények, gyermekműsorok szervezésében aktívan vegyen részt, és munkájával segítse azt.
- A „Szülők Közösségé”-nek koordináló szerepe van.
- Véleményével segítse az óvodavezetést a házirend kialakításában, az óvodai nyitva tartás meghatározásában.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek felkutatásában és helyzetük megváltoztatásában segítse az óvoda vezetését.

Az óvoda és a Szülők Közössége együttműködése akkor hatékony, ha mindkét fél törekszik a szoros kapcsolattartásra. A közös célokat megvitatják és az irányokat, a megvalósítást együtt határozzák meg. A helyi problémák megoldásában az intézmény vezetője és a Szülők Közössége elnöke a sikeres megoldás érdekében konzultáljon.

Óvodapedagógus feladata

- Az óvónő magatartásában, pedagógiai munkájában, felkészültségében, és kommunikációjában példamutató legyen.
- Az óvodapedagógus törekedjen a családdal való együttműködés során érvényesíteni az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családdal illesztett megoldásait.

- A családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokat figyelembe véve, még nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a családi és óvodai nevelést segítő intézményekkel történő hatékony együttműködésre.

Együttműködési lehetőségek:

- Szülői fórumok, teadélutánok, munkadélutánok szervezése
- Településünk néphagyományainak ápolása közösen,
- Játszóház megszervezése.
- Környezetünk szépítése, építése közösen
- Közös környezetvédő tevékenységek

Minden új kezdeményezésre nyitottak vagyunk, amely megszervezésére, megvalósítására lehetőségünk lesz. Úgy gondoljuk, az általunk elképzelt együttműködés maximális lehetőséget nyújt a sokoldalú, emberközpontú személyiség kialakításához. A tapasztalatok kicserélése, az ötletek, megoldási módok, nevelési módszerek közös megbeszélése a hasznosan együtt töltött idő, az összefogás messze-mutató eredményeket hozhat.

Kapcsolattartás a bölcsődénkel

Az együttműködés alapelve

Többcélú intézményként a két intézményegység között fontos olyan tartalmas kapcsolat alakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet zökkenő mentesebbé tételét. Fontosnak tartjuk a bölcsődében folyó gondozási és nevelési munka megismerését, mert így tájékozódhatunk az onnan érkező gyermekek óvodát megelőző fejlődési menetéről. Építeni tudunk a már megszerzett jártasságokra, a gyermekek meglévő szokásaira. A kapcsolattartás a kölcsönösség alapján működik.

Az együttműködés tartalma

Az óvodai beiratkozást megelőző időszakban az óvodaismertető dokumentummal, közös nyílt nappal-, szülői értekezlettel és az Óvoda honlapján (www.facebook.hu) tájékoztatjuk az érdeklődő szülőket intézményünk koncepciójáról, az igénybe vehető szolgáltatásokról.

Évente 3-4 alkalommal szervezünk intézményi szintű eseményeket (projekteket, hagyományörzést, ünnepségeket) annak érdekében, hogy a bölcsődés gyerekeket megismerjük, és ők is ismerkedhessenek az óvoda épületével, a leendő óvónőjükkal, dadákkal.

Kiemelt feladatunk, célunk;

- Az óvodánkba érkező gyermekek, a velük kapcsolatos attitűdök, és bánásmód terén ne éljenek át alapvető változásokat.
- A bölcsődében elért képességbeli fejlettségi szintjeiket megismerjük, és azokra építhessük a fejlesztési és nevelési terveinket.
- A megváltozott tárgyi körülmények, más gyermekekkel és felnőttekkel kapcsolatos élménye természetes módon illeszkedjék életükbe.
- Az esélyegyenlőség és esélyteremtés során minden család olyan minőségű illetve típusú segítséget kapjon, melyre neki és gyermekének szüksége van.
- A gyermek, az óvodapedagógus, a szülő saját szerepét megerősítve partnerként, aktívan vegyen részt a nevelési folyamatban.
- • Az óvoda befogadása rugalmas legyen, módját a gyermek és a család igényének figyelembe- vételével válasszuk meg.

Az óvodai kapcsolatai külső intézményekkel

Az óvoda és az iskola

A jó együttműködő kapcsolat csak akkor alakul ki a két intézmény között, ha egymás munkáját tiszteletben tartjuk és megbecsüljük az elért eredményeket. A kapcsolattartás alapja az, hogy együtt tervezzük meg a lehetőségeket a gyermekek érdekében.

Az óvoda feladata, hogy iskolaérett gyerekeket adjon át, az iskola pedig erre az alapra építsen. Ezért elsősorban a szakmai kapcsolat kiépítése és ápolása a legfontosabb feladatunk. Az, hogy érdeklődést mutassunk egymás munkája iránt. Lehetőséget biztosítsunk a konkrét megismerésre, alkalmat a *közös tapasztalatcserére*:

- Kölcsönös látogatások megszervezése tanítási órákon, óvodai tevékenységeken megismerésében, szülői értekezleteken való részvétel kapcsán, nevelési értekezleteken, közös szakmai tanácskozásokon.
- Az intézményekben aktuálisan megvalósuló Mesterprogramokban való együttműködés
- A gyermekek kölcsönös intézményi látogatásának megszervezése. Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a közös játék tevékenységre, ezzel is tompítva a törést az óvoda és iskola közötti átmenetben. A közös ünnepek megszervezése, ünnepekre meghívás, egymás megajándékozása műsorral, gyermekmunkával készült ajándék átadása, mind mélyíti a közös kapcsolat tartalmát.
- Szükségesnek tartjuk, hogy a leendő első nevelő már az óvodában ismerkedjen meg a gyerekekkel. Alakuljon ki köztük a kölcsönös bizalom. Közös célunkká kell, hogy váljon, hogy egymás tevékenységét elfogadjuk és segíteni tudjuk.

Az elmúlt évek tapasztalatai mutatják, hogy jó partneri viszonyt alakítottunk ki az általános iskolával.

Kiemelt feladatunk a gyermekek érdekében:

- Az aktív együttműködés megtartása
- A kapcsolattartás felelősi rendszerben való működtetése az iskolával. A közösen összeállított és aktualizált együttműködési terv végrehajtása.
- Visszajelzés kérése nevelési gyakorlatunkról, a válaszok, javaslatok beépítése a következő nevelési év munkájába.
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének alakítása)
- Az iskolával közös *óvoda - iskola átmenetet* segítő program kidolgozása (DIFER 4 éves kortól, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok)
- Után követés legalább az általános iskola első évében.

Az óvoda és az Önkormányzat (Fenntartó)

A kapcsolataink kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező. Arra törekedjünk, hogy a fenntartóval ne csak formális legyen a kapcsolatunk. Az óvoda a falu életében meghatározó szerepet kell, hogy vállaljon.

A szülők bevonásával, segítségével vegyünk részt a szervezési feladatokban, aktívan nyújtunk segítséget a falu vezetésének minden esetben, ha igénylik azt.

Legfontosabb alapelvek:

Kölcsönös tájékoztatás, bizalom és egymás munkájának megbecsülése, konstruktivitás, kiszámíthatóság, tervszerűség.

A kapcsolattartás tervezett formái, tartalma:

- szakmai programok, rendezvények kiajánlása.
- kölcsönös tájékoztatás az aktuális eseményekről.
- visszajelzés kérése az intézményben zajló folyamatokról.
- megbeszéléseken, testületi üléseken az intézmény vezetőjének részvétele. az intézmény vezetője írásos beszámolókat készít az óvoda működéséről
- az önkormányzat rendezvényeit az óvoda dolgozói látogatják, segítik, ill. az óvoda meghívását a hivatal dolgozói is szívesen fogadják.
- az igazgató napi munkakapcsolatban áll a hivatal dolgozóival.
- jó munkakapcsolat kiépítése, fenntartása, ápolása az Önkormányzattal, ill. a Polgármesteri Hivatal munkatársaival.

Az óvoda és az egészségügy (Védőnő, gyermekorvos)

Törvényi előírás alapján végzik az éves szűréseket. A kapcsolat alapja a gyermekek egészségvédelme. Folyamatos információcsere.

A folyamatos egészségügyi vizsgálatokat minden évben megszervezzük. Szűrővizsgálat alapján a problémás gyerekek szakemberhez való utalását a doktornő elvégzi. Folyamatosan látogatják az intézményünket a doktornő és a védőnő, így a problémákat azonnal tudjuk jelezni.

Kapcsolattartásunk a jövőben is gyermekek érdekeit szolgálja. (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)

A doktornő az alábbiakban segíti munkánkat:

A Fenntartónak együttműködési megállapodása van a háziorvossal, aki végzi az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos teendőket. Feladata ezen kívül az egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.

Ha az intézményünkbe cukorbeteg gyermek jár, az ő gondozásában részt vesz, segíti az óvoda dolgozóinak munkáját.

Előadásokat tart a szülők számára a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokról. Az egészséges táplálkozás megvalósítása érdekében az óvodai étrend összeállításához kikérjük véleményét, javaslatát.

Az elsősegélynyújtás szakszerűségéről, esetleges allergiás reakciókkal kapcsolatos teendőkről előadást tart a dolgozóknak. Közegészségügyi előírások betartására a figyelmünket felhívja (pl.: járvány esetén).

Óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat, Megyei Szakértői Bizottság

- Iskolaérettség megállapításához kérjük a javaslatukat. (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
- Segítséget kérünk a logopédustól a rászoruló gyerekek esetében az esetleges beszédkorrekcióhoz.
- Pszichológiai vizsgálatot kérünk a problémás gyerekek nevelhetősége érdekében.
- Törekszünk a tartalmas, jó kapcsolat kialakítására a *Pedagógiai Szakszolgálat* szakembereivel.

- A problémás gyermekek, a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárásában, illetve, ha nem tudjuk megállapítani az iskolaérettséget, szakvélemény készítésében kérjük a *pszichológusok* segítségét.
- Előadások keretében adnak útmutatást az óvodapedagógusoknak, tanácsot a szülőknek, és segítik a mi nevelőmunkánkat is.
- A *logopédus és a fejlesztőpedagógus* óvodán belül segít a beszédhibás és részképesség hiányokkal rendelkező gyerekek problémáinak feltárásában, megoldásában.

Cigány kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek

A roma gyerekek együttneveléséből adódó feladatok szakszerű teljesítéséhez szükséges, hogy segítő és partneri viszony alakuljon ki az óvoda és a helyi nemzetiségi önkormányzat képviselői között.

A gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat, a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása

A gyermekvédelmi feladataink ellátása szempontjából legfontosabb együttműködő partnerünk.

A Gyermekjóléti Szolgálat összefogja a gyermekvédelemben tevékenykedők munkáját, elősegíti az információcserét, egyfajta koordinátori szerepet tölt be.

A szolgálat működésének fő célja, hogy elősegítse a gyermek családban történő felnevelését – tehát egyezik az óvodai célokkal.

A szolgálat feladata, hogy együttműködjön az óvodával és elősegítse egy-egy gyermek problémájának a megoldását a sajátos eszközeivel.

Ha az óvodán belül már nem tudjuk pedagógiai módszerekkel orvosolni az adott gyermek, család problémáját, akkor először a Gyermekjóléti Szolgálatral kell felvenni a kapcsolatot, élni kell a jelzési kötelezettségünkkel. A gyámhatósággal, nevelőszülői felügyelővel, egy-egy családgondozóval, gyámügyi munkatárssal is kapcsolatba kerülhetünk egy-egy eset kapcsán. Mindig a gyermek érdekeit képviseljük, és minden eszközzel segítjük a családban maradását, ha ez nem ellentétes a gyermek érdekeivel.

Gégény Községi Házzal és a Könyvtárral

Különböző kulturális programjaink, rendezvényeink megvalósításában segítenek, s ez kölcsönös, hiszen mi is részt veszünk az általuk szervezett programokon.

Együttműködési megállapodást kötünk a Községi házzal, ahol különböző rendezvényeket látogathatunk meg (kiállítás, hangverseny, mesejátékok, színdarabok, játékonysági rendezvények).

9. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

Minden életkornak megvan a maga tevékenysége, amely a teljes személyiségfejlesztés optimális feltételeit teremti meg. Ez a tevékenység óvodás korban a játék. A játék a megismerés eszköze. A gyermek különféle játéka közben ismerkedik a külvilággal: a valóság tárgyaival, a környezetben élő személyekkel és a köztük fennálló emberi kapcsolatokkal.

Cél:

- Az önkéntes, élményt adó örömmel végzett tevékenységi formában a gyermek kreatív ötleteinek, szabad kipróbálási lehetőségeinek biztosítása.
- A szabadjáték túlsúlyának, a játék spontán és önkéntes jellegének érvényesítése.

Feladat:

- Biztosítani, hogy a játék segítse elő az óvodás korosztály testi, szociális és értelmi funkcióinak együttes fejlődését.
- A szabad játékban olyan biztonságot árasztó légkört kell teremtenünk a gyermekeknek, ahol az esélyegyenlőség dominál, élményeit újra élheti, játszhat saját örömeire – egyedül/társaival/felnőttekkel.
- Játékát tovább bővítheti fantáziájának, ötleteinek, ismereteinek és képességeinek megfelelően. Megfelelő idő biztosított a játék elkezdéséhez, kiteljesedéséhez, a több napon át történő folytatáshoz.
- Játék során a gyermek számára a felnőtt legyen mindig elérhető, kiváró, biztató, szükségletei szerint: partner, segítő vagy játszótárs.
- A gyermekek igényeihez igazodó feltételrendszer biztosítása, amely tevékenységre, kísérletezgetésre, manipulálásra motivál, segíti a gyermek szabad játékát kiteljesedni, serkenti alkotó fantáziáját, játékszükséglete szerint „eszközkészítésre” barkácsolásra ösztönöz. Biztosítsa a gyermek önmegvalósítását, érzelmeinek, vágyainak, lelki állapotának kifejezését, és legyen fejlettségének mutatója.
- Fejlesztő játékok szervezésével a pszichikus funkciók – mozgás, testséma, percepció, kommunikáció - fejlesztése.

Játék, játékba integrált tanulás

A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás. Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

A játéktevékenység a spontán ismeretszerzés széles bázisa, nem kötelező jellegű tevékenység. A gyermek a valóságot játéka során konkrétan, képszerűen fogja fel, és benyomásait is ugyanígy adja vissza: konkrétan, képszerűen, szemléletesen. Így egyre többet sajátít el a világból. A játékban fejlődik ki legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A gyermek által szerzett emlékek, személyes élmények, tapasztalatok, benyomások feldolgozásának, újraélésének biztosítása a szabad, önálló, ill. csoportos játékban.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése a játékban.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a

szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

- Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Az óvodapedagógus játékirányítási feladatai (játéksegítő eljárásai, teendői):

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

A felszabadult játékhoz kreatív, alkotó kedvű, nyugodt, *derűs légkörre* van szükség, ahol a gyermek játékigényének megfelelően, szabadon választhat és dönthet.

A gyermekek játszóhelyeinek biztosításánál figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek játékszükségletét. Az óvodai *játék színtere, helye* a csoportszoba és az udvar. A hely biztosításakor minden esetben igazodnunk kell a gyermekek napi játékigényéhez. A csoportszobában többféle állandó és változtatható játszóhelyet alakíthatunk ki.

Jelentős szerepe van óvodánkban az esztétikusan kialakított állandó játszóhelyeknek, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye: a mesesaroknak, a babaszobának, a babakonyhának, az építő saroknak. Van időszak, amikor megnövekszik a gyermekek érdeklődése egy-egy tevékenység iránt. Ilyenkor bátran gazdálkodunk a térrel, a gyermekek igényeinek megfelelően, s új játszóhelyet alakítunk ki. Rugalmasan, a gyermekek önállóságának biztosításával kell ilyen esetben eljárunk. A szokásokhoz való „merev” ragaszkodás, óvónői rugalmatlanság nem szabhat gátat a gyermekek fantáziájának, kezdeményezőkézségének.

Állandó helye van minden csoportban a barkácsoláshoz, festéshez, rajzoláshoz szükséges eszközöknek, felszereléseknek. Sajátos udvari körülményeink optimálisan hatnak a játék alakulására. A megnövekedett hely új vonással gazdagítja a gyermekek játékát. Ezzel növekszik a játék ideje, tartalma, sokszínűsége, s újabb szabályok beiktatására, kitalálására van lehetősége a gyermekeknek.

A játék, térben és időben valósul meg, ezért a játékhoz időre van szükség. A játékra fordított időn belül elsőbbséget kell biztosítanunk a gyermekek önálló, szabad kezdeményezésen alapuló játékának. A gyermekek harmonikus személyiségének fejlődése érdekében a játékfajták „kijátszására” időt kell biztosítani. Biztosítanunk kell a „folyamatos” játékhoz szükséges időt.

A gyermekek nyugodtan játszhatnak annak tudatában, hogy a megkezdett játékot átmeneti felfüggesztés után is tovább folytathatják, akár több napon keresztül is.

A kreativitást kibontakoztató játékeszközök, a gyermeki önkifejezést megvalósító tárgyak, anyagok, játékszerek, amelyeket a gyermek játékába bevon, olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kreativitásának, alkotóképességének fejlődését szolgálják.

A játékeszközök beszerzésénél, ill. biztosításánál a legfontosabbat kell figyelembe vennünk: meg kell felelniük a pedagógiai követelményeknek, és nem veszélyeztethetik a gyermekek testi épségét. A gyermekek eszközválasztékát elsősorban a szerepjátékhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, azonosulást segítő ruhadarabokkal, barkácsolt, ill. kész kiegészítő bútorokkal kell, hogy bővítsük. Biztosítanunk kell az egyedül játszó gyermekek számára is a megfelelő játékeszközt.

Óvodánkban olyan játékeszközöket használunk, amelyeknek pedagógiai értékük van, amelyekhez a gyermek szívesen nyúl, melyek meghatározott időre lekötik figyelmét és kielégítik cselekvési vágyait.

A játékeszközökkel szemben célunk, hogy:

- örömet keltsenek, és cselekvésre motiváljanak,
- segítsék a képességek és az érdeklődés kibontakozását, tegyék érthetőbbé a gyermekek számára a

világot,

- önkifejezésre és a másokkal folytatandó kommunikációra, és a valóság átalakítására és szimbolikus újrateremtésre késztesse őket.

A Játékok felosztása:

- **Gyakorló játék** (érzékszervi, mozgásos, kísérletező játékok)

Igyekszünk a játékhoz biztosítani a megfelelő mozgásteret, a játékeszközöket és egyéb anyagokat. Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a céltalan mozgások váljanak gyakorló játékká, majd pedig a gyakorló játékból fejlődjön ki a szerepjáték.

- **Szerepjáték** (gyermekek szerepvállalása, a dramatikus játékok, mese feldolgozása).

A gyermekek váljanak önállóvá, kezdeményezővé, a vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges szubjektív mozzanatait.

Segítenünk kell a szabad vállalás, ill. szereposztás megvalósulását, gondoskodnunk kell arról, hogy a gyermekek biztonságban érezhessék magukat.

- **Barkácsolás** (a gyermek eszközkészítése a különböző játéktevékenységekhez)

A barkácsolás mindig kötetlen legyen. Igyekszünk megteremteni a barkácsoláshoz szükséges tárgyi feltételeket. A barkácsolás mindig óvónői irányítással történjen.

A barkácsolásnak mindig legyen célja. Azt kell eredményeznie, hogy színessé, gazdagabbá, tartalmasabbá és ez által nevelő hatásúvá tegye a játékot.

- **Építő és konstruáló játék** (alkotás, különböző építőelemekkel, anyagokkal)

A konstruáló tevékenység a „megpróbálásból” az utánzásból, a felfedezésből táplálkozik. Fejlődik a gyermek fantáziája, képzelete. A közösen végzett tevékenységek, kedvezően hatnak az egyénre. Lehetővé válik egymás segítése, a felmerülő problémákkal kapcsolatos gondolatok megbeszélése.

Feladatunk megtanítani a gyermekeket az eszközök használatára, az anyagok kezelésére. A gyermekek legyenek képesek rátalálni a megfelelő konstruáló elemekre, s képesek legyenek ezekkel elmélyülten játszani.

- **Szabályjátékok** (előre meghatározott, pontos szabályok szerint folyó játékok)

A szabályjáték örömforrása a szabály betartásában van, szabályokhoz való ragaszkodás biztosítja gyermekeink önmegvalósításának lehetőségét és az egészséges versenyszellemet.

A játék kiválasztásánál figyelembe kell vennünk a gyermekek fejlettségét, a fejlődés ütemét, a játék időtartamát.

- **Népi játékok** (egy nép kulturális hagyományai közé tartozó népi játékok.)

A népi játékok egyaránt kötődnek a mozgásos-, a szerep-, a dramatikus-, a konstruáló-, alkotójátékokhoz. A népi játékok örömteliek, titokzatosak, mozgásosak. Általában szabályhoz kötöttek. Kedvező vonásaik miatt szívesen alkalmazzuk óvodánkban. Strukturálisan egyszerűek, az életkorhoz rugalmasan alkalmazkodnak. A hagyományörző pedagógiai programunknak szerves része a népszokások, évfordulók, ünnep- és jeles napok köré épült dalos játékok köre.

A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése a játékban.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő beszéde modell értékű a gyermeknek – a szókapcsolatok, a folyamatos beszéd, az önkifejezés megfigyelése tekintetében. Ennek gyakorlására a játék adja a legtöbb lehetőséget.

Kezdeményezzenek az óvónők anyanyelvi játékot, adjanak mintát az artikuláció, a szókinés, a kifejezőképesség fejlesztéséhez. (Például hangutánzó, kommunikációs, népi gyermekjátékok, lézési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok.) A fő hangsúlyt a beszéd tartalmi részének fejlesztésére kell fektetnünk. A játék folyamán biztosítanunk kell a verbális-, motoros-, szociális

tanulást. Így olyan kommunikációs helyzetet teremthetünk, amelyben a cselekvés, a gondolkodás, és a beszéd fejlődése különböző tartalmú megerősítést kap.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermekek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljainak elérése érdekében, és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni.
- Az óvodapedagógus számára elengedhetetlen feladat, hogy a napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítson a gyermekeknek, a játék számára.
- A gyermekek számára biztosítsa a játékhoz szükséges változatos eszközkészletet, ezzel lehetőséget teremtve az ötletek, lehetőségek, játékhelyzetek teremtésére, a sokszínű játék kialakításához.
- Partnerkapcsolat alakuljon ki a felnőtt és gyermek között, de a szabályok, hagyományok betartásának az óvodapedagógus minden esetben tudjon érvényt szerezni. A következetesség elvét itt is be kell tartani.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségeket is nyújtani kell a játék fejlesztése érdekében.
- Minden esetben tiszteletben kell tartani a gyermeki játék önállóságát. A játékhelyzetek újabb és újabb döntés elé állítják a nevelőt, rá kell érezniük a pillanatnyi gyermeki igényekre.
- Az óvodapedagógus rendelkezzen nagyfokú empátiakészséggel, ill. szervezőkészséggel a játéksziget teendői során.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek képesek a szerzett élményeiket, tapasztalataikat újra átélni, megjeleníteni a játékaikban. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak, és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- Igényükké válik a társakkal való tartós együttműködés, kommunikáció, melyben megjelennek a közösség által kialakított erkölcsi, viselkedési normák.
- Alkalmasak a tartós és tartalmas együtt játszásra, melynek megtervezését, a megfelelő játékszerek kiválasztását, a szerepek kiosztását, szabályok betartását képesek önállóan megszervezni.
- Játékaikban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokat is használnak élményeik, érzelmeik kifejezésére.
- A játékban felmerülő problémákat, konfliktusokat képesek a saját fejlettségi szintjükön megoldani.
- Alkotásaikkal szemben igényesség jellemzi őket. (a konstruálás fejlett foka).
- Szívesen játszanak szabályjátékokat, a szabályok betartására törekszenek, egymást figyelmeztetik betartásukra.
- Az udvari játék során mozgásigényüket képesek változatosan, ötletesen kielégíteni.

Verselés, mesélés

A 3-7 éves korú gyermek személyiségfejlődését nagyban meghatározzák a gyermeket ért hatások, a tárgyi világról és a környezetről szerzett tapasztalatok. Ébrednek az „éntudata”, egyre több emberrel kerül kapcsolatba, de a viszonyokat nem érti. Nem érti a bonyolult emberi világot. Ebben a világban való tájékozódásban a mese nagy segítséget nyújt a gyermeknek. Érthető számára, mert ugyanúgy építkezik, ahogy a gyermek érez és gondolkodik. A mesében ugyanaz a képszerűség és szélsőségesség uralkodik, mint a gyermekek érzelmeiben és gondolkodásában. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A verselés-mesélés ősi formája az anyanyelvi nevelésnek. Értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekek számára.

Cél:

- Az irodalmi alkotások iránti érdeklődés felkeltése, gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi

fejlődésének segítése, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A verselés, mesélés élményének hatására a gyermeki érdeklődés felkeltése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- Interkulturális nevelés.
- A mese hallgatása, a gyermekek számára örömforrás legyen.

Feladat:

- Nyugodt feltétel teremtése az élmények befogadásához.
- A mese és valóságtudat kialakítása.
- A szókincs gazdagítása.
- A gyermeki fantázia fejlesztése.
- A gyermekek érzelmeinek fejlesztése, differenciálása. A jó, és rossz közötti különbség érzékeltetése, ezáltal a pozitív személyiségjegyek megalapozása, a mese élmények segítségével.
- A nyelvi kultúra alapjainak lerakása.
- A báb személyiségfejlesztő hatásával társas viszonyok alakítása, a gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése, gátlások oldása.
- Dramatikus játékkal a szabad önkifejezés kibontakoztatása, kommunikáció és együttműködési készség fejlesztése.
- Az életkornak megfelelő gyermekirodalmi művek összeválogatása.

A meséhez hatékony pedagógiai légkört kell teremtenünk. Az egész nap során – ha a körülményeket meg tudjuk teremteni, - mesélhetünk. Nem csak a játékidőben tartott mese- vers alkalmával, vagy altatás előtt mondunk mesét, verset, hanem ha igény, kedv, hely, s idő van rá, a hét bármely napján, bármely időpontban. Csak akkor hatásos nevelőeszköz a mese, ha megfelel a körülmények kívánalmainak, a gyerek szükségleteinek és pillanatnyi állapotának.

Óvodánkban, az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő szórakozás, mulatság, az együvé tartozás eszköze. Igyekszünk tudatosan arra nevelni a gyermekeket, hogy a hallott szavak nyomán belső képet készítsenek önmagukban. A többször hallott jó mese, különös hangulatú vers, a gyakran játszott mondóka, dramatizált, illetve bábozott mese, mint egy életre szóló benyomást kelt a kisgyermekben. Életének e jelentős eseményei a későbbi tanulás támpontjai.

A gyerekek számára már jól ismert meséket bábozzuk, közösen feldolgozzuk, dramatizáljuk a gyermekek igényei szerint. A mesékhez szükséges eszközöket igyekszünk a gyermekekkel közösen elkészíteni, elősegítve a szabad önkifejezésük, kreativitásuk kibontakoztatását, fantáziájuk fejlődését. Az eszközök, a mesekönyvek a gyermekek számára az egész nap folyamán biztosítottak. Eszközhasználat csak akkor indokolt, ha a mesei élmény gazdagabb lesz általa. A mindennapi mesék hatására nő a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokoz az óvónő bábjátéka is. A visszahúzódó gyermekek is megfedkeznek gátlásaikról, felszabadultan, szorongás nélkül merülnek el a mese világában. A gyermekirodalmi művek tartalma az erkölcsi és esztétikai értékek közvetítésén túl, hozzájárul a gyermekek világképének kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához. A kortárs irodalmi alkotások megismertetése nélkülözhetetlen az óvodai verselés, mesélés kapcsán, hiszen ezek a művek a mai gyermekek élményeiről, a mai valóságról közvetítenek.

A drámajátékok sokoldalúan segítik a gyermekek személyiségének fejlesztését, a társas kapcsolatok alakulását. Hozzájárulnak az önmegismeréshez, a társaik és a környező világ megismeréséhez.

Lehetőséget teremtenek a gyermekek testi, térbeli, tájékozódásának javítására, fejleszti szociális és esztétikai érzékenységüket, alkotó és alkalmazkodó képességüket. Ezekben a játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, modell szerepe nélkülözhetetlen. A játékok többsége mozgásos és érzékszervi megtapasztalásokra épül.

Az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítjuk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, beszéd, hang, hallásfejlesztés – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel (a javíthatóság elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

A gyermeki önkifejezés alternatív lehetősége a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van a gyerek életkori sajátosságaihoz igazodva.

Az irodalmi neveléssel kapcsolatban az alábbi szempontokat tartjuk fontosnak:

- Óvodánkban alkalmazunk halmozó-, és láncmesét, állatmesét, felelgetős mesét, csúfolódó- és csalimesét, népmesét, tündérmesét, verses mesét,
- A 3-4 évesek versanyaga a népi mondókák, rigmusok, egyszerű cselekményű állatmesék.
- A 4-5 évesek már értik a többfázisú állatmeséket, népmeséket, dramatikus népszokásokat.
- Megismerkednek magyar klasszikus, mai magyar írók modern meséivel, verseivel. Versanyaguk népi mondókák, kiolvasók, vidám, humoros versek.
- Az 5-6-7 évesek bonyolultabb cselekményű népmeséket, tündérmeséket hallgassanak. Ismerkedjenek meg tréfás mesékkal, meseregényekkel, szép magyar versekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az irodalmi művek kiválasztásakor olyan repertoárt állítson össze, hogy érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és az értékek továbbélítése.
- Többnyire fejből, könyv nélkül mondjon verset, mesét, hogy a gyerekeknek a mesehallgatás és mondókázás, verses együtt játszás örömet tudjon nyújtani.
- Minden esetben vegye figyelembe a csoport összetételét, hogy olyan meséket, verseket, népi mondókákat válasszon, amelynek cselekménye érthető, egyszerű, élményt adó a gyerek számára.
- Ismertesse meg a gyerekeket az állatmesékkal, népmesékkal, realiztikus mesékkal, a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséivel, valamint elevenítse fel a dramatikus népszokásokat.
- Olyan napirendet alakítson ki, hogy a nap bármelyik szakában lehetősége legyen az irodalmi élmény nyújtására, a csoportszobában, udvaron kialakított állandó helyen.
- Az óvónő anyagkiválasztása, versek, mesék erősítsék a környezet megszeretetését, a néphagyományőrzést, az évszakok szépségét.
- Teremtsen minél több lehetőséget a ritmikus, zenei hatású, játékos versek megismertetésére, illetve megkedveltetésére.
- A bábozáshoz esztétikus eszközöket használjon, és adjon a gyerekeknek. A bábok elérhető helyen legyenek elhelyezve.
- A dramatikus játékokhoz csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását.
- Adjon alkalmat a gyerekeknek arra, hogy a megkezdett mesét gyermeki fantáziával önállóan fejezzék be, vagy új mesét találjanak ki és adják elő, dramatizálják.
- Helyesen, érthetően, artikuláljon, nyújtson példát a gyermeki utánzás számára, ezáltal alapozza

meg a szép, tiszta beszéd kialakulását.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Szívesen mondanak verseket, mondókákat. Várják, igénylik a meséket.
- Érzik a versek ritmusát, versek/mesék humorát.
- A mesében átélt eseményeket mesedramatizálás, bábozás kapcsán újra tudják élni, s tudják gátlásoktól mentesen „kibeszélni” magukból.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Figyelmüket a mese szövegének, történetének megértésére összpontosítják.
- Elbeszélésük folyamatos, beszédüket megfelelő hangleadással, hangerővel, gesztussal, mimikával kísérik.
- Örömmel mesélnek, báboznak, játszanak el történeteket saját, és társaik szórakoztatására.
- Anyanyelvük, szókincsük gazdag, beszédük szép tiszta, választékos, nyelvi fordulatokban bővelkedő.
- Kitalált verseket, meséket előadnak, kifejezik magukat mozgással, ábrázolásban, stb.
- Szeretik, becsülik, óvják a könyveket.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene ne magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás... Kapja meg belőle részét, minden magyar gyerek.” / Kodály Zoltán /

A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

A zenei nevelést már születéstől kell kezdeni. A szülői ház, óvoda feladata, hogy a gyermeket korán, tervszerű módon fejlessze, és fogékonnyá tegye a zene iránt.

Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek-néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Cél:

- A gyermeket fogékonnyá, boldoggá tenni készségeik fejlesztésével, a továbbfejlődésüket megalapozni.
- A közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja anyanyelvüket.
- A gyermekek zenei élményekhez juttatása mellett, a zene iránti érdeklődésüknek felkeltése, a közös éneklés és a játék örömeinek megéreztetése és megszerettetése, zenei anyanyelvük intelligenciájának megalapozása.
- A zenei tevékenység közben az önfeledt mondókázás, dalolás mellett, a zenei képességek tudatos fejlesztése.
- Hagyományokat befogadó, a nemzeti értékeink iránt nyitott gyermekek nevelése. Valódi értékek, élmények közvetítése a népi játékok, a tánc által.
- Olyan eszközök, módszerek alkalmazása, amelyek segítségével mind magunknak, mind a gyermekeknek biztosítani tudjuk mindazt az értéket és élményt, amit csak ez a tevékenység adhat.

A zenei nevelés tartalmi megvalósítása

Terveznünk csak akkor szabad, ha már megismertük a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődési ütemét. Érzelmileg közel kell kerülnünk a gyermekekhez és nevelésükre nagy gondot kell fordítanunk. Meg kell teremtenünk a gyerekek biztonságérzetét és jó kapcsolatformáló képességgel megfelelő érzelmi szférát kell kialakítanunk. A gyermekek játék közben, közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg a zenei alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyeltetjük a csendet, a környezet hangjait és a különböző hangszerek hangszínét. Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt, arra törekszünk, hogy énekünkkel, hangszeres játékunkkal zenei élményt biztosítsunk.

Feladat: (zenei anyagok, a zenei tartalmak)

A zenei nevelésnek az óvodai élet egészét át kell hatni. Figyelembe kell vennünk, hogy a zenei neveléssel megvalósítható képességfejlesztésnél fontosabb, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek.

A zenei nevelést, a képességfejlesztést, óvodánkban többféle szervezeti formában valósíthatjuk meg. Kötelező formában, kötetlen formában, napi alkalmasszerű játék során, spontán énekelgetés során. A nevelés anyagát minden óvónő szabadon megválaszthatja. A mondókákat, énekes játékokat, a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából választhatjuk. Felhasználunk még művészi értékű, komponált gyermekdalokat, magyar gyermekdalokat, énekes játékokat. A dalanyag kiválasztásánál figyelniünk kell a jellemző dallamfordulatokra, a hangterjedelemre, s a korcsoport számára legmegfelelőbb játékformára.

A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokat, változatos játékmozdulatokat és térformákat nyugodtan tervezhetjük. Az anyagválogatásnál ügyeljünk arra, hogy olyan dalt is válasszunk, amivel köszönhetünk egy-egy ünnepet, óvodai búcsút, vagy figyelemmel kísérhetjük az évszakok változását.

A fejlődés színtereit szintén életkor, illetve fejlettségi szint szerint kell terveznünk. A kicsiknél alapozzuk meg az egyenletes lüktetést, fejlesszük a gyermekek éneklési kedvét, alakítsuk zenei befogadóképességüket. A nagyobbaknál már kezdjük el a csoportos éneklést, emeljük ki a dalok és mondókák ritmusát, gyakoroltassuk velük a megismert alapfogalmakat, alakítsunk kört, járjunk körbe.

Zenei anyag

3-4 éves korban:

- Tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot, és 8-10 énekes játékot. Tudjanak halkán, hangosan beszélni, énekelni, mondókázni.
- Mozdulatokkal érzékeltessék az egyenletes lüktetést.
- A befogadás időszakában, a gyermekek érzelmi biztonságának alakítása érdekében fontos eszköz a zene, a szeparációs szorongás oldásában elengedhetetlen fontosságú.
- A ringatók, hűtőgetők, altatók a kellemes élmény mellett segítenek az érzelmi kapcsolat kialakításában is.

4-5 éves korban

- Tanuljanak 4-5 új mondókát, 10-12 gyermekdalt.
- Énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat.
- Játsszanak közepes nehézségű körjátékokat (szerepcsere, párválasztó sorgyarapító stb.) Kezdenek önállóan, tisztán énekelni.
- Énekeljenek egyénileg, és kisebb csoportokban halkán- hangosabban, magasabban, mélyebben.
- Érezzék az egyenletes lüktetést, a mondókák- dalok ritmusát. Használjanak többféle ritmushangszert.

- Az egyenletes lüktetés gyakorlása bővebb terjedelmű dalokkal, mondókákkal folytatódik.
- Emellett a gyors-lassú megkülönböztetésére is sor kerül. Megjelenik a mondókák, dalok ritmusának kiemelése.
- Új hangszerekkel való ismerkedés (dob, cintányér, botok, stb.) .

5-7 éves korban

- Tanuljanak meg 4-6 új mondókát és 15 –18 énekes játékot, valamint néhány (2-3) alkalomhoz illő műdalt.
- A nagyoknál (5-7 évesek) a fő hangsúly a közös játékon legyen.
- Gyakoroltassuk az énekes játékok változatos formáit, kapcsoljuk össze a megismert és begyakorolt zenei fogalmakat (pl.: halk-hangos, gyors-lassú stb.).
- Fejlesszük az emlékezőképességüket, visszhangtapsolással.
- Ritmikus mozgással, optimális hangtisztasággal, könnyed énekléssel alakítsuk esztétikus előadásmódjukat.
- Fejlesszük a zenei hallást, a zenei emlékezőképességet, a zenei alapképességeket: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás. A hangszínelismerés árnyalttá válik.
- Az egyenletes lüktetés automatizálódik. A ritmuskimelés erősödik (hangszer). Megjelenik a ritmusvisszhang és improvizáció.
- A tempótartás bővül a gyors-lassúérzékelésével.
- A mozgás összerendezettségéből adódóan bonyolultabb mozgásformák is hangsúlyt kapnak, (páros alakzatok, forgások, bonyolultabb szerepcserék) a tánc alapformáival bővülnek.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás feladata, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését a zene iránt, illetve a zene figyelmes hallgatására neveljen. A zenehallgatás anyagát óvónőink szabadon választhatják meg, éneklési készségük, hangszertudásuk alapján. A zenehallgatásra nevelés az óvodai élet bármely szakaszában történhet feltéve, ha nyugodt a légkör, s a gyermekek nyitottak, érdeklődők.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. Az anyag kigyűjtés gerincét a magyar és rokon népdalok, más népek dalai, a hangszeres és énekes műzenei szemelvények, kánonok, és a kétszólamú énekes, hangszeres darabok adják.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő a gyermekek ének-zenei nevelését 3 éves távlatban tervezze. Az egy éves fejlesztési tervek egymásra épüljenek. A népdalok éneklése hallgatása a gyermektáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítsék.
- Az óvónő törekedjen a módszerek, nevelői eljárások változatos megtervezéséhez, ismerjék a gyermekek fejlettségi szintjét, teljesítőképességét, s azt a szintet, amelyre a gyermekeket eljuttatni kívánja.
- Napközben is adjon lehetőséget a gyermekeknek éneklésre, mondókákra, körjátékok játszására.
- Mutasson jó példát, énekeljen mindig tisztán, szép szövegkiejtéssel, és élvezhetően.
- Törekedjen az egyöntetű, középerős éneklésre, a jól artikulált, szép szövegkiejtésre, a tiszta ének és mozgás együttes jó megoldására.
- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében. Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, zenei kreativitását, zenei képességeit – egyenletes

lűktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás.

- Életkornak megfelelő hangkészletű dalokat tanítson meg a gyermekekkel.
- Zenei nevelésünk alapjának, a Kodály Zoltán által összegyűjtött népi- és gyermekdalokat tekintse minden óvónő.

A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése az ének-zenével, az énekes játékokkal, s a zenei neveléssel:

A gyermekek éneklési képességének fejlesztéséhez elengedhetetlenül szükséges a hangadó szerveik tudatos fejlesztése. Feladatunk, hogy középerős, könnyed, lágy énekléssel, jó artikulálással, szép szövegkiejtéssel a hangszálakat helyes működésre serkentsük.

A zenei anyanyelv megalapozásakor a kisgyermeket szoros kapcsolatba hozzuk az anyanyelv kifejező gyakorlásával. Még a dadogó gyermek görcseit is tudjuk oldani az énekléssel, dalolással. Az énekes játékok során olyan szavakkal is találkozunk a gyerek, amelyet hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, ezáltal gazdagodik szókincse.

A mondókák, a magyar népi dalos játékok, mind-mind fejlesztik a gyermekek szókincsét. A népi játékok nagymértékben fejlesztik a gyermekek beszédfigyelmét és egyben magatartásformálóak. A zenei hangsúly jó előkészítője a folyamatos beszédnek. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hangleadása, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megéreztetni a nyelv kifejező erejét, szépségét.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat. Gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Csoportosan, tisztán énekelnek a megszokott hangmagasságban. Évezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lűktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.
- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátékos hangszerekkel kíséni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat: halk-hangos, gyors-lassú, magas- mély.
- Képesek egyszerű tánclepek végzésére, (dobbantás, koppantás, kilépés, páros forgás, stb.) és esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Felismerik néhány hangszer hangját, és maguk is képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni, felismerni. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza
- Képesek változatos térformák alakítására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A 3-7 éves kor a gyermekek számára az ábrázolás aranykora. Ezért fontos, hogy a gyermeki önkifejezésnek minél nagyobb teret adjunk, hogy a személyiség nevelését a vizuális nevelés sajátos eszközeivel segítsük. Munkánk során a nevelés központjában a gyermek áll, ábrázolása, rajza személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért. Ez a tény megadja számunkra a nevelési terület pedagógiai lehetőségeit.

A vizuális nevelés célja:

Az alkotó tevékenység, műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó – befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása.

Célunk, a gyermekek tér-, forma-, szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük szép iránti

nyitottságuk, igényességük alakítása.

A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával, önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.

Feladat, tartalmi megvalósítás:

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- **A rajzolás, mintázás, kézimunka tartalma:** rajzolás, festés, hajtogatás, tépés, vágás, ragasztás, viaszkarcolás, nyomathagyás, agyagozás, csöptögtetés, vonalvezetés, gyöngyfűzés, szövés, fűzés. Ismerkedés az anyagok tulajdonságaival, miből, mit lehet létrehozni, hogyan formálható.
- Vegyes technikák alkalmazása, természetes anyagok használata, közös, kollektív munkák létrehozása, földre, homokba, aszfaltra rajzolás.
- Feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek vegyék észre környezetükben a természetet, a szépet. Tapasztalat útján tudatosodjon bennük, hogy az ember a természet egy része, amit ismernie, védenie kell és kreatívan átalakíthatja szépérzékének megfelelően.
- Ezek a tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképesség alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- A gyermeki személyiség fejlődését konkrét lehetőségekkel, *különböző alkotó tevékenység* gazdag, tartalmas tervezésével kívánjuk elősegíteni. A gyermekek rajzolási, festési készségének kialakításával párhuzamosan *mintázási* készségüket is alapoznunk kell.
- A játékos mozgás, az alkotó képzelet kibontakozása közben fejlődik a gyermekek képzeletvilága, a munka öröme az események megelevenítésére ösztönzi. A gyermekek kézügyességének fejlesztését, *anyagismeretének* bővítését, új technikai eljárásokkal való megismertetését a *kézimunkával* kívánjuk alakítani.
- A gyermekek alkotó képzeletét, technikai készségét, kézügyességét kívánjuk fejleszteni. A munka során fejlődik a gyermek irányérzéke, arányérzéke, ritmusképzelet, térkialakító képessége, színérzéke. A *díszítőművészetet* azért kell alkalmaznunk, mert feladatunk, hogy a gyermek és környezete között – érzelmi, lélektani szempontból is – igényes és harmonikus viszonyt alakítsunk ki.
- A gyermek környezetének alakításával együtt alakítjuk egyéniségét is. A jó ízlés alapjainak lerakását, már kisgyermek korban el kell kezdenünk. Fontos, hogy az óvoda környezete, a csoportszoba külleme három éven át kifogástalan kezdeti hatással, helyes irányba indítsa útba a gyerekeket. Munkánk során a díszítő jellegű munkákhoz a „népi motívumkincsből” meríthetünk, ezzel az esztétikai nevelést tesszük sokszínűvé. A díszítés technikáját, tartalmát, mindig a csoport képességeihez kell szabnunk.
- Lehetővé kell tennünk, hogy a *kisebbek* játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Teremtünk olyan környezetet, hogy szívesen alkossanak, s hogy örömmel beszéljenek alkotásukról. A *nagyobbak* alkotó-, képalakító tevékenységét gazdagítanunk, bővítenünk kell. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése, a gyerekek gyönyörködjenek a színekben, formákban, használjanak változatos eszközöket és technikákat.
- Az építés során, használjanak változatos eszközöket, tárgyakat, próbálkozzanak tér variálásával. A *nagyok* (5-6-7 évesek) együttműködő készségét felhasználva alakítsuk eseményábrázolási, képi-, plasztikai tárgy készítési tevékenységük bővülését. Plasztikai munkájukban, jelenjen meg a térbeli, több alakos kompozíció. Jelenjen meg az együttes munka során a kollektív „freskó”. Az egyéni

módon ábrázolt részeket igyekezzenek egységgé összeilleszteni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg az optimális feltételeket a gyermekek alkotó tevékenységéhez.
- Törekedjen a tevékenységek tartalmát minőségileg gazdagon, az egyéni fejlettséghez differenciáltan megtervezni.
- Az ábrázoló tevékenységhez mindig differenciált, változatos, erőszaktól mentes szervezeti formát biztosítson.
- Játékos jellegű feladatok biztosításával alakítsa ki a gyermekek félelemmentes, természetes hozzáállását az ábrázoló tevékenységekhez.
- Engedje érvényre jutni az egyéni kifejezőmódot, a saját ötletet, az önállóságot.
- A gyermeki önismeret, önértékelés, önbizalom, kialakítását szem előtt tartva: csak elfogadó, a pozitívumokat értékelő magatartást tanúsítson az óvodapedagógus.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret. Maga a tevékenység fontos nem az eredmény. Az önkifejezés lehetőségeinek megteremtésére helyezzük a hangsúlyt, megismertetjük a gyermeket az eszközök használatával és a technikai alapelemekkel.
- A környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmények befogadására törekedjünk.

A helyes, mindenkire vonatkozó magatartás lényege:

- a differenciálás,
- a gyermek egyéni fejlődésének ismerete, figyelembe vétele, tudatos nevelői fejlesztés,
- tolerancia,
- a gyermek elfogadása, alkotó képességeinek kibontakoztatása (de nem mindenáron való megváltoztatása),
- a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlettségi fokának összevetése, a fejlődés jellemzőinek felismerés,
- az adottságok, képességek kibontakoztatása, az alkotó kedv felébresztése,
- a gyermeki megismerés eszközeinek biztosítása: a megfigyelő-ábrázoló-, alakító cselekvés, az érzékelés tapasztalatszerzés, a világra való rácsodálkozás.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységben.

Az ábrázoló tevékenységek új és új tapasztalatokat nyújtanak a gyerekeknek. Az anyagokkal való ismerkedés, a látás, a tapintás világának szavai gazdagítják szókincsüket. A tevékenység közben megbeszélhetik elképzeléseiket, segíthetik egymást, tanácsot, ötletet adhatnak egymásnak, ezáltal kialakul bennük az igény a szóbeli kapcsolatteremtésre, a kapcsolat fenntartására, a nyelvi kommunikációra. A közös élmények mozgósítják képzeletüket, emlékezetüket, az érzékelhető világ szubjektív viszonyulásaival megtanulják szóban is kifejezni magukat (ugyanakkor színben és formában is), és képessé válnak a cselekvések során a szóbeli kifejezésre is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, örömteli módon.
- Egyszerű anyagok, eszközök segítségével tudnak játékot, ajándékot, kellékeket, tervezni, készíteni.
- Színhasználatukban érvényesülnek a kedvenc színek. Alkotásaira jellemző a színek hangulatossága, változatossága, a fejlett esztétikai érzék.
- Észreveszik a természet szépségét, hatására pozitív érzelmek ébrednek bennük.
- Szóbeli magyarázatot fűznek munkájukhoz, beszélgetnek az alkotásokról, megfogalmazzák értékítéletüket.
- Az elképzelés után készült munkákban megmutatkozik variáló, kombináló képességük.

- Örülnek saját és társaik alkotásainak, megbecsülik azokat, átélik a jó munka nyújtotta sikerélmény érzését.
- Az építésben, téralakításban, dramatizálásban együtt gondolkodnak, terveznek, s közösen készítik el a produktumot. Bátrak, ötletesek, tapasztaltak.
- Formaábrázolásukban feltűnnek a megkülönböztető jegyek, emberábrázolásukban a részformák.
- Alkotásaikkal szemben igényesek, saját maguk kezdik javítani, továbbfejleszteni, tökéletesíteni.

Mozgás

Az óvodáskorú gyermeket, nem lehet elképzelni tartósan nyugalmi állapotban. Ez a kor a mozgásos aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka. Az óvodáskorú gyermekek testnevelése során szerzett tapasztalataink megerősítettek bennünket, hogy az óvodások legjellemzőbb tulajdonságának, a személyiség fejlődését döntően meghatározó mozgékonyágukat, mozgásos aktivitásukat kell tekintenünk. A gyermekek olyan biológiai, pszichológiai változásokon mennek át, melyek döntő módon kihatnak felnőtt korú személyiségük alakulására.

Cél:

- Olyan egészséges és biztonságos környezet biztosítása, amelyben megfelelő mértékben fejlődjenek a gyermekek természetes mozgásai.
- Legyen alkalmuk változatos mozgástapasztalatokat szerezni, amelyek hozzájárulnak mind a fizikai, értelmi és szociális képességeik fejlődéséhez.
- Testileg – lelkiileg egészséges óvodások nevelése.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- Testi képességek sokoldalú, arányos fejlesztése.
- Mozgással – játékos utánpótlás gyakorlatokkal, testnevelési játékokkal, erejük, ellenálló-, teherbíró-, alkalmazkodó – állóképességük erősítése, kitartásuk, ügyességük, gyorsaságuk fokozása.
- Legfontosabb feladatunk valamennyi tevékenységben, a mindennapos mozgás során a motoros képességek fejlesztése. Ennek területei: kondicionális-, koordinációs képességek, mozgékonyág, hajlékonyág fejlesztése
- Tartásjavítás – testi deformitások megelőzése – prevenció és korrekció megvalósítása a gyermekek szükségletei szerint.

A mozgásfejlesztés területei:

- szabad játékban (csoportszobában, udvaron, természetes környezetben, óvodán kívüli helyen)
- heti rendbe illesztett irányított tevékenység
- mindennapos testmozgás

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában.

A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző)

Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait.

Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron

Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőkéességüket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak.

Minden csoport udvarán komplex mozgásfejlesztési lehetőséget biztosító udvari fajtáték áll a gyermekek rendelkezésére, melyek gazdagítják a gyermekek élményeit és játékra készítetik őket, ezáltal is segítve a kíváncsi szocializációt, az együttes örömet.

Mozgásfejlesztő tevékenységek tartalma:

- Fizikai állóképesség fejlesztése, fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás kibontakoztatása.
- Nagy mozgások, fizikai erőnlét, ügyesség, gyorsaság, állóképesség fejlesztése.
- Egyensúlyérzék, finom motorika, testséma, szem – kéz, szem – lábkoordináció fejlesztés.
- Mozgáskoordináció fejlesztése
- Laterális fejlesztés, dominancia erősítése.
- Vizuális és auditív és kinezteziás percepciófejlesztés.
- Mozgáshoz kapcsolódó szókincs gyarapítása – verbális fejlesztés
- Értelmi funkciók fejlesztése.

A tevékenységek anyaga:

- torna
- atlétika
- és játék jellegű fő gyakorlatokból épül fel

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelemszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot. Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása. A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok).

A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra.

A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

Mindennapos mozgás

A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10 – 20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak. A mindennapos testnevelést az időjárás függvényében szervezzük.

A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a rendszeresen szervezett mozgásos frissítő tevékenységekben, önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál,
- Talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mozgás tevékenységek során

Mozgás közben kevés lehetőség nyílik a gyermekek megszólaltatására, de annál nagyobb szerepet kap a beszédértés, mert csak az a gyermek tudja a feladatokat, gyakorlatokat, utasításokat végrehajtani, amelyik érti azok tartalmát, jelentését. Fokozott jelentőséget kap az óvónő szerepe, mintául szolgáló közlése, szép beszéde. Jelentőssé válik a gyermek beszédtanulásában az érzelmi alapon történő utánzás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgás és mozgásos játékok tervezésénél és gyakorlásánál teremtsen meg a biztonságos, balesetmentes környezetet.
- Fordítson különös gondot arra, hogy a mozgás helyszínei és a használt eszközök tiszták, biztonságosak legyenek a balesetek megelőzése érdekében.
- Minden nap adjon lehetőséget a gyerekek számára, hogy minél hosszabb időn keresztül a szabad levegőn tartózkodjanak.
- Az óvodai épületben és udvaron biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit.
- A tornaszobában, illetve a csoportszobában végzett mozgás esetén a helyiség szellőztetéséről gondoskodik.
- A szokások, szabályok pontos megismertetése és gyakoroltatása, melyek vonatkoznak a helyszínekre, az eszközök fogás – használati módjára, az egymáshoz való alkalmazkodásra, együttműködésre.
- A kézi szerek, és mozgásfejlesztő eszközök változatos alkalmazására kiemelt figyelmet fordít, mivel az fokozza a mozgáskedvet, hasznosan fejleszti a gyermekek érzelmi, akarati, értelmi erőit.
- A mindennapos testnevelésen túl, szervezzen változatos tartalmú mozgásos játékokat, mozgásos szabályjátékokat, sport és versenyjátékokat az egész nap folyamán, különösen a szabadban való tartózkodás idejére.
- Tervezzen lábboltozat erősítő speciális járásgyakorlatokat, tartásjavító gimnasztikai gyakorlatokat.
- Tartási rendellenesség gyanúja esetén, a szülők bevonásával kérje szakember segítségét.
- Alkalmazkodjon a gyerekekhez. Adjon lehetőséget, hogy az adott gyakorlatot a gyermek saját képességei szintjén hajtsa végre.
- Terjedjen ki a figyelmére a gyermekek öltözködésére, hogy az ideális legyen a testgyakorláshoz.
- Teremtsen minél több lehetőséget a mozgásos játékok gyakorlására.
- Teremtsen lehetőséget a gyermeki személyiség fejlesztésére, az élménynyújtásra, sokszínű változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló játékok, gyakorlási formák, fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési lehetőségek megteremtésével, esetenként a zene segítségével. Különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.
- Úgy szervezze irányító munkáját, hogy a mozgás, mozgásos játékok örömet nyújtsanak a gyermek számára.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek úgy ismerheti meg igazán a környezetét, ha látja, hallja, megtapasztalja, tevékenykedik, kísérletezget. A játékba, tevékenységbe, élményekbe integrált ismeretszerzéssel, tanulással válhat képessé a későbbiekben az önálló felfedezésre, megfigyelésre. Megalapozást nyer a megismerő – megfigyelőképessége, és képessé válik az életkorának megfelelő környezetében való eligazodásra, és a környezetével való harmonikus együttélésre.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egész folyamatában megvalósuló komplex folyamat.

Jellemzői: játékba, tevékenységbe, kísérletezgetésbe integrált, fokozottan épít a gyermeki kíváncsiságra, aktivitásra, motiváltságra, kreativitásra.

Olyan valódi ismeret és tudás megszerzésére irányul, melyet a gyermek cselekvésein keresztül maga fejt meg, sajátít el, s melyet képes alkalmazni.

A tevékenység célja:

- A szűkebb és tágabb környezet felfedezése, megismerése, megóvása.
- Élményalapú tapasztalatok során alakuljon ki a gyermekben pozitív érzelmi viszony az emberi és természeti környezet értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.

- Célirányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.
- A fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartásformálás, olyan személyiségvonások, alakítása, melyek a szülőföldhöz kötődést, a környezet és a társadalom harmonikus együttélését segítik.
- A külső világ megismerésére nevelés célja, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, életkoruknak megfelelő szinten.
- Hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- Olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat alakítsunk ki, amelyek meghatározóak a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.
- Tudatos tervezéssel kívánjuk elérni, hogy a gyermekek megismerjék szülőföldjüket, az itt élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat, néphagyományokat.
- A szűkebb, és tágabb közösséghez való tartozás élményét közös élményekkel, jógyakorlatokkal és hagyományörzéssel erősítjük.
- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeivel, elsődlegesen személyes példánkon, magatartásunkon keresztül ismertetjük meg a gyerekeket. Fejlesztjük, differenciáljuk érzéseit, aminek következményeként megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvónőnek a gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva kell új ismereteket nyújtani, illetve a meglévőket mélyíteni, rendezni. Nem elvont ismereteket kell megtanítanunk a gyermekkel, hanem környezetüket kell velük megismertetni, megszerettetni, kíváncsiságukat és megismerési vágyukat felkelteni.

Feladat:

- *A környezet megismerése* során a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt.
- A lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságainak megismerése fokozatos bővítése a tágabb környezet megismerésével.
- Komplexitásra törekvés a világ megismerésében, a tapasztalatszerzésben
- Az életkori sajátosságainak, az egyes gyermek érdeklődésének, megismerési vágyának megfelelően a természet, a lakóhely, a szülőföld értékeinek, hagyományainak megismertetése, a kíváncsiság, megismerési vágy fenntartása és kielégítése.
- Változatos tevékenységek során tapasztalatok szerzése arról, hogyan óvják környezetüket, erőforrásainkat. Alakuljanak ki azok a magatartási szokások, amelyek a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják.
- Cselekvésbe, tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés közben lehetőségek teremtése a kísérletezésre, problémahelyzetek felfedezésére, kételkedésre, egyéni véleményalkotásra, egy-egy különösen érdeklődő gyermek számára elmélyülésre, visszatérő, ellenőrző megfigyelésekre, több érzékszerven át történő megtapasztalásra, felfedezéseik, „kibeszélésére”.
- *A matematikai tapasztalatszerzést* természetes környezetben, játékban valósítjuk meg, elősegítve, hogy a gyerekek maguk fedezzék fel környezetük mennyiségi, formai és téri viszonyait, problémahelyzeteket teremtve és lehetőséget biztosítva arra, hogy azokat önállóan kreatívan tudják megoldani. Ezek alapján lesznek képesek visszahatni a természetre, társadalomra. A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

- Megfigyelés, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint.
- Számfogalom megalapozása, mérése feladattal.
- Tapasztalatszerzés a geometria köréből.
- Mozgások tükör előtt (téri percepció kialakításánál).
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban.

A külső világ megismerését az alábbi témakörökben kívánjuk *tervezni*, illetve megvalósítani: család, óvodások vagyunk, évszakok, testünk, közlekedés, állatok, színek, napszakok. A tervezéskor szem előtt tartjuk, hogy a módszerek megválasztásában alkalmazkodnunk kell a gyermekek életkori sajátosságaihoz, erősíteniük kell az adott életkorban éppen fejlődő funkciókat, s mindezt csak a tevékenységeken keresztül valósíthatjuk meg.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

- Család –óvoda – lakóhely.
- Testrészek, egészségvédelem.
- Emberek munkája, foglalkozása.
- Időjárás, természeti változások, jellemzők.
- Az évszakok megfigyelése.
- Napszakok.
- Növény és állatvilág.
- Közlekedés.
- Kísérletek végzése

Jeles napok, hagyományok ápolása

A természetvédelem napjairól óvodánkban is megemlékezünk.

A jeles „zöld” napok:

Szeptember 23.	Takarítási világnap
Október 4	Az állatok világnapja
Március 22.	A víz világnapja
Április 22	A Föld napja
Május 10.	Madarak és fák napja
Június 23.	A Nap napja

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a külső világ közvetlen, tevékeny megismerése, megtapasztalása során.:

- A tanulási, megismerési folyamat eredményességét a tevékenységekhez fűződő megfigyelés, beszélgetés, magyarázat biztosítja. A gyerekek megismerik a személyek, tárgyak, jelenségek nevét, egymáshoz való viszonyulásának kifejezéseit, olyan szavakat, melyek nélkülözhetetlenek önálló beszédfejlődésükben.
- A gyermekek elmondhatják észrevételeiket, megfogalmazhatják kérdéseiket. Gazdagszik szókincsük mennyiségben és minőségben egyaránt. Séták, kirándulások alkalmával megismerik nyelvünk jelzőkészletét, árnyalatait. Ezáltal beszédük gazdagabbá, sokszínűbbé, tartalmasabbá válik.
- A matematikai nevelés sajátos módon járul hozzá a gyermek anyanyelvi és kommunikációs neveléséhez azzal, hogy a gyermeket pontos kifejezésre készíti.
- Annak a gyermeknek tudunk a külső világból új ismeretet nyújtani, aki már az anyanyelvet a hétköznapi szóhasználat elemi szintjén ismeri. Ez az ismeretnyújtás visszahat az anyanyelv fejlődésére, gazdagodik a szókincs és egymással összefüggésben magasabb szintre jut a beszéd

és a gondolkodás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A környezet tevékeny megismertetése, a minél több érzékszervvel való megtapasztalás lehetőségeinek biztosításával.
- Sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzési lehetőség biztosítása, a spontán és szervezett tevékenységeken keresztül.
- A környezeti kultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítása, hogy képessé váljanak a környezetükkel való harmonikus együttélésre.
- A természet szeretetére, környezetvédelemre nevelés, személyes példaadáson keresztül.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, ítélőképességének fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.
- A környezet szépségének, harmóniájának felfedeztetése
- A Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenységformák, foglalkoztatási formák megteremtése érdekében az óvónő ismereteit folyamatosan bővítse, készüljön fel a gyermekek többirányú kérdéseire, rendelkezzen tudatossággal, nagyobb szervezési és áttekintő képességgel.
- A tevékenységekhez, a tanulási folyamat sikeréhez mutasson követhető pozitív példát, hozzáállást, viszonyulást a gyermek részére.
- Minden tevékenységben helyezze előtérbe a manipulálást, kísérletezgetést.
- Sok-sok közös élményt teremtsen, ami kiindulópontja lehet egy-egy feladathelyzet megoldásának.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Ismerik a közvetlen környezetüket, lakóhelyüket, lakócímüket, szüleik pontos nevét, óvodájuk nevét. Saját születési helyüket, idejüket meg tudják mondani.
- Tevékenyen részt vesznek környezetük szebbé tételében, védelmében, megóvásában.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak azok szépségeiben.
- Ismerik a napszakokat, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, ismerik környezetük növény és állatvilágát, részt vesznek azok ápolásában, gondozásában.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni, tudják hasonlítani a mennyiségeket változó szempontok szerint.
- Kialakult a beszédhelyzetekben az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- A környezetükben lévő növény- és állatvilágot megismerik, gondozásukról tudnak mesélni.
- El tudják mondani az évszakok jellemzőit, és az időjárás változásait, jegyeit fel tudják sorolni.
- Térben tudnak tájékozódni, értik a jobbra-balra irányokat és a névutakat.
- A tárgyakat meg tudják számlálni, kialakul számképük, forma, szín szerint tudnak csoportosítani.

Munka jellegű tevékenységek

A munkára neveléssel az óvodában előkészítjük, megalapozzuk a munka tiszteletét, kifejlesztjük a munka elemi gyakorlati készségeit, a munkavégzéshez szükséges nélkülözhetetlen felelősségtudatot, kitartást. Aktív tevékenység: a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége

A gyermek olyan fontos tulajdonságait fejlesztjük a munkával, mint a kitartás, felelősségérzet, fegyelmezetttség, erőfeszítés és motoros képességek. A gyermeket sokszínű tapasztalathoz juttatjuk a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek munkája mindig önkéntes, szabadon választott tevékenység legyen, melyet szívesen, örömmel végeznek. A munkajellegű tevékenység a felkínált lehetőségek közül, belső motiváció alapján választható és sohasem a gyerekre kényszerített feladat.

Cél:

- A munka megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, kompetenciák kialakítása, melyek természetes módon alakítják a gyermekek szociális magatartását, társas kapcsolatát.
- A mindennapi munkavégzés közben, cselekvő tapasztalással jussanak egyre több információ birtokába, az őket körülvevő világról.
- A gyermekek szívesen, és önként vállalva kapcsolódnak be a munkába.
- Ismerjék fel, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt létrehozó munkát.
- Becsüljék meg saját, és mások munkáját,
- Pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához, a csoport életében magától értetődő, természetes dologgá váljon, hogy mindenki dolgozik, s mindenki a kedvének, képességének megfelelő munkát végzi.
- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Feladat:

- Önként, örömmel szívesen és aktívan kapcsolódjanak be munkajellegű tevékenységekbe.
- Szerezzenek tapasztalatokat az emberi és tárgyi környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök célszerű használatáról.
- Munkájuk során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük, el kell végezniük.
- Ismerjék meg a munkafolyamatokat, a munkavégzés pontos menetét, a részfolyamatok beosztását és pontos végrehajtását.
- Munkavégzés közben tudjanak egymáshoz alkalmazkodni.
- Ismerjék el a saját és mások által végzett munka értékeit.

A különböző munkafajták bevezetésének alapelvei:

A munkafajtákat mindig bizonyos életkorhoz kell kötnünk, s mindig sok-sok gyakorlással kell megvalósítanunk. Az *alkalomszerű munkák* során egy-egy gyerek, vagy gyerekcsoport kap egy alkalommal megbízatást az óvónőtől, bizonyos munka elvégzésére. Ez a munkafajta – tőlünk-óvónőktől – váratlansága miatt több figyelmet, átgondolást, pontosabb magyarázatot, jobb szervezést igényel. Továbbá az egyéni fejlettségben mutatkozó nagy eltéréseket fokozottan figyelembe kell vennünk.

A közösség érdekében végzett munkák speciális érzelmi, akaratfejlesztésre adnak lehetőséget a nevelés folyamatában. Ilyen szerteágazó és sokrétű a *naposi munka*. Ügyelnünk kell a fokozatos bevezetésére, és a terhelés lassú növelésére. Meg kell előznünk, illetve kerülnünk kell a formalizmust és a túlterhelést.

A környezet, a kert, az óvoda udvar, a *növények és állatok*, és az *élősarok folyamatos gondozása*, a gyermekek segítségével a felnőttek feladata. E munka sikerét nagyban befolyásolja a környezet, az óvoda adottsága, az óvónők ötletessége, leleményessége. Mindent kihasználva feladatunk sokszínűvé, tartalmassá tenni a munkára nevelés e területét. Az óvónők úgy irányítsák a tevékenységet, hogy a

gyermek minél több műveletet tudjanak.

önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Segítsenek szép, nagy udvarunk gondozásában, tisztántartásában.

Óvónőink tudatossága, példamutatása hozzájárulhat ahhoz, hogy a mi óvodásaink felnőttként, aktív, kezdeményező, szakszerűen és lelkiismeretesen dolgozó, munkavégző emberek legyenek.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a munka jellegű feladatok során:

- A munka nagyon jó lehetőség a gyermekek megszólaltatására, közlékennyé tételére. Az állatok, növények gondozása közben nyitottá, felszabadulttá válnak. Az új ismeretek, tevékenységek gondolkodásra, új szavak, kifejezések megjegyzésére, illetve reprodukálására készítik őket.
- A munka során elhangzott kérdések, válaszok, közlések, utasítások segítik a beszédfejlődést, bővítik a nyelvhasználat területeit.
- Az óvónő által teremtett nyílt, derűs óvodai légkörben, rugalmas munkahelyzetekben, természetessé válnak a gyermekek spontán megnyilatkozásai.
- A gyermekek gondolkodása a tárgyakkal való manipulálásból, a gondolati tevékenység felé halad, s az óvodáskor végére képszerűvé válik. A cselekvés – gondolkodás - a beszéd elválaszthatatlanok egymástól a gyermek beszédfejlődése során. Ezért kell kihasználnunk a cselekvés, a munka adta lehetőségeket a gyermek beszédfejlesztésében.
- Az óvónő megnevezi a munkát, a munkaeszközöket, a bevétele érdekében gyakran hangoztatja ezeket. A gyermek megtanulja a kifejezéseket.
- Beszédkedvük motiválásával kialakul bennük az igény a megnyilatkozásra, az élményeik, érzelmeik, ismereteik közlésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő teremtsen meg a gyerekek számára az életkorukhoz mért munkalehetőségeket. Biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyermekek önként, önállóan kedvük és képességük szerint vállaljanak munkát.
- A munka nevelőértékét felhasználva az óvodapedagógus értékelése konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő, pozitív legyen.
- Biztosítsa az alkalmas munkaeszközöket.
- Teremtse meg a nyugodt légkört a munkához.
- Adjon segítséget, mintát az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez. A sikeresen elvégzett munkát mindig elismeréssel, dicsérettel nyugtázza.
- Győzze meg a gyermekeket a munka fontosságáról.
- Az esetleges kudarc elkerülése érdekében álljon készen a gyermek segítségére.
- A gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő munkával bízva meg, ügyelve arra, hogy a végrehajtás módja az előzőnél tartalmilag, vagy minőségileg magasabb szinten legyen.
- Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Az elvégzett munka értékelésekor térjen ki a siker és a sikertelenség okára. Ezeket lehetőleg a gyermekek fogalmazzák meg. Munkafeladatot soha ne adjon büntetésként.
- Hívja fel a szülők figyelmét a gyermeki munka tiszteletére, értékelésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen, örömmel dolgoznak.
- Tudatosul bennük, hogy munkájukra szükség van. Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke. A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt.

- Megalapozódnak a környezetbarát magatartás jegyei, az iskolába lépéshez szükséges képességek.
- Tudják a munkavégzés pontos menetét, a részmozzanatokat nem cserélik fel.
- Tapasztalják, hogy a munka rendszeresen ismétlődő tevékenység és mindig el kell végezni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát. Ismerik a balesetvédelmi és higiéniai szabályokat.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát. (öltözködés, tisztálkodás) Szívesen segítenek a rászoruló társuknak és a kicsiknek.
- Átélik az eredményes, jól végzett munka örömét, büszkeségét, sikerélményét. Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- Gyakorolják a kialakult óvodai szokásokat, a kulturált együttműködési szokásokat, az önellenőrzést.

Tanulás (tevékenységben megvalósuló tanulás)

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretek megszerzését egyaránt magába foglalja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük, és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldásra.

Cél:

- A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak, - a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett - ismereteinek, tudásának fejlesztése.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv felkeltése, fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek képességének alakítása. Alkalmazható tudásgyarápítása.
- Az alap kultúr-technikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése

Feladat:

- Játékba integrált, vagyis olyan játékos tevékenységekben megvalósuló cselekvéses tanulás, mely a gyermek teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, ismereteinek megalapozása, az iskolakezdéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- A 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű fogalomhasználat.

Olyan tevékenységrendszer szervezése, amely a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire épül, megteremti azzal a lehetőséget, hogy játékan, alkotó munkáján, saját tevékenységén keresztül szerezze meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tudás örömeinek átélésére.

A gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése játékos, cselekvéses tanulási folyamatban.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

A tevékenységben megvalósuló tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kiránduláson, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákba, szervezeti és időkeretek között valósul meg. Egyfajta folyamatos, spontán, jelentős részben utánzásos tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás, szokások alakítása;

- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati probléma megoldás.

Óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodánkban a gyermekek spontán, önkéntes módon tanulnak. A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja. Ezért fontos a gazdag tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, mind a játékban, mind egyéb tevékenységekben.

Óvodánkban a rugalmas napirend lehetővé teszi, hogy a megnövekedett játékidő alatt olyan tanulási formát alkalmazzunk (kötetlen, mikrocsoportos, egyéni fejlesztés) és tartalmát úgy tervezzük, amelynek eredménye a gyermekek egyéni képességfejlődése. A tanulás nyugodt feltételeit az óvónőnek kell kialakítani, a csoportszobában és a szabadban, a megfelelő hely és idő megválasztásával, illetve a gyerekek aktív részvételével.

Értelmi képességük, észlelésük, érzékelésük, emlékezetük, figyelmük, képzeletük, képszerű, szemléletes gondolkodásuk a játékon keresztül fejlődik. Ehhez kell kapcsolnunk az óvónő által irányított megfigyeléseket, tapasztalatszerzéseket, és a gyermek által feltett kérdéseket, ami motiválja őket az irányított megismerésben.

Helyezzük minden tevékenységnél előtérbe a manipulálás lehetőségét. Minél több tanulási helyzetet kínálunk a gyermekek számára. A tevékenységek során a kölcsönös bizalom kialakítására törekedünk, ezzel is fokozva kíváncsiságukat. A játék és a tanulás folyamatban megnő a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyermekek beszédkedve, mert több idő jut az egymás kérdéseinek, válaszainak megbeszélésére. A feladatok, problémák közös megoldása, megbeszélése elősegíti gondolkodásuk, kommunikációs készségük és közösségi életük fejlődését. Az óvónő mindig erősítse a gyermekekben a reális önbizalmat, alkalmazza a differenciált árnyalt értékelést, a jutalmazás sokféle módszerét.

A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérje. Minél több sikerélményhez juttassa a gyermekeket, hogy újabb, nehezebb, problémák megoldására ösztönözze őket, de teljesítőképességüket reálisan mérje fel. Feladatunk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségéhez képest fejlődjön, az óvónő ezt segítse elő, de semmiképpen ne erőltesse. Az óvónő az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott helyzetnek megfelelően kombinálja.

Óvodánkban a tanulás a nap folyamán játékba integrált módon történik. A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, kirándulások, tapasztalatszerző séták kapcsán történik. Az óvodapedagógus kompetenciája, hogy mikor milyen módszert alkalmaz.

A gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése a tanulás tevékenységében

Az óvodai anyanyelvi nevelés feladata, a személyiség formálásával párhuzamosan, a beszédképesség oly mértékű fejlesztése, hogy beiskolázáskor a gyermek feleljen meg az iskolakészültség követelményeinek. Az óvodai életben a tanulási tevékenység, a nyelvi nevelés széles skáláját rejtí magában. A nyelvfejlesztésünk csak akkor eredményes, ha a gyermek meg is érti a közölt információt. A közvetlen tanulás irányításánál az óvónő tevékenységét beszéddel kíséri, eszközöket, folyamatokat nevez meg, ezáltal példát nyújt a gyermek számára, gazdagítja szókincsét.

Bőséges alkalmat kell biztosítanunk a tanulás folyamatában a tárgyak, eszközök használatára. Olyan helyzetet kell teremtenünk, melyben a gyermek érzelmileg kapcsolatba kerül környezetével, megszólalásra készítő, változatos ingerek érik. Olyan életszerű szituációkat kell teremtenünk, amelyek alkalmasak a fölfedeztetésre, az összehasonlításra, a megkülönböztetésre, az azonosításra, a kiemelésre, az analizálásra, a szintetizálásra: azaz a gondolkodás és a beszéd elemi formáinak gyakoroltatására.

A különböző fejlettségi szinten álló gyermekekkel differenciáltan kell foglalkoznunk. Fontos részükről a jól irányított kérdésfeltevés, a megfelelő érzelmi ráhangoltság. A tanulás megtervezésekor az óvónők gondolják végig, hogy a gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése érdekében milyen fejlesztő feladatokat, lehetőségeket, készségfejlesztő játékokat tudnak természetes, spontán módon beleszőni egy-egy témakörbe, tevékenységbe.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan inger gazdag környezetet hozzon létre a csoportszobában, ahol a gyermekek önkéntelenül is vágyat éreznek a megfigyelésre, kíváncsiságuk sokoldalú érdeklődésük kielégítésére.
- Használja ki a helyi adottságunkat, a szép, tágas, fás, ligetes udvarunk kínálta lehetőségeket, a természeti változások megfigyeltetésére. (Pl.: az évszakok váltakozását, természeti jelenségeket)
- Korszerű tanulástechnikai elemek, módszerek alkalmazása (projekt módszer, kooperatív tanulásszervezés, párhuzamos tevékenykedtetés, élménypedagógia, mikrocsoportos tevékenykedtetési forma)
- Lehetőséget kínáljon a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés a kutatás örömeit.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatának kialakítását.
- *Fejlesztési feladatok:* tehetség megjelenési formáinak felismerése, (intellektuális, kreatív ill. viselkedésbeli jegyek) képességekben fejlesztése (a gyermek segítése a továbbfejlődésben, speciális szükségleteinek kielégítése, intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, a szülő támogatása gyermeke nevelésében)
- Az óvónő vegye észre „használja ki” a gyermekek érdeklődése, „rácsodálkozása” adta spontán pedagógiai helyzeteket, tanulási lehetőségeket.
- Értelmi képességeiket fejlessze, érzékelésüket, észlelésüket, figyelmüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat.
- Az eltérés egyéni jellemzőihez igazodó témaegységek, ill. annak tartalmi bontása (kisebb, illetve nagyobb egységekre, könnyebb -nehezebb) időkeretek differenciálása (gyakorlatok száma) és módszerek megválasztása.
- Annak biztosítása, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga szükségletei szerint, a maga útját bejárva, a lehető leginkább tudjon fejlődni, kibontakozni.
- Mindig adjon alkalmat a gyermeki kezdeményezésnek.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek a tanulási tevékenység folyamatában megtanult ismereteket használják fel gyermeki életük más területén is. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, *kreativitásának erősítése*
- Prioritást kell, hogy élvezzen az a pedagógiai attitűd igény, amely a gyermeki tevékenységekben biztosítja a felfedezés lehetőségét, annak örömeit.
- Az óvoda pedagógus a gyermeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

- Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energetikusság, érzékenység).
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időben történő kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és a szülőnek, óvodavezetőnek

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermek önként, öntevékenyen részt vesz a tanulás folyamatában. Belső indítékra épülő érdeklődés, tudásvágy készíti a tevékenységre.
- Megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek újra próbálkozásra ösztönzik.
- Kialakul a gyermekben a tanuláshoz szükséges önfegyelem, szabály- és szokásrendszer. Fejlődnek képességei, átérzi a felfedezés, a rátalálás, a felismerés, a tudás örömét.
- A gondolkodási műveletek során kialakul a gyermekben a magasabb rendű megismerő folyamat, mely a sikeres iskolai tanulás alapfeltétele: az emlékezet, a szenzomotoros és motoros rendszerek fejlődése, a szín és alaklátás, az egész-rész összefüggésének helyes felismerése, a formaészlelés, a motoros fejlődés, a finommotorika fejlődése, a térészlelés, a figyelem.

10. Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyerekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, belép a *lassú átmenetnek* abba az állapotába, amelyben az majd az iskolában óvodásból iskolássá érik, szocializálódik.

Testi fejlettségi szint:

- Első alakváltozás, testarány változás, fogváltás megkezdődése.
- Arányosan fejlett, teherbíró képesség.
- Mozgása összerendezett, harmonikus, finommozgásra képes.
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.

Lelki fejlettség

- Nyitott érdeklődésű, készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére érzékelése, észlelése differenciálódik;
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen és a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik annak tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezik ki minden szófajt használva.
- Mondatfajtaikat alkotnak. Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Tudják a nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását, felismerik a napszakokat, ismerik a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerik a környezetükben élő állatokat, növényeket, azok gondozását és védelmét.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák,

szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Elemi mennyiségi ismereteik vannak.

Szociális fejlettség:

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- A szabályokhoz alkalmazkodnak, szükségleteik kielégítését késleltetni tudják.
- Megjelenik a teljesítményigény, a feladattudat, feladattartás, mely a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmeik alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A *három éves kortól* kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A *sajátos nevelési igényű* gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett, pedagógusi munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A *kiemelt figyelmet igénylő* gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az óvodában folyó nevelőmunkát akkor tekintjük sikeresnek, ha az óvodáskor végére meghatározott jellemzőkhöz hozzárendelt sikerkritériumokat legalább 80 %-ban teljesítettük.

11. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

A mai felgyorsult, megváltozott világban, az óvodai ünnepek továbbra is kulcsfontosságúak a nevelőmunkánkban. Az ünnep az egyik legjobb lehetőséget nyújtja az óvodában a sajátos, egyéni arculat megteremtésére és megmutatására. Az ünnepeken keresztül az óvodánk és az óvodapedagógusaink munkájáról hű képet alkothatnak a szülők, az egyéb érdeklődők, illetve a széles nyilvánosság.

Az ünnepek pedagógiai szempontból jelentősek, kiemelik a gyermekeket a hétköznapiakból s ezáltal nagyobb aktivitásra ösztönzik. Gyermekeknek, szülőknek, egyaránt boldog, felemelő érzés átélni az ünnep igézetes légkörét, érezni a sikert, a közösségi érzést, felszabadulni a mindennapi gondok alól. A meghitt hangulatban nemcsak óvodánkat, de lelkünket is ünneplőbe öltöztetjük. Az ünnepet megelőző készülődés a gyermekeket egy igaz közösséggé kovácsolja, amelyben kiteljesedhet az egyén. Együtt dolgozhatnak az ünnep magasztos céljáért, a sikeres szereplésért, a bemutatásért.

Ünnepeink során célunk, hogy az egymás mellett lévő csoportok működjenek együtt, az előkészületek során. Díszítsék fel együtt az óvodát, a csoportszobákat. Együtt örüljenek munkájuk eredményének. Az ünnepi készülődésbe a szülőket is bevonjuk, ezáltal lehetőséget biztosítunk, hogy megismerjék az óvoda munkáját, s értékítéletük reális szakmai irányokon alapuljon.

Óvodánkban az ünnepléshez az alábbi *tényezők* megléte szükséges:

Idő: előre megtervezzük az óvodai ünnepeket, elegendő időt hagyunk az előkészületekre, megtervezzük az ünnep időtartamát, ügyelünk arra, hogy a gyermekeknek ne legyen túlterhelő,

kerüljük a felesleges várakozási időt.

Hely: a helyszínt körültekintően és gondosan választjuk ki, kerüljük a zsúfoltságot, óvodán belül a csoportok között összehangoljuk az ünnep időpontját, ezáltal növelhetjük a helyet.

Körülmények: az ünnepeink megfelelő külsőségek között zajlanak, a környezet, az eszközök megannyi szép, esztétikus élményt jelentsenek a gyermekek számára. Szép, tiszta ruhába öltözik minden résztvevő, közös ajándékkészítéssel fokozzuk az ünnep örömet.

Eszközök: az eszközeink színesek, esztétikusak, mennyiségben és minőségben minden gyermek számára elérhetőek és használhatóak.

Az óvodai ünnepek és megemlékezések

Óvodánkban az ünnepeket az alábbiak szerint osztályozzuk:

Az óvodai élet hagyományos ünnepei (Mikulás, Anyák Napja, Évzáró, Gyermeknap, a gyermekek születés- és névnapjának közös megünneplése).

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek, megemlékezések (Advent, Karácsony, Húsvét, Farsang, Márton napja

Nemzetközi Nőnap Nemzeti ünnepeink (Március 15.)

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek (Dajka nap, a Nap napja, Barátság napja)

Jeles környezetvédelmi napok (Víz Napja, Föld napja, Állatok világnapja)

Időszakos ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak

A nevelőtestület önálló döntése, hogy a fentiek közül melyik a megemlékezés és melyik az ünnep. A döntés mindenkire vonatkozik, ez is erősíti az egységes sajátos arculatú óvodánkat. A megemlékezés rövidebb, kevesebb előkészületet és külsőséget igényel, de mindkettőnek a gyermek érzelmeire kell hatni.

Az ünnepek, megemlékezések szervezeti formáit (nyilvános, közös, csoportonkénti) az óvodapedagógusok és a szülők együtt döntenek el év elején. Döntésükben a következő szempontoknak kell érvényesülni: az óvoda hagyományai, az óvoda környezeti adottságai, a gyermekek életkori sajátosságai és érdeklődése, a szülők igényei, a családi ünnepek tiszteletben tartása, az óvodapedagógusok módszertani szabadsága.

12. Gyermekvédelmi feladatok

Az óvoda a Gyvt. 17. § (1) bekezdése alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el. Segíti a gyermek családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, és megszüntetését.

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak

Az óvoda köteles:

- jelzéssel élni a **gyermek veszélyeztetettsége** kapcsán a gyermekjóléti szolgálatnál,

- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolásakor, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén,
- együttműködni a védőnői szolgálattal, a gyermek háziorvossal, illetve ezekkel az intézményekkel folyamatosan munka kapcsolatot tartani, tájékoztatást adni.

A gyermek veszélyeztetettsége nem köznevelési, hanem gyermekvédelmi fogalom! E szerint a veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás, körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség több okból is előállhat:

Belső okok:

- a gyermek krónikus betegsége, sajátos nevelési igénye
- a gyermek rész-képességzavara (nagyban akadályozhatja a tanulást)
- a szülő betegsége, vagy fogyatékossága

Külső okok:

- nem megfelelő lakásviszonyok,
- munkanélküliség,
- túlságosan alacsony egy főre eső jövedelem,
- helytelen nevelési módszerek
- érzelmi elhanyagolás, zaklatás
- fizikai elhanyagolás, nem megfelelő testi higiénia, helytelen, illetve hiányos táplálkozás
- egyedülálló szülők
- kisebbségi, etnikai helyzet,
- a szülők devianciája, (alkoholizmus, dohányzás, agresszivitás, bűnözés)

A gyermekvédelem működtetéséért az óvoda vezetője a felelős. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásában elsőszámú segítője az adott nevelési évre megbízott **gyermekvédelmi felelős**.

Cél:

A gyermekek jogainak érvényesítése, egyéni képességeinek, tehetségének szabad kibontakoztatása, mindenek felett álló érdekének védelme, személyiségfejlődésének elősegítése, máságának tiszteletben tartása, nevelése, gondozása, ellátása, a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába lépés pillanatától kezdve az óvoda és a család együtt felelős azért, hogy gyermekek személyisége harmonikus környezetben, életkoruknak megfelelően fejlődjön.
- Az óvodai és családi nevelés összehangolására való törekvéssel, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- A gyermeki személyiség egészét meghatározó tulajdonságok megalapozása.
- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrenddel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A szociálisan hátrányos családi háttérrel rendelkező, a beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A szociális helyzetről kapott határozatok dokumentálása.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.

- Folyamatos együttműködés a szociális segítővel.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre való tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő és tehetséges gyerekek számára játékba integrált, speciális fejlesztő foglalkozások szervezése.
- Családlátogatások megszervezése, majd visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.

A szociális segítő támogató tevékenysége az óvodában:

- Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- Jelzési feladatok ellátása
- Esetmegbeszélések, intézményen belüli belső képzések szervezése
- Tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek, szülők bevonása a programokba

A feladatok tartalmi megvalósítása:

A mai felgyorsult társadalmunkban olyan változások történtek, és történnek folyamatosan, amelyek hatást gyakorolnak a családok mindennapi életére is. Megváltoztak a családi struktúrák, megjelentek a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk.

Az integrált nevelésben, a hátránycsökkentési és esélyegyenlőségi módszerekben, törekvésekben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén is folyamatosan kihasználjuk, - ezzel is segítő kezet nyújtva a családoknak.

Legfőbb feladatunk, hogy szem előtt tartsuk a gyermek mindenek felett álló érdekeit!

Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel törekszünk a gyermekek és családi körülményeik megismerésére. Ez lesz az alapja a gyermekek nevelésének, fejlesztésének, a biztonságérzetének, erősítésének, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos helyzetűekre. Tudatos személyiségközpontú neveléssel, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazásával próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat.

Szükség esetén segítséget és információt kérünk külső partnereinktől, (szociális segítő, pszichológus, védőnő, gyermekorvos).

A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empátikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek kezelésekor a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereinek segítségét kérjük.

A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket.

Segítséget nyújtunk a szülőknek a tartósan beteg gyermekek élet és étrendjének egyéni megszervezéséhez, biztosítjuk az eltérő étkeztetésüket.

A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

Kapcsolattartás:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal- Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
- Család-és Gyermejkölési Szolgálat
- Egészségügy - gyermekorvos, védőnő
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Polgármesteri Hivatal
- Szociális segítő

13. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint tehetséges gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége. Az óvodai nevelésnek meghatározó jelentősége van az egyenlő bánásmód érvényesítésében, és a szociális hátrányok kompenzálásában. Ebben van kiemelkedő szerepe az óvodapedagógusok tudatos tervező és gyakorlati munkájának.

Cél: Tudatos óvodapedagógiai tevékenységek szervezésével a hátrányok, lemaradások csökkentése, az adott problémák korrekciója, prevenciója, a kiemelkedő képességek fejlesztése.

A preventív, támogató, befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása.

Feladat:

- Az integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő és egyéni bánásmód elvének érvényesítése, összehangolása
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A gyermek személyiségének komplex fejlesztése.
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése.
- A gyermekek megismerése, megfigyelése, mérése.
- A gyermekek társas kompetenciáinak fejlesztése: tolerancia, szolidaritás, együttműködési készség.
- Gyermekvédelmi feladatok erősítése
- Inkluzív pedagógia alkalmazása
- Az óvoda-iskola átmenet segítése
- Család-óvoda kapcsolat erősítése

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Nevelőtestületünk a szociális hátrány definiálására a következő megállapításokat hozta:

Olyan szociokulturális háttér, illetve anyagi és kulturális életkörülmény, amely többnyire a családok szűkösebb anyagi életkörülményeit, gyengébb kulturális ellátottságát, az átlagosnál alacsonyabb szintű iskolázottságot jelent.

Ezek a körülmények eredményezhetik a gyermekek személyiségfejlődésének valamely területén életkorukhoz viszonyított, az átlagosnál gyengébb teljesítményt, vagy a fejlődéssel kapcsolatos motiváció hiányát.

Hátránycsökkentő tevékenységeink:

A gyermek alapos megismerése:

A befogadási időszakot megelőzi a családlátogatás.

Az anamnézis felvétele a szülővel, amely jó lehetőség a kölcsönös bizalom kialakításához.

Az óvodapedagógus hívja fel a szülő figyelmét, hogy az információk csak kettőjükre tartoznak, s jogában áll bármelyik kérdés megválaszolását kihagyni.

A gyermekek érdekében folyamatos kapcsolattartás a családdal: tanácsadás, javaslatok, kapcsolat-felvételi lehetőségek ajánlása.

Egyénre szabott pedagógiai támogatás:

Elfogadó, barátságos, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása. Egyénre szabott értékelés, motiváció. Differenciálási lehetőségek széles körének alkalmazása. A segítségnyújtás konkrét formáinak alkalmazása, a gyermek szükségletei, igényei alapján.

Közösen felállított Szokás- és Szabályrendszer, amely minden gyermek számára ismert és betartható.

A tolerancia, egyéni bánásmód, páros illetve mikrocsoportos tevékenységek kihasználása, őszinteség, optimizmus, testközelség, odafordulás jellemzi nevelőmunkánkat.

Közös tevékenységekbe, csoportos tevékenységekbe való motiválás, hogy közös élményt, örömet jelentsen az együttlét.

Minden gyermek számára elérhető, ingyenes ismeret és élményszerzési lehetőségek biztosításával a hátrányok csökkentését és az esélyegyenlőség erősítését kívánjuk megvalósítani. Mindezek érdekében pályázati lehetőségek kihasználására törekszünk.

Saját példánkon keresztül reprezentáljuk az elfogadást, az empátiát és a toleranciát egymás iránt.

A segítségnyújtás konkrét formáinak és a helyes konfliktuskezelési technikák gyakorlására olyan pedagógiai helyzeteket teremtünk, amely a szociális hátrányokkal rendelkező gyerekek felé segíti a csoportba járó gyerekek odafordulását, a közös együttműködést. Ehhez segítségül hívjuk a meséket, a dramatikus játékokat, a bábozást és az óvodai élet minden területén jelenlévő fejlesztési lehetőségeket.

Figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit, törekszünk minden gyerek felé a szeretet látható jeleinek kimutatására, kedvességre, lelkesedésre.

A metakommunikációnak is nagy jelentőséget tulajdonítunk. A mosoly, szemjáték, mimika, meglepődés kíséri verbális kommunikációnkat.

Egyéni, kiscsoportos foglalkozás: Együtt játszás kisebb csoportokban, mikrocsoportos beszélgetés, mely során mindenki elmeséli élményeit.

Szükség esetén szakemberhez való irányítás.

Egyéni fejlesztési terv készítése, a gyermek fejlődési ütemének figyelemmel kísérése. Fejlődési napló vezetése.

Segítő, diszkrimináció nélküli, differenciált személyiségfejlesztés.

Esélyegyenlőség kialakításának elősegítése.

Alapelvünk: A gyermekek testi komfortérzetének biztosítása alapvető feltétele az inspiráló pedagógiai légkör megteremtésének. Hiszen az a gyermek, aki testi szükségleteinek kielégítettségében akadályozott, annak fejlődésének és önfejlődésének gátat szab az arra való törekvése, hogy azok egyre sürgetőbb volta minél előbb a kielégítettség érzésével ajándékozza meg, és ennek következtében majdan visszanyerje komfortérzetét és szervezetének egyensúlyi állapotát. (Körmöczy Katalin)

A fiziológiai szükségletek kielégítése után van lehetőségünk a biztonság, és a szociális szükségleteik kielégítésére való törekvéseinkre.

14. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. (§) 13. pontja szerint:

kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

A nemzeti kisebbségekhez tartozók és a bevándorlók

Az alapellátásban nyújtott személyes gondoskodást a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez vagy munkahelyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézménynél kell biztosítani. Az óvodában mindig a gyermek érdekeit kell figyelembe venni. Óvodán belül jól szervezett, rugalmas, a gyermek egészséges testi-, szellemi fejlődését maximálisan biztosító napirendet kell kialakítani. A gyermekvédelmi feladatot mindig az adott gyermekcsoport adja meg. Az óvónők az adott csoportokon belül jó pedagógiai érzékkel, egyéni bánásmóddal igyekezzenek kiegyensúlyozni az otthoni hiányosságokat.

Valljuk, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen és különleges. Eltérő személyiségjegyekkel, kognitív funkciókkal, illetve viselkedésbeli „mássággal” érkeznek óvodai közösségünkbe. Integráló óvodaként, az inkluzív pedagógia alapelveit alkalmazva segítjük minden gyermek, azon belül is a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - egyéni fejlődési szintjéhez, üteméhez igazodó - komplex személyiségfejlődését.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek

A köznevelési törvény megfogalmazását alapul véve:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Cél:

A sajátos nevelési igényű, integrálható gyermekek fejlődésének, együttműködő képességének megsegítése, rehabilitációs, illetve rehabilitációs eljárásainak biztosítása

Feladat:

- Inkluzív pedagógiai szemlélet kialakítása
- A teljes befogadáson alapuló, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése.
- A szükséges pedagógiai, gyógypedagógiai és eszközbeli feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára
- A gyermekközösség és a szülők felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek tényleges elfogadására.
- Megfelelő szakemberek bevonása a diagnosztikus és fejlesztő munkába, folyamatos kapcsolattartás.

Az integráció általános alapelvei:

- A sérült ember is egyedi, megismételhetetlen, ezért sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényel ugyanúgy, mint bárki más, elsősorban ember, s csak aztán sérült,
- Nem helyette kell cselekednünk, hanem a szükséges feltételeket kell megteremtenünk:
- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt
- Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel.
- Csoportkialakításhoz a vezető óvónő figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.
- Három hónapos próbaidővel történik a felvétel.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyerekek, felnőttek számára.
- ***Az integráció nem megvalósítható,***
 - ha káros hatása van a SNI gyerekekre, a csoportra, a nevelőkre,
 - ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését,
 - ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés alakítása a gyerekek között,
 - ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Az integrált nevelés várható előnyei:

- mind a befogadó, mind az SNI gyermek személyiségére pozitív hatással lehet, empátiás készségük fejlődhet a másság megismerésével,
- az SNI gyermek szociális készségei, alkalmazkodó képessége fejlődik, beilleszkedik ép társai közé, és előkészíti az iskolai integrációt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából várható előnyök:

- konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el,
- megtanul harcolni, küzdeni, nő a kitartása,
- megszokozott szociális kölcsönhatások érik,
- társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el, fejlődik az alkalmazkodó képessége,
- szocializációja magasabb szintet ér el.

A normál fejlődésmenetű gyermek szempontjából várható előnyök:

Megismerkedik a mássággal, tapasztalatokat szerez, fejlődnek a morális értékei (empátia, segítőkészség, tolerancia), megtanulja az együttműködés más formáit, elfogadóbbá válik, önismerete, önértékelése erősödik, fejlődik az alkalmazkodóképessége.

Feltétel: Az integrált nevelés hatékony működéséhez szükséges, hogy az óvodapedagógusok nyitottak legyenek a befogadásra, elsajátítsák a befogadáshoz, az egyéni bánásmód és differenciálás központú neveléshez szükséges készségeket.

Az óvodai felvétel feltételei:

- közösségbe illeszthetőség, integrálhatóság,
- óvodaérettség
- helyváltoztatás, illetve megtaníthatóságának lehetősége,
- alapfokú önkiszolgálási szint megtaníthatóságának jelei,
- a gyermek mindenkifelett álló érdekeit szolgáló, és a tényleges fejlődést biztosító

megállapodás az óvoda, és a szülő, gondviselő között,

Óvodakezdéshez szükséges dokumentumok:

A Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok Szakvéleménye, javaslatai, a szakmai ellátásra, fejlesztésre vonatkozó előírások.

Egyéni fejlesztési terv:

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlődésének dokumentálásához egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. Amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a diagnózis BNO kóddal szerepel a fejlesztési tervet gyógypedagógus készíti el. Amennyiben BNO besorolás nem szerepel a diagnózisban óvodapedagógus készít egyéni fejlesztési tervet.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése, tehetségcsírák felismerése az óvodában

„Ha könnyűnek találod azt, amit mások nehéznek, tehetséges vagy.

Ha meg tudod tenni, ami a tehetséges számára lehetetlen, akkor zseni.” (Henri Frederic Aniel)

Szemléletünk szerint minden kisgyermek egyszeri és megismételhetetlen csoda, tehetséges valamilyen területen. Nekünk, pedagógusoknak az a dolgunk, hogy minden gyermek számára megtaláljuk a fejlődéshez legmegfelelőbb utat. Az óvoda fontos feladata a tehetséges gyermekek felismerése képességeiknek kibontakoztatása, fejlődésüknek nyomon követése.

Az óvodában nem tehetségekről beszélünk, hanem „tehetségcsírákról”- ígéretes képességekkel rendelkező gyerekekről.

Fontosnak tartjuk a tehetség ígéreték felismerését, differenciált fejlesztését. A feltételek megteremtésével, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermekek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődésüket. A tehetségfejlesztés megalapozása, érzelmi alapok lerakása, lehetőségek kínálása a feladatunk.

„A tehetség lehetőség az egyénben, amely külső – belső tényezők interakciójában jön létre. A tehetségviselkedés és attitűd értékrendszer és önértékelés.” (Gyarmathy Éva)

Cél:

A kiemelt képességű kiválóan kreatív gyerekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.

Feladat:

- Felismerni a kreatív gyermeket, ösztönözi, motiválni kreativitásukat.
- Elkallódás elhárítása
- Általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket
- Élmény dús környezet megteremtése
- Tehetségfejlesztés megalapozása, lehetőségek érzelmi alapok lerakása
- Egyéni bánásmód keretében történő pozitív célzott fejlesztés
- Szülők tájékoztatása, megnyerése a közös munka érdekében

Alapelvek:

A hangsúly a későbbi tehetséggondozás megalapozásán van.

Kiválogatás, *elkülönítés nélkül a megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása a legfontosabb teendő.* A szabad játék fejlesztő hatásának kiaknázása.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Megfelelő feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör) a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához. Tudatos tervezés, szervezés.

- Differenciált, a gyermek tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodó fejlesztés.
- Egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.
- Pozitív, reális értékeléssel a gyermek sikerélményének biztosítása, kreativitásuk, intellektusuk erősítése.
- A fejlődés folyamatos nyomon követése.
- A szülő segítése gyermeke fejlődésének további kibontakoztatásában. (a családok lehetőségeit figyelembe véve).

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás óvodás korú gyermekek számára.

Érintettek köre: 4-7 éves gyermekek,

Szervezeti keretek: csoportos forma

Tevékenységi forma:

- néphagyomány – néptánc,
- zenei képességfejlesztés – Cucorka (népi énekes játék, táncos mozgásfejlesztés),
- vizuális nevelés – Kézforgató kézműves foglalkozások,
- kognitív képességek fejlesztése – Észforgató tehetséggondozó csoport.

Érvényességi rendelkezések

Záró rendelkezések

A program hatálya, hatályba lépése

A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha pedagógiai programjának hatálya kiterjed valamennyi óvodában dolgozó közalkalmazottra. A program tartalmi vonatkozása megvalósításáért felelősek a vezetők és az óvodapedagógusok.

A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai pedagógiai munkát.

Intézményünk pedagógiai programja 2022.09.01.-től lép hatályba a nevelőtestület elfogadása és az igazgató jóváhagyását követően.

A felülvizsgálat rendje

A pedagógiai program felülvizsgálatának okai lehetnek:

- Törvényi változások
- Partneri javaslatok, az igények változása Nevelőtestületi javaslat
- Vezetői ciklushoz kötött felülvizsgálati eredmények (5évente, a felülvizsgálat eredményét a nevelőtestülettel szükséges egyeztetni)

A program módosítás feltétele:

- a nevelőtestület kétharmados többségi szavazata az elfogadásról

Legitimációs záradék

1; Készítette: Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha nevelőtestülete

Dátum: 2022.06.15.

.....
igazgató

2; A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ (3) bek. a) pont – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról szakmai véleményt alkotott az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Dátum: 2022.08.29.

.....
szakmai munkaközösség vezető

3; A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a tájékoztatást megkapták.

Dátum: 2022.08.29.

.....
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4; A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha módosított pedagógiai programjáról a Nkt. 72.§. (5) bekezdés biztosította jogok alapján a szülői közösség a tájékoztatást megkapta.

Dátum:2022.09.15.

.....
a szülői közösség nevében

5; A Gégény Napsugár Óvoda, Bölcsőde és Konyha módosított pedagógiai programjában megfogalmazott – 20/2012. (VII.31.) 128.§ (8) bekezdés- egészségfejlesztési prevenciók program tartalmának kiválasztásához az intézmény vezetője beszerezte az egészségügyi szolgálat véleményét is.

Dátum: 2022.08.29.

.....
védőnő

5. Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében- (Nkt.26.§. (1)-(2) – döntési hatáskörében, a 13/2022 számú határozatával elfogadta.

Dátum: 2022.08.29.

.....

a nevelőtestület nevében

- 7; Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az intézmény vezetője magasabb jogszabály (Nkt.26.§ (1) bek. meghatározott döntési hatáskörében 14/2022. határozatszámon jóváhagyta.

.....

igazgató

Gégény, 2022. augusztus 29.

Felhasznált szakirodalom

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012.(XII.17.)
2. A köznevelési törvény
3. 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
4. Az igazgatók kézikönyve I-VII. (OKKER Oktatási Iroda 1995-1998.)
5. Dr. Benedek István: Óvodavezetés másképpen (OKKER Okt. Ir. 1996.)
6. Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés (OKKER 1997.)
7. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
8. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? (OKKER 1996.)
9. Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból (J-N-SZ-M. P.I. 1996.)
10. Kovács György-Bakosi Éva: Játék az óvodában (Debrecen, Szerzői kiadás 1995.)
11. Zilahi Józsefné-Stöckert Károlyné: Óvodai nevelés játékkal, mesével (Sopron 1994.)
12. Kodály Zoltán: Zene az óvodában (Zeneműkiadó, Budapest 1974.)
13. Vekerdy Tamás: Pszichológiai szempontok érvényesítése az iskolázás alapozó szakaszában. (O.P.I. Budapest 1984.)
14. Forrai Katalin: Ének az óvodában (Editio Musica, Budapest 1974.)
15. Vargáné Szabó Gyöngyi: Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában (Debrecen 1994.)
16. Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában (Alex typo, 1992.)
17. Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
18. Dr. Fejes Erzsébet-Kanczler Gyuláné Dr.: Mesélő természet (Kincskönyv Kiadó 1995.)
19. Dr. Hegyi Ildikó. Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban (OKKER, 1998.)

Mellékletek

1. sz. Alapítói Okirat

2. sz. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

3. sz. Speciálisan alkalmazott sajátos nevelési eljárások

3.1. Komplex esztétikai és vizuális nevelés programja

3.2. Mozgáscentrikus életmódra nevelésprogramja

3.3. Az ének-zenei-nevelésen belül a néphagyományok ápolására megőrzésére nevelés programja